



SVEA HOVRÄTT  
Avdelning 07  
071323

**DOM**  
2021-07-22  
Stockholm

Mål nr  
B 2006-20

Sid 1 (88)

## ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom den 31 januari 2020 i mål nr B 12440-17, se bilaga A

### PARTER (antal tilltalade 4)

#### Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Thomas Hertz och Markus Hellsten  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm

#### Klagande (Målsägande)

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

#### Ombud:

Advokaterna Patrik Kalman och Cornelia Svensson samt biträdande juristen  
Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

#### Motpart (Tilltalad)

JOHAN Stephan Bergsgård, 19700413-6276  
Frihetsberövande: Reseförbud  
Thaliavägen 34  
167 71 Bromma

#### Ombud och offentliga försvarare:

1. Advokat Simon Bergström  
Advokatfirman HUNDRA AB  
Pipersgatan 12  
112 24 Stockholm

2. Advokat Tobias Enochson  
Advokatfirman En&Son AB  
Karlplan 12  
115 20 Stockholm

#### SAKEN

Trolöshet mot huvudman, grovt brott

Dok.Id 1681097

**Postadress**  
Box 2290  
103 17 Stockholm

**Besöksadress**  
Birger Jarls Torg 16

**Telefon**  
08-561 670 00  
08-561 670 50

**E-post:** svea.hovratt@dom.se  
www.svea.se

**Telefax**

**Expeditionstid**  
måndag – fredag  
09:00–16:30

### HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten
    - a) dömer Johan Bergsgård för trolöshet mot huvudman, grovt brott, enligt 10 kap. 5 § första och andra styckena brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2016, (2012-05-01–2012-05-31),
    - b) bestämmer påföljden till fängelse 4 år, samt
    - c) förpliktar Johan Bergsgård att betala skadestånd till Pensionsmyndigheten med 168 447 846 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 30 maj 2012 tills betalning sker, solidariskt med Alexander Ernstberger, Olle Markusson och David Persson Rothman samt, upp till ett belopp per bolag om 50 765 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 augusti 2012 på 48 287 500 kr och från den 19 april 2013 på 2 477 500 kr tills betalning sker, DPR Invest AB och S2 Invest AB.
  2. Hovrätten förpliktar Johan Bergsgård att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.
  3. Hovrätten förbjuder Johan Bergsgård att utan tillstånd lämna landet. Johan Bergsgård ska omgående överlämna sitt pass till Polismyndigheten. Beslutet gäller tills Johan Bergsgård påbörjar verkställigheten av fängelsestraffet. Om Johan Bergsgård överträder reseförbudet ska han omedelbart anhållas eller häktas, om det inte är uppenbart att det saknas skäl för det.
  4. Hovrätten förpliktar Johan Bergsgård att solidariskt med Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman, DPR Invest AB, S2 Invest AB och, upp till ett belopp om 6 047 963 kr, Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad vid tingsrätten med 7 505 178 kr, varav 6 524 883 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 januari 2020 tills betalning sker.
  5. Hovrätten förpliktar Johan Bergsgård att solidariskt med Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman, DPR Invest AB, S2 Invest AB och Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad i hovrätten med 15 350 583 kr, varav 7 370 378 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.
  6. Hovrätten tillerkänner Simon Bergström ersättning av allmänna medel med 841 775 kr, varav 660 488 kr avser arbete, 11 745 kr tidsspillan, 1 187 kr utlägg och 168 355 kr mervärdesskatt.
  7. Hovrätten tillerkänner Tobias Enochson ersättning av allmänna medel med 900 336 kr, varav 674 025 kr avser arbete, 40 129 kr tidsspillan, 6 115 kr utlägg och 180 067 kr mervärdesskatt.
  8. Kostnaden för de offentliga försvararna ska stanna på staten.
-

**ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Stockholms tingsrätts dom den 31 januari 2020 i mål nr B 12440-17, se bilaga A

**PARTER (antal tilltalade 4)**

**Klagande (Åklagare)**

Kammaråklagarna Thomas Hertz och Markus Hellsten  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm

**Klagande (Målsägande)**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

**Ombud:**

Advokaterna Patrik Kalman och Cornelia Svensson samt biträdande juristen  
Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

**Motpart (Tilltalad)**

Edward ALEXANDER Ernstberger, 19860402-0191  
Frihetsberövande: Häktad  
Sjöstigen 2 B  
181 62 Lidingö

**Ombud och offentliga försvarare:**

1. Advokat Slobodan Jovicic  
Advokatfirman Salomonsson & Jovicic AB  
Kungsholmstorg 16  
112 21 Stockholm

2. Advokat Carl-Johan Malmberg  
LEX Advokatbyrå HB  
Box 5305  
102 47 Stockholm

**SAKEN**

Trolöshet mot huvudman, grovt brott, m.m.

---

## HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten
  - a) dömer Alexander Ernstberger för
    - trolöshet mot huvudman, grovt brott, enligt 10 kap. 5 § första och andra styckena brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2016 (2012-05-01–2012-05-31),
    - mutbrott, grovt brott, enligt 20 kap. 2 § första stycket och andra stycket 5 brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2012, och grovt tagande av muta enligt 10 kap. 5 a och c §§ brottsbalken (2012-03-01–2013-04-19),
  - b) bestämmer påföljden till fängelse 6 år,
  - c) meddelar Alexander Ernstberger näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av 10 år från den 21 augusti 2021, utan hinder av att hovrättens dom inte har vunnit laga kraft, samt
  - d) förpliktar Alexander Ernstberger att betala skadestånd till Pensionsmyndigheten med 168 447 846 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 30 maj 2012 tills betalning sker, solidariskt med Johan Bergsgård, Olle Markusson och David Persson Rothman samt, upp till ett belopp per bolag om 50 765 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 augusti 2012 på 48 287 500 kr och från den 19 april 2013 på 2 477 500 kr tills betalning sker, DPR Invest AB och S2 Invest AB.
2. Hovrätten förpliktar Alexander Ernstberger att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.
3. Hovrätten häktar Alexander Ernstberger. Han ska vara häktad tills fängelsestraffet får verkställas.
4. Hovrätten förpliktar Alexander Ernstberger att solidariskt med Johan Bergsgård, Olle Markusson, David Persson Rothman, DPR Invest AB, S2 Invest AB och, upp till ett belopp om 6 047 963 kr, Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad vid tingsrätten med 7 505 178 kr, varav 6 524 883 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 januari 2020 tills betalning sker.
5. Hovrätten förpliktar Alexander Ernstberger att solidariskt med Johan Bergsgård, Olle Markusson, David Persson Rothman, DPR Invest AB, S2 Invest AB och Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad i hovrätten med 15 350 583 kr, varav 7 370 378 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.
6. Hovrätten tillerkänner Slobodan Jovicic ersättning av allmänna medel med 854 205 kr, varav 644 456 kr avser arbete, 34 583 kr tidsspillan, 4 325 kr utlägg och 170 841 kr mervärdesskatt.
7. Hovrätten tillerkänner Carl-Johan Malmberg ersättning av allmänna medel med 931 406 kr, varav 712 500 kr avser arbete, 32 625 kr tidsspillan och 186 281 kr mervärdesskatt.

8. Kostnaden för de offentliga försvararna ska stanna på staten.
-

## **ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Stockholms tingsrätts dom den 31 januari 2020 i mål nr B 12440-17, se bilaga A

### **PARTER (antal tilltalade 4)**

#### **Klagande (Åklagare)**

Kammaråklagarna Thomas Hertz och Markus Hellsten  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm

#### **Klagande (Målsägande)**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

#### **Ombud:**

Advokaterna Patrik Kalman och Cornelia Svensson samt biträdande juristen  
Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

#### **Motpart (Tilltalad)**

Per Olov OLLE Markusson, 19761125-0312  
Frihetsberövande: Häktad  
Östra Allén 6 B  
181 65 Lidingö

#### **Ombud och offentliga försvarare:**

Advokaterna Christina Bergenstein och Per E Samuelson  
Advokatfirman SSW HB  
Box 12704  
112 94 Stockholm

#### **SAKEN**

Grovt givande av muta, m.m.

---

### **HOVRÄTTENS DOMSLUT**

1. Hovrätten ändrar tingsrätts dom på så sätt att hovrätten
  - a) dömer Olle Markusson för
    - grovt bokföringsbrott, enligt 11 kap. 5 § brottsbalken (2012-05-30),
    - bestickning, grovt brott, enligt 17 kap. 7 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2012 och grovt givande av muta enligt 10 kap. 5 b och c §§ brottsbalken (2012-03-01–2013-04-19),

- medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, enligt 10 kap. 5 § första och andra styckena brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2016 samt 23 kap. 4 § brottsbalken (2012-05-01–2012-05-31),
  - b) bestämmer påföljden till fängelse 5 år,
  - c) meddelar Olle Markusson näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av 10 år från den 21 augusti 2021, utan hinder av att hovrättens dom inte har vunnit laga kraft,
  - d) förpliktar Olle Markusson att betala skadestånd till Pensionsmyndigheten med 168 447 846 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 30 maj 2012 tills betalning sker, solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger och David Persson Rothman samt, upp till ett belopp per bolag om 50 765 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 augusti 2012 på 48 287 500 kr och från den 19 april 2013 på 2 477 500 kr tills betalning sker, DPR Invest AB och S2 Invest AB, samt
  - e) upphäver förordnandena om ersättning till Olle Markusson för sakkunnigutlåtande och rättegångskostnader.
2. Hovrätten förpliktar Olle Markusson att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.
  3. Hovrätten häktar Olle Markusson. Han ska vara häktad tills fängelsestraffet får verkställas.
  4. Hovrätten förpliktar Olle Markusson att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, David Persson Rothman, DPR Invest AB, S2 Invest AB och, upp till ett belopp om 6 047 963 kr, Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad vid tingsrätten med 7 505 178 kr, varav 6 524 883 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 januari 2020 tills betalning sker.
  5. Hovrätten förpliktar Olle Markusson att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, David Persson Rothman, DPR Invest AB, S2 Invest AB och Allra Pension AB, ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad i hovrätten med 15 350 583 kr, varav 7 370 378 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.
  6. Hovrätten tillerkänner Christina Bergenstein ersättning av allmänna medel med 900 660 kr, varav 659 775 kr avser arbete, 34 053 kr tidsspillan, 26 700 kr utlägg och 180 132 kr mervärdesskatt.
  7. Hovrätten tillerkänner Per E Samuelson ersättning av allmänna medel med 890 635 kr, varav 698 250 kr avser arbete, 10 440 kr tidsspillan, 3 818 kr utlägg och 178 127 kr mervärdesskatt.
  8. Kostnaden för de offentliga försvararna ska stanna på staten.
-

## **ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Stockholms tingsrätts dom den 31 januari 2020 i mål nr B 12440-17, se bilaga A

### **PARTER (antal tilltalade 4)**

#### **Klagande (Åklagare)**

Kammaråklagarna Thomas Hertz och Markus Hellsten  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm

#### **Klagande (Målsägande)**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

#### **Ombud:**

Advokaterna Patrik Kalman och Cornelia Svensson samt biträdande juristen  
Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

#### **Motpart (Tilltalad)**

DAVID Adrian Persson Rothman, 19800531-0050  
Frihetsberövande: Häktad  
Döbelnsgatan 33  
113 58 Stockholm

#### **Ombud och offentlig försvarare:**

Advokat Thomas Olsson  
Fria Advokater KB  
Box 12706  
112 94 Stockholm

#### **SAKEN**

Grovt tagande av muta, m.m.

---

### **HOVRÄTTENS DOMSLUT**

1. Hovrätten ändrar tingsrätts dom på så sätt att hovrätten
  - a) dömer David Persson Rothman för
    - häleri, grovt brott, enligt 9 kap. 6 § första stycket 2 och tredje stycket brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2017 (2012-05-01–2013-04-19),
    - penninghäleri, grovt brott, enligt 9 kap. 6 a § första stycket 1 och tredje stycket brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2014 (2012-05-01–2013-04-19),



- mutbrott, grovt brott, enligt 20 kap. 2 § första stycket och andra stycket 5 brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2012 och grovt tagande av muta enligt 10 kap. 5 a och c §§ brottsbalken (2012-03-01–2013-04-19),
  - b) bestämmer påföljden till fängelse 5 år,
  - c) meddelar David Persson Rothman näringsförbud enligt lagen (2014:836) om näringsförbud under en tid av 10 år från den 21 augusti 2021, utan hinder av att hovrättens dom inte har vunnit laga kraft, samt
  - d) förpliktar David Persson Rothman att betala skadestånd till Pensionsmyndigheten med 168 447 846 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 30 maj 2012 tills betalning sker, solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger och Olle Markusson samt, upp till ett belopp per bolag om 50 765 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 augusti 2012 på 48 287 500 kr och från den 19 april 2013 på 2 477 500 kr tills betalning sker, DPR Invest AB och S2 Invest AB.
2. Hovrätten förpliktar David Persson Rothman att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.
  3. Hovrätten häktar David Persson Rothman. Han ska vara häktad tills fängelsestraffet får verkställas.
  4. Hovrätten förpliktar David Persson Rothman att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, DPR Invest AB, S2 Invest AB och, upp till ett belopp om 6 047 963 kr, Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad vid tingsrätten med 7 505 178 kr, varav 6 524 883 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 januari 2020 tills betalning sker.
  5. Hovrätten förpliktar David Persson Rothman att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, DPR Invest AB, S2 Invest AB och Allra Pension AB, ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad i hovrätten med 15 350 583 kr, varav 7 370 378 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.
  6. Hovrätten tillerkänner Thomas Olsson ersättning av allmänna medel med 729 169 kr, varav 548 625 kr avser arbete, 33 930 kr tidsspillan, 780 kr utlägg och 145 834 kr mervärdesskatt. Denna kostnad ska stanna på staten.
-

## **ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Stockholms tingsrätts dom den 31 januari 2020 i mål nr B 12440-17, se bilaga A

### **PARTER**

#### **Klagande (Åklagare)**

Kammaråklagarna Thomas Hertz och Markus Hellsten  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm

#### **Klagande (Målsägande)**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

#### **Ombud:**

Advokaterna Patrik Kalman och Cornelia Svensson samt biträdande juristen  
Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

#### **Motpart**

DPR Invest AB, 556892-6082  
c/o Netoffice  
Finningevägen 52  
645 42 Strängnäs

#### **Ombud:**

Advokat Thomas Olsson  
Fria Advokater KB  
Box 12706  
112 94 Stockholm

### **SAKEN**

Företagsbot m.m.

---

### **HOVRÄTTENS DOMSLUT**

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten
  - a) ålägger DPR Invest AB företagsbot med 5 000 000 kr, samt
  - b) förpliktar DPR Invest AB att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman och S2 Invest AB betala skadestånd till Pensionsmyndigheten med 50 765 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 augusti 2012 på 48 287 500 kr och från den 19 april 2013 på 2 477 500 kr tills betalning sker.

2. Hovrätten förpliktar DPR Invest AB att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman, S2 Invest AB och, upp till ett belopp om 6 047 963 kr, Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad vid tingsrätten med 7 505 178 kr, varav 6 524 883 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 januari 2020 tills betalning sker.
  3. Hovrätten förpliktar DPR Invest AB att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman, S2 Invest AB och Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad i hovrätten med 15 350 583 kr, varav 7 370 378 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.
-

**ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Stockholms tingsrätts dom den 31 januari 2020 i mål nr B 12440-17, se bilaga A

**PARTER**

**Klagande (Åklagare)**

Kammaråklagarna Thomas Hertz och Markus Hellsten  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm

**Klagande (Målsägande)**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

**Ombud:**

Advokaterna Patrik Kalman och Cornelia Svensson samt biträdande juristen  
Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

**Motpart**

S2 Invest AB, 556892-6074  
Frösundaleden 2 B  
169 75 Solna

**Ombud:**

1. Advokat Slobodan Jovicic  
Advokatfirman Salomonsson & Jovicic AB  
Kungsholmstorg 16  
112 21 Stockholm

2. Advokat Carl-Johan Malmberg  
LEX Advokatbyrå HB  
Box 5305  
102 47 Stockholm

**SAKEN**

Företagsbot m.m.

---

### HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten
    - a) ålägger S2 Invest AB företagsbot med 5 000 000 kr, samt
    - b) förpliktar S2 Invest AB att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman och DPR Invest AB betala skadestånd till Pensionsmyndigheten med 50 765 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 augusti 2012 på 48 287 500 kr och från den 19 april 2013 på 2 477 500 kr tills betalning sker.
  2. Hovrätten förpliktar S2 Invest AB att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman och DPR Invest AB samt, upp till ett belopp om 6 047 963 kr, Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad vid tingsrätten med 7 505 178 kr, varav 6 524 883 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 januari 2020 tills betalning sker.
  3. Hovrätten förpliktar S2 Invest AB att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman, DPR Invest AB och Allra Pension AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad i hovrätten med 15 350 583 kr, varav 7 370 378 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.
-

## **ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Stockholms tingsrätts dom den 31 januari 2020 i mål nr B 12440-17, se bilaga A

### **PARTER**

#### **Klagande (Målsägande)**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

Ombud:

Advokaterna Patrik Kalman och Cornelia Svensson samt biträdande juristen  
Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

#### **Motpart (Intervenient)**

Allra Pension AB, 556754-2955  
c/o S2 Invest AB  
Frösundaleden 2 B  
169 75 Solna

Ombud:

Advokaterna Marcus Johansson och Olof Malmberg samt biträdande juristen  
Robin Entenza  
Gernandt & Danielsson Advokatbyrå KB  
Box 5747  
114 87 Stockholm

### **SAKEN**

Rättegångskostnader

---

### **HOVRÄTTENS DOMSLUT**

1. Hovrätten ändrar tingsrätts dom på så sätt att hovrätten upphäver förordnandet om att Pensionsmyndigheten ska ersätta Allra Pension AB för dess rättegångskostnad vid tingsrätten.
2. Hovrätten förpliktar Allra Pension AB att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman, DPR Invest AB och S2 Invest AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad vid tingsrätten med 6 047 963 kr, varav 5 067 668 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 31 januari 2020 tills betalning sker.

3. Hovrätten förpliktar Allra Pension AB att solidariskt med Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman, DPR Invest AB och S2 Invest AB ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad i hovrätten med 15 350 583 kr, varav 7 370 378 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.
-

## Innehållsförteckning

<b>SAMMANFATTNING</b> .....	<b>18</b>
<b>YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN</b> .....	<b>20</b>
<b>PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN</b> .....	<b>22</b>
<b>UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN</b> .....	<b>26</b>
<b>HOVRÄTTENS DOMSKÄL</b> .....	<b>27</b>
NÅGRA UTGÅNGSPUNKTER FÖR HOVRÄTTENS PRÖVNING.....	27
Inledande anmärkningar .....	27
Något om bevisprövning i brottmål .....	28
Ordningsföljden vid prövningen .....	29
SKULD.....	30
Ekonomisk förtroendeställning.....	30
Sambandet mellan warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen .....	41
Har de faktiska förhållandena kring warrantaffärerna dolts för Gustavia med flera? .....	49
Var det nödvändigt att från SFS-fonderna betala ersättning till Oak för att köpa warranterna? .....	57
I vilken omfattning har de tilltalade i målet varit involverade i brottsplanen?.....	58
Åtalspunkten 1: Mutbrott, grovt brott (före den 1 juli 2012) och grovt tagande av muta (från den 1 juli 2012) - <i>Alexander Ernstberger</i> och <i>David Persson Rothman</i> .....	62
Åtalspunkten 2: Bestickning, grovt brott (före den 1 juli 2012) och grovt givande av muta (från den 1 juli 2012) – <i>Olle Markusson</i> .....	66
Åtalspunkten 3: Trolöshet mot huvudman, grovt brott, och medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott - <i>Alexander Ernstberger, Johan Bergsgård</i> och <i>Olle Markusson</i> .....	67
Åtalspunkten 4: Häleri, grovt brott alt. penninghäleri grovt brott – <i>David Persson Rothman</i> .....	70
Åtalspunkten 5: Grovt bokföringsbrott – <i>Olle Markusson</i> .....	72
PÅFÖLJD .....	77
SKADESTÅND.....	81
ÖVRIGA FRÅGOR.....	82
Förverkande .....	82
Företagsbot .....	82



Näringsförbud .....	84
Häktning och reseförbud .....	85
Ersättning till offentliga försvarare .....	86
Rättegångskostnader.....	87

## **SAMMANFATTNING**

Svensk Fondservice AB (SFS) ingick i augusti 2011 ett avtal med fondbolaget Gustavia Davegårdh Fonder Aktiebolag (Gustavia) om diskretionär portföljförvaltning avseende fonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Maximal och Svensk Fondservice Offensiv. I maj 2012 köpte fonderna värdepapper (warranter) för motsvarande cirka 430 miljoner kr. Av beloppet gick cirka 170 miljoner kr till Oak Capital Group AB (Oak). Via Oaks ägarbolag Firstmile Asset Holding AB (Firstmile) användes drygt 100 miljoner kr av dessa pengar för att köpa aktier i Supero AB från Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans respektive holdingbolag.

Åklagaren och Pensionsmyndigheten, som biträtt åtalet, har gjort gällande att aktieköpen utgjort mutbrott och att pensionsfonderna skadats ekonomiskt samt att förfarandet inneburit trolöshetsbrott. En förutsättning för ansvar för mut- och trolöshetsbrott är att det föreläggat en förtroendeställning, dvs. att någon fått till uppgift att för någon annan sköta eller övervaka skötseln av, såvitt nu är av intresse, ekonomisk angelägenhet (ekonomisk förtroendeställning).

Enligt hovrätten har SFS och dess företrädare Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger och David Persson Rothman haft sådana förtroendeställningar gentemot såväl fondbolaget Gustavia, som Pensionsmyndigheten och pensionsspararna i fonderna.

Hovrätten anser att det genom utredningen i målet är visat att det finns ett samband mellan fondernas köp av warranter via Oak och Firstmiles köp av aktier i Supero från Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans respektive holdingbolag samt att aktieöverlåtelsen i själva verket var motivet för att genomföra warrantaffärerna. Pengarna som utbetalats till Oak har använts för att betala för köp av Superoaktier och i förlängningen gått till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman, dvs. till samma personer som haft ett bestämmande inflytande över att warrantaffärerna, som möjliggjorde Oaks ersättning, kom till stånd.

Utredningen visar vidare enligt hovrätten att företrädarna för SFS och Oak gemensamt planerat de båda förvärven och att åtgärder vidtagits för att dölja detta samband och

Oaks ersättning. Det är även visat att alla tilltalade i målet varit införstådda med upplägget, brottsplanen, och att var och en av dem har varit aktiv i genomförandet och väsentliga för att realisera planen.

SFS:s verkställande direktör *Alexander Ernstberger* döms för mutbrott, tagande av muta och trolöshet mot huvudman till sex års fängelse och näringsförbud i tio år. Vice verkställande direktören *David Persson Rothman* döms för mutbrott, tagande av muta samt för häleri och penninghäleri till fängelse i fem år och näringsförbud i tio år. Förvaltningschefen *Johan Bergsgård* döms för trolöshet mot huvudman till fyra års fängelse. Oaks verkställande direktör *Olle Markusson* döms för bestickning, givande av muta, medhjälp till trolöshet mot huvudman och bokföringsbrott till fem års fängelse och näringsförbud i tio år. Brotten är i samtliga fall grova redan med hänsyn till beloppens storlek.

På grund av flykttfara häktas Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Olle Markusson. I enlighet med åklagarens yrkande beslutas vidare om reseförbud för Johan Bergsgård.

De dömda ska betala skadestånd till Pensionsmyndigheten med cirka 170 miljoner kr. Även Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans respektive holdingbolag, S2 Invest AB och DPR Invest AB, ska betala skadestånd upp till visst belopp per bolag. Bolagen ska även betala företagsbot om fem miljoner kr vardera.

Med hänsyn till den bedömning hovrätten har gjort om motiven för warrantaffärerna, dvs. att de varit del av en brottsplan och inte haft något legitimt syfte, får frågorna om marknadspraxis och arvode inte någon nämnvärd betydelse. Det står dock klart att SFS inte hade behövt anlita någon mellanman för att göra affärerna och därmed inte behövt betala någon ersättning till Oak. Hovrätten anser även att påståendet att Oak lagt ned omfattande arbetsinsatser för att skapa warranterna och skraddarsys dem för fondernas behov är motbevisat. Av utredningen framgår att warranterna inte var unika och att liknande produkter sedan tidigare även förmedlats av Oak för den s.k. retailmarknaden. Vidare har framkommit att warranterna strukturerats för att ha ett visst pris och en viss löptid som passat in i brottsplanen snarare än att skraddarsys för fondernas behov.

## **YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN**

*Åklagaren* har yrkat att hovrätten ska

- döma Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson och David Persson Rothman i enlighet med åtalpunkterna 1–5 efter justeringar i hovrätten enligt bilaga B,
- meddela Alexander Ernstberger, Olle Markusson och David Persson Rothman näringsförbud i enlighet med punkterna 7, 10 och 12 i åklagarens yrkanden enligt tingsrättens dom,
- besluta om förverkande hos Alexander Ernstberger, S2 Invest AB, David Persson Rothman och DPR Invest AB i enlighet punkterna 6 och 9 i åklagarens yrkanden enligt tingsrättens dom, samt
- besluta om företagsbot för S2 Invest AB och DPR Invest AB i enlighet med punkterna 8 och 11 i åklagarens yrkanden enligt tingsrättens dom.

Åklagaren har vidare yrkat att Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Olle Markusson ska häktas till dess att deras fängelsestraff får verkställas. Han har även yrkat att Johan Bergsgård ska meddelas reseförbud och åläggas att lämna ifrån sig sitt pass.

Åklagaren har förklarat att han inte påkallar beslut i häktningsfrågorna förrän hovrätten har överlagt klart i ansvarsfrågorna i målet.

Åklagaren har även förklarat att han yrkar att näringsförbuden ska gälla interimistiskt med start 30 dagar efter hovrättens dom.

*Pensionsmyndigheten*, som även i hovrätten biträtt åtalet avseende åtalpunkterna 1–4, har yrkat att hovrätten ska

- döma Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson och David Persson Rothman i enlighet med åtalpunkterna 1–4 enligt myndighetens justerade gärningsbeskrivningar (se nedan),

- förplikta envar av Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson och David Persson Rothman, DPR Invest AB och S2 Invest AB att solidariskt till Pensionsmyndigheten betala 23 319 745 USD, eller motsvarande belopp i kronor enligt den valutakurs som gäller vid betalningstillfället, eller i andra hand 168 447 846 kr, eller såvitt avser S2 Invest AB och DPR Invest AB i vart fall 50 765 000 kr per bolag, allt jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 30 maj 2012 till dess betalning sker,
- ålägga S2 Invest AB och DPR Invest AB företagsbot med 5 000 000 kr vardera i enlighet med punkterna 8 och 11 i åklagarens yrkanden enligt tingsrättens dom,
- befria Pensionsmyndigheten från skyldigheten att ersätta Olle Markusson och Allra Pension AB för deras rättegångskostnader vid tingsrätten eller, under alla förhållanden, sätta ner den ersättning för rättegångskostnad som Pensionsmyndigheten ska betala till Allra Pension AB till 2 741 000 kr,
- bifalla Pensionsmyndighetens yrkande om ersättning för rättegångskostnad vid tingsrätten, samt
- förplikta Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger, Olle Markusson, David Persson Rothman, DPR Invest AB, S2 Invest AB och Allra Pension AB att solidariskt ersätta Pensionsmyndigheten för dess rättegångskostnad i hovrätten.

Pensionsmyndigheten har vidhållit grunderna för yrkandet om skadestånd såsom de har antecknats i tingsrättens dom och tydliggjort att hänvisningen till åtalspunkter gäller med de justeringar som gjorts samt att DPR Invest AB och S2 Invest AB ska ansvara för skadan eftersom David Persson Rothman och Alexander Ernstberger agerat som ställföreträdare i respektive bolag och använt bolagen som brottsverktyg.

Pensionsmyndigheten har förtydligat att myndigheten i hovrätten gör gällande samma gärningsbeskrivningar som åklagaren, med de justeringarna att 1) i åtalspunkten 3 ska beloppet 137 761 194 kr bytas ut mot *23 555 298 USD eller i andra hand 170 149 339 kr*, och 2) att det på samtliga ställen i gärningsbeskrivningarna där det står fondandelsägarna ska stå *fondandelsägarna (dvs. Pensionsmyndigheten)*.

Motparterna har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Olle Markusson har bestritt yrkandet om häktning. Johan Bergsgård har bestritt yrkandet om reseförbud.

Allra Pension AB har yrkat ersättning för sin rättegångskostnad i hovrätten.

## **PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN**

Parterna har utvecklat sin talan i huvudsaklig överensstämmelse med vad som antecknats i tingsrättens dom. För att ge en mera komplett bild av åklagarens talan i hovrätten återges i det följande åklagarens sakframställning närmare. Vidare redogörs för några förtydliganden som Pensionsmyndigheten gjort här. Slutligen sammanfattas motparternas huvudsakliga invändningar mot åtalet.

### *Åklagaren*

#### ***Förtroendeställning***

SFS ingick i augusti 2011 ett avtal med fondbolaget Gustavia om diskretionär portföljförvaltning avseende fonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Offensiv och Svensk Fondservice Maximal. Det innebar att SFS gavs rätten att fatta löpande placeringsbeslut för pensionsfondernas räkning. Förvaltningen skulle enligt avtalet ske i enlighet med fondbestämmelserna för respektive fond. SFS åtog sig att ha tillfredsställande sakkunskap och kompetens för förvaltningen.

Avtalet om diskretionär förvaltning mellan Gustavia och SFS innebar att det uppkom en förtroendeställning för SFS som bolag gentemot såväl Pensionsmyndigheten som ägare av tillgångarna i pensionsfonderna som Gustavia. SFS fick också en indirekt förtroendeställning i förhållande till de enskilda pensionsspararna. Det är Alexander Ernstberger och David Persson Rothman i egenskap av styrelseledamöter och sina roller som verkställande direktör respektive vice verkställande direktör samt Johan Bergsgård i egenskap av förvaltningschef som har utövat SFS förtroendeställning.

I e-postmeddelande i juli 2011 från Johan Bergsgård till bl.a. styrelsen i SFS finns en beskrivning av hur det faktiska arbetet med diskretionärförvaltningen skulle gå till. Av den framgår att Gustavia skulle fungera som fondadministratör till de fondprodukter som SFS marknadsförde och förvaltade. Vidare skulle styrelsen i SFS se till att förvaltningen skedde i enlighet med lagar och förordningar och förvaltningschefen skulle ansvara för bl.a. beslut om hur fondens medel skulle placeras. Innehållet i avtalet om diskretionär förvaltning kommunicerades mot nya tilltänkta kunder. Av fondernas årsberättelser framgår att det var SFS som skötte förvaltningen och att Johan Bergsgård var ansvarig förvaltare.

Gustavias roll var endast att kontrollera om det var möjligt att genomföra de ordrar som SFS ville att pensionsfonderna skulle lägga och att vidarebefordra dessa. Enligt ett rutinavtal mellan Gustavia och SFS var det SFS som bestämde hur Gustavia skulle vidarebefordra ordrar. Det

var enligt det avtalet också SFS som valde värdepappersinstitut, hur en order skulle utföras och vilket clearinginstitut som skulle användas.

Det fanns också ett samarbetsavtal mellan Gustavia och SFS som gav SFS rätt att flytta fondkapitalet till ett annat fondbolag mot en viss ersättning till Gustavia. Så skedde i början av 2015 till en kostnad av en krona. Det tyder med styrka på att det var SFS som hade faktisk rådighet över fondförmögenheten.

SFS uppdrag bestod alltså i att sköta förvaltningen av tillgångarna i pensionsfonderna innebärande att SFS skulle fatta beslut om investeringar t.ex. i ett visst värdepapper. Gustavia hade ansvaret för övriga delar av fondförvaltningen, t.ex. den faktiska administrationen av pensionsfonderna. SFS hade under våren 2012 inte något tillstånd från Finansinspektionen att bedriva investeringsrådgivning.

### ***Mutbrottsligheten***

Under våren 2012 förde två av Oaks ägare, Mattias Bengtsson och Olle Markusson, diskussioner med Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Johan Bergsgård om möjligheterna att tillsammans vidta vissa åtgärder som dels skulle förbättra Oaks ansträngda ekonomiska läge, dels leda till att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman fick en stor summa pengar. Diskussionerna ledde till att Mattias Bengtsson skulle betala cirka 100 miljoner kr till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman personligen, mot att de såg till att pensionsfonderna skulle använda Oak som förmedlare av vissa värdepapper (warranter). Detta trots att Oak skulle förmedla warranterna till ett mycket högre pris än vad de hade kostat om pensionsfonderna hade köpt dessa av någon annan. Oak skulle dock dölja warranternas egentliga pris för pensionsfonderna.

På grund av incitamentsregler och regler om pensionsspararnas bästa kom erbjudandet till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman att utformas på så sätt att utbetalningen doldes i en aktieaffär där Mattias Bengtsson, genom sitt bolag Firstmile, kom att förvärva en mindre post aktier (åtta procent) i Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans onoterade bolag Supero till ett betydligt högre belopp än aktiernas värde. Detta som en ersättning för beslutet att låta Oak förmedla värdepapper till pensionsfonderna. Åtta procent av aktierna i Supero motsvarade drygt sex procent av aktierna i SFS. All bevisning talar för att värdet av hela SFS under våren 2012 i vart fall inte översteg 300 miljoner kr. Värdet av de aktier som Firstmile förvärvade i Supero översteg därmed inte 20 miljoner kr. Eventuella samarbetsvinster mellan Oak och SFS saknar betydelse vid bedömningen av värdet.

Villkoren för transaktionerna angavs i ett dolt sidoavtal (tilläggsavtal) som inte var avsett att upptäckas av någon utomstående. Bland annat gjordes antalet aktier som Firstmile skulle förvärva beroende av hur stort det underliggande värdet var på de värdepapper som Oak förmedlade. Av avtalet framgår också att aktierna skulle betalas med de pengar som pensionsfonderna betalade i mellanskillnad till Oak när warranterna förmedlades och att tidpunkten för betalning gjordes beroende av att Oaks revisorer skulle förmås acceptera att mellanskillnaden skulle bokföras på föregående räkenskapsår. Tilläggsavtalet återspeglar det som sedan faktiskt hände. Alexander Ernstberger lämnade i e-post kommentarer till avtalet och förde bland annat in en bestämmelse om att avtalet skulle förstöras efter att betalning hade skett.

Dagen efter att tilläggsavtalet utväxlats mellan parterna, den 24 maj 2012, förvärvade pensionsfonderna två poster warranter med ett underliggande belopp i enlighet med avtalet. Av bevisningen framgår att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman inte skulle låtit Oak förmedla warranterna till pensionsfonderna om de inte varit säkra på att få sälja aktier i Supero till Firstmile. Samma dag skrevs aktieöverlåtelseavtalet under av Mattias Bengtsson.

Därefter förändrades parternas överenskommelse i ett nytt tilläggsavtal som Ewran Mersin översände till Olle Markusson och Mattias Bengtsson den 7 oktober 2012. Avtalsbestämmelsen om att pensionsfonderna skulle köpa warranter, som redan skett, hade då försvunnit. Även avtalsbestämmelsen rörande Oaks revisor var borttagen. Revisionen var redan genomförd. I stället fanns andra villkor som angav att aktieköpet helt eller delvis skulle upphöra att gälla om Oak skulle bötfällas eller om en rättsprocess skulle medföra skada för Oak.

Köpeskillingen för aktierna bestämdes till 14 081 000 USD. Detta gjordes på grund av att pensionsfonderna använde USD för att betala warranterna. Mellanskillnaden betalades således i USD och det var just den delen av pensionsfondernas betalning som skulle användas för att betala aktierna. Köpeskillingsbilagan uppdaterades i takt med att pengarna del för del växades från USD till SEK. Köpeskillingen bestämdes slutligen till 101 530 000 kr.

Det var först efter årsstämman hösten 2012 som det kunde beslutas om hur mycket pengar Oak kunde dela ut. Oaks revisor tillät inte att hela mellanskillnaden bokfördes på det tidigare räkenskapsåret. Det återstod därför att bestämma när den återstående delen av köpeskillingen (cirka fem miljoner kr) skulle betalas ut. Detta medförde ytterligare versioner av avtalen där tidpunkterna för betalning av köpeskillingen bestämdes till den 31 augusti 2012 och den 31 oktober 2013.

Erbjudandet till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman var ett verksamt bestickningsmedel och därför en muta. Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har även accepterat mutan. Värdet på aktierna i Supero saknar i princip betydelse för frågan om mutbrott. Det var för att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman hade en förtroendeställning i SFS och förvaltningen av pensionsfonderna som de fick erbjudandet och Oak anlätades som förmedlare av warranterna enbart för att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman skulle få 50 miljoner kr vardera.

### ***Trolöshetsbrottsligheten***

Pensionsfonderna köpte in två poster warranter till ett mycket högre pris än vad de borde ha fått betala. Olle Markusson hos Oak skulle se till att pensionsfonderna betalade mer än vad bankerna ville ha betalt och att detta doldes för ägarna av pensionsfonderna och för Gustavia. Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Johan Bergsgård skulle se till så att pensionsfonderna inte skulle begära att förmedlingen av Oak skulle ske till bästa möjliga pris, utan till ett på förhand bestämt pris om 8 000 USD/warrant. Priset översteg bankernas pris om 4 850 USD/warrant med 65 procent, dvs. cirka 24 miljoner USD, då motsvarande cirka 170 miljoner kr. Orsaken till att priset för pensionsfonderna bestämdes till 8 000 USD/warrant är att det endast då fanns utrymme för att betala ut en tillräckligt stor muta till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman. Även priset till bankerna var bestämt på förhand, till cirka 5 000 USD/warrant. Trots att det slutliga priset till bankerna blev 4 850 USD/warrant medförde detta inte något bättre pris för pensionsfonderna.

Warranternas verkliga värde doldes för Gustavia och fondandelsägarna genom att 8 000 USD angavs i avräkningsnotor som skickades till pensionsfonderna. Vidare lämnade Oak medvetet felaktiga uppgifter om värdet på warranterna till pensionsfonderna. Olle Markusson hade också sett till att de köpkurser som bankerna erbjöd skulle vara dolda för utomstående i finansinformationssystemet Bloomberg. Oak hade genom avtal (Secondary Market Engagement Letter) åtagit sig att dagligen leverera värderingar av warranterna till Gustavia och att ansvara för andrahandsmarknaden. Av ett Secondary Market Valuation Letter, som var avsett endast för Alexander Ernstberger och David Persson Rothman, framgår dock att de för höga värden



som Oak rapporterade till Gustavia inte skulle gälla om pensionsfonderna skulle vilja sälja warranterna via Oak.

Alexander Ernstbergers, David Persson Rothmans och Johan Bergsgårds förtroendeuppdrag innebar att de enbart skulle ha fondandelsägarnas bästa för ögonen. Beslutet att betala mer för warranterna än vad bankerna ville ha betalt innebar ett missbruk av deras förtroendeställning som de hade på grund av sin respektive ställning i SFS. Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har således med hjälp av Johan Bergsgård valt att köpa in warranterna till ett högre pris via förmedling av Oak i stället för att köpa warranterna till ett lägre pris direkt av bankerna eller av annan förmedlare.

### ***Bokföringsbrottsligheten***

Firstmile hade inte möjlighet att betala 100 miljoner kr till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman och Oak hade inte möjlighet att dela ut beloppet till Oaks ägare. Avsikten var i stället att 100 miljoner kr skulle tas från de 170 miljoner kr som pensionsfonderna betalade i mellanskillnad till Oak. Oak skulle därefter dela ut 100 miljoner kr till Mattias Bengtssons bolag Firstmile, som i sin tur skulle betala Alexander Ernstberger och David Persson Rothman. För att hela beloppet skulle kunna delas ut till Firstmile, som endast ägde 28,45 procent av aktierna i Oak, föreslogs i augusti 2012 att övriga aktieägare skulle skänka sin del av utdelningen till Firstmile. Eftersom det fanns skattemässiga problem bakdaterades avtalet om utdelning till den 15 mars 2012.

Pensionsfonderna beslutade att köpa warranterna den 24 maj 2012. Betalningarna erlades av bankerna till Oak i slutet av maj och i början av juni. Det var först då resultatet av förmedlingen kunde tas upp i Oaks löpande bokföring. För att kunna dela ut medel till Firstmile redan 2012 såg Olle Markusson till så att mellanskillnaden felaktigt kunde bokföras som en intäkt för Oak under det räkenskapsår som avslutades den 30 april 2012. Detta trots att varken förmedlingen av warranterna eller pensionsfondernas betalning skedde under det räkenskapsåret.

För att möjliggöra detta fördes oriktiga och ofullständiga uppgifter in i bokföringen genom en s.k. bokslutsdisposition som gav sken av att intäkten var hänförlig till det tidigare räkenskapsåret. Den verifikation som finns som underlag uppfyller inte bokföringslagens krav på en verifikation. Uppgiften i verifikationen om att en order lagts den 16 april 2012 är oriktig. Det går inte att förstå verifikationen utan att först fråga Olle Markusson.

Något tjänsteuppdrag som hade kunnat ligga till grund för en periodisering har över huvud taget inte funnits under något av räkenskapsåren. Oaks revisor godtog inte att det var fråga om en bokslutsdisposition, men kunde genom att hon fick del av en oriktig bakdaterad köporder som skapats av Olle Markusson i syfte att vilseleda förmås att godta att samma belopp togs upp som en kundfordran (fondlikvidfordran). Detta ledde till att pengarna kunde betalas ut till Firstmile ett år tidigare än vad som annars hade varit fallet.

### ***Häleribrottsligheten***

David Persson Rothman är inte åtalad för trolöshet mot huvudman. Hans befattning med pengarna som härrör från trolöshetsbrottet, vilket han haft full kännedom om, omfattas i stället av åtalet för häleribrott.

### *Pensionsmyndigheten*

Pensionsmyndigheten har i hovrätten utvecklat sin talan i huvudsak i enlighet med åklagaren. Myndigheten har i förhållande till beskrivningar i reciten i tingsrättens dom tydliggjort att det görs gällande att Ewran Mersin ägt aktier i Oak med Mattias Bengtsson som bulvan, att det var det förvaltade kapitalet och inte verksamheten som sådan som växte i SFS efter dess grundande 2008 samt att Oak varit ett mellanled och inte en anlitad mellanman för warrantköpen.

### *Motparterna*

Motparterna har i huvudsak bestritt att det förelegat någon förtroendeställning för SFS eller för SFS företrädare. De har vidare bestritt att det finns något sådant samband mellan warrantaffärerna och aktieköpen som påstås. De har även bestritt att warrantaffärerna medfört skada för fonderna eller annan och gjort gällande att det belopp som utbetalats till Oak utgjort marknadsmässigt arvode för bland annat arbetet med att strukturera warranterna. De har därtill bestritt att Superoaktierna överläts till överpris. De tilltalade har var för sig bestritt att de haft roller och insikter samt agerat enligt åtalet.

Olle Markusson har mot åtalet avseende bokföringsbrott i huvudsak invänt att bokföringen varit korrekt eftersom intäkten periodiserats regelenligt med underlag som uppfyller de krav som gällde för verifikationer.

## **UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN**

Den bevisning som lades fram vid tingsrätten har även lagts fram i hovrätten. Hovrätten har tagit del av ljud- och bildupptagningarna av förhören från tingsrätten genom hänvisning. Åklagaren har i hovrätten även åberopat förhören från tingsrätten med de partssakkunniga Patrik Tillman, Jan Bernhard Waage, Fredrik Edlund och Daniel Karlgren. Pensionsmyndigheten har som ny bevisning i hovrätten åberopat förhör med partssakkunnige Henrik Käll och Phoebus Theologites. Alexander Ernstberger, Olle Markusson och Allra Pension AB har åberopat förhör med partssakkunniga Colin

Knight och Ibrahim Mardam-Bey (den senare var även åberopad vid tingsrätten men förhöret kom att frånfallas vid huvudförhandlingen där). Parterna har även i olika omfattning åberopat ny skriftlig bevisning.

## **HOVRÄTTENS DOMSKÄL**

### NÅGRA UTGÅNGSPUNKTER FÖR HOVRÄTTENS PRÖVNING

#### **Inledande anmärkningar**

Hovrätten ansluter sig till de benämningar och förkortningar som tingsrätten angett i sin dom under rubriken *Inblandade personer, bolag och fonder*. Det har i målet framkommit att Mattias Bengtsson även går under namnet Mauritz Bengtsson. Pensionsmyndigheten har fört talan om ansvar för de tilltalade i målet på i allt väsentligt samma grunder som åklagaren och i stora delar åberopat samma bevisning. Hovrätten nämner i den fortsatta framställningen inte Pensionsmyndigheten särskilt när myndigheten för samma talan som åklagaren.

Det framgår av utredningen i målet att Mattias Bengtsson och Ewran Mersin haft centrala roller i de transaktioner som ligger till grund för åtalet och att Olle Markusson arbetat nära dem båda. Åklagaren har uppgett att varken Mattias Bengtsson eller Ewran Mersin varit möjlig att nå under förundersökningen. De har tidigare varit häktade i sin frånvaro i målet vid tingsrätten. De brister det kan medföra att de inte har kunnat höras får gå ut över åklagarens talan. Hovrätten har beaktat detta vid sin prövning.

Några av försvararna har i allmänna ordalag kritiserat åklagarens gärningsbeskrivningar och framfört att dessa är så allmänt hållna att det är svårt att veta vad som läggs deras huvudmän till last. I brottmål måste rekvisit i rättsregler göras konkreta och fyllas ut för att den tilltalade ska kunna försvara sig men också för att domstolen ska kunna göra sin prövning. Åklagarens gärningsbeskrivning ska ange de faktiska förhållanden som ligger till grund för åtalet i det enskilda fallet. Gärningsbeskrivningen fylls ut och kompletteras genom åklagarens sakframställning. Genom denna ska de

tilltalade och rätten kunna få en fullgod uppfattning om vilka omständigheter som åklagaren konkret gör gällande. Enligt hovrättens mening uppfyller åklagarens gärningsbeskrivningar de krav som kan ställas på konkretion och sedda i sammanhang med den förhållandevis detaljerade sakframställningen anser hovrätten att det inte kan råda någon tvekan om vad som läggs de tilltalade till last. Det har enligt hovrätten inte heller i övrigt framkommit något som gör att de tilltalades rätt till en rättvis rättegång inte tillgodosetts.

### **Något om bevisprövning i brottmål**

Åklagaren har bevisbördan i brottmål. Beviskravet som gäller för en fällande dom är att det ska vara ställt utom rimligt tvivel att en tilltalad har gjort sig skyldig till den gärning som ligger till grund för åtalet. Det innebär att det ska vara praktiskt taget uteslutet att det förhåller sig på något annat sätt än åklagaren eller målsäganden påstår. Finns det tvivel, som kan anses rimligt, är beviskravet inte uppfyllt.

Enligt 35 kap. 1 § rättegångsbalken ska rätten avgöra vad som är bevisat i målet efter en samvetsgrann prövning av allt som har förekommit. Vid prövningen av om åklagaren har uppfyllt sitt beviskrav ska domstolens bevisvärdering vara objektiv och utföras strukturerat. Domstolen får inte grunda sin dom på ett allmänt helhetsintryck av materialet, utan varje bevis ska värderas för sig och sedan läggas samman med övrig utredning i målet. Det krävs att det finns bevisning som klargör de väsentliga delarna av händelseförloppet och knyter just den tilltalade till brottet.

En domstol ska också, som en del av bevisprövningen, ta ställning till om åklagarens påståenden om händelseförloppet i tillräckligt hög grad kontrollerats mot kända fakta och om utredningen är så noggrant genomförd att eventuell ytterligare utredning inte kan riskera att väcka tvivel om riktigheten i gärningspåståendet. Härigenom prövas utredningens fullständighet, dvs. om utredningen är tillräckligt robust. (Se SOU 2015:52 s. 53)

Bedömningen av bevisningen i målet bör i första hand ta sikte på den bevisning som åklagaren har lagt fram till stöd för gärningsbeskrivningen. Först om det sammanvägda

värdet av åklagarens bevisning är så starkt att beviskravet är uppfyllt ska denna ställas mot den tilltalades berättelse och bevisning. Avslutningsvis ska en övergripande och slutlig sammanvägning ske. (Se NJA 2015 s. 702)

För skadeståndsanspråk gäller inte samma höga beviskrav som i brottmål. Att talan om sådant anspråk så som i detta fall förs i ett brottmål gör inte i sig att beviskravet blir högre. Om rättens bedömning i ansvarsfrågan är av betydelse för skadeståndet följer dock av 29 kap. 6 § tredje meningen rättegångsbalken att rättens ställningstagande i ansvarsfrågan är avgörande för prövningen av skadeståndsanspråket. (Se NJA 2019 s. 845)

### **Ordningsföljden vid prövningen**

Det är som tingsrätten redovisat utrett att SFS-fonderna (Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Maximal och Svensk Fondservice Offensiv) har köpt värdepapper, warrant, i slutet av maj 2012 via Oak för tillhoppa 60 miljoner USD vilket inkluderade ett belopp till Oak på 23 625 000 USD (cirka 170 miljoner kr). Det är vidare utrett att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman genom sina respektive holdingbolag den 24 maj 2012 överlät aktier i Supero (som ägde knappt 81 procent av aktierna i SFS) till Firstmile (som ägde drygt 28 procent av aktierna i Oak). Genom överlåtelsen förvärvade Firstmile åtta procent av aktierna i Supero för en köpeskilling som kom att fastställas till 101 530 000 kr. Köpet finansierades genom vinstutdelning från Oak till Firstmile. Bolaget Firstmile ägdes av Mattias Bengtsson som även var majoritetsägare i Oak.

Åklagarens talan bygger på att warrantaffärerna varit uppgjorda i förväg mellan bland andra de åtalade företrädarna för Oak och SFS för att frigöra 170 miljoner kr av fondernas pengar och att överlåtelsen av aktier mellan Supero och Firstmile endast varit ett sätt att överföra pengar från Oak till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman.

Hovrätten inriktar därför inledningsvis sin bevisprövning mot frågorna om warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen haft ett samband samt om företrädarna för SFS och Oak

dolt väsentlig information om warrantaffärerna för bland andra fondbolaget Gustavia. Hovrätten prövar därefter respektive åtalspunkt i ljuset av de slutsatser som kunnat dras om dessa förhållanden.

Det finns dock dessförinnan anledning att ta ställning till om Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger och David Persson Rothman på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för någon annan sköta eller övervaka en ekonomisk angelägenhet. Detta för att åtalet i de delar som gäller mutbrott och trolöshet mot huvudman (åtalspunkterna 1 och 3) förutsätter att de har haft en sådan ställning.

## SKULD

### **Ekonomisk förtroendeställning**

#### *Utgångspunkter för bedömningen*

I detta avsnitt prövar hovrätten om envar av Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har haft en sådan förtroendeställning som förutsätts för ansvar för trolöshet mot huvudman i 10 kap. 5 § brottsbalken och för mutbrott enligt den bestämmelse i 20 kap. 2 § andra stycket 5 brottsbalken, som gällde till den 1 juli 2012 och som åklagarens gärningspåstående i den delen bygger på. Att det i stort sett är samma personkrets som avses i de båda ansvarsbestämmelserna framgår av förarbetena till det senare lagrummet (prop. 1975/76:176 s. 42).

Förtroendeställning intar framförallt personer tillhörande någon av följande kategorier: Anställda i offentlig eller privat tjänst, sysslomän eller uppdragstagare, valda befattningshavare, företrädare för juridiska personer liksom personer med förvaltande eller kontrollerande uppgifter inom juridiska personer samt ställföreträdare som förordnats med stöd av lag eller myndighetsbeslut (se Jareborg o.a., Brotten mot person och förmögenhetsbrotten, 1 uppl. 2010, s. 267).

I båda de aktuella bestämmelserna fordras att gärningsmannen *på grund av förtroendeställning* fått till uppgift att för någon annan sköta eller övervaka skötseln av, såvitt nu

är av intresse, ekonomisk angelägenhet (ekonomisk förtroendeställning). Det räcker alltså inte att vederbörande befinner sig i förtroendeställning; han ska också på grund av denna ha fått att sköta eller övervaka skötseln av en ekonomisk angelägenhet. Det centrala är ansvarssubjektets uppdrag att sköta eller övervaka skötseln av annans ekonomiska angelägenhet på ett sätt som innefattar förtroende.

Rekvisitet ekonomisk angelägenhet bör förstås brett. Frågan om en person har ekonomisk förtroendeställning måste bedömas utifrån vilka uppgifter han eller hon har fått (vad uppdraget avser) och hur dessa ska utföras, snarare än vilken tjänst eller tjänsteställning han eller hon har. Inget hindrar att den som innehar förtroendeställningen är en juridisk person som i sin tur företräds av en fysisk person. (Se Almkvist, Förmögenhetsbrott och förmögenhetsrätt, 2020, s. 512 ff.)

En förtroendeställning utmärks av att en person självständigt får utföra uppgiften att sköta eller övervaka skötseln av ekonomisk angelägenhet för någon annan. Detta skiljer mot situationen att någon arbetar med någon annans ekonomiska angelägenhet utan denna grad av autonomi. Vidare får det inte röra sig om rådgivning om hur någon annan själv ska sköta sina ekonomiska angelägenheter. I ett sådant fall är kravet på förtroendeställning inte heller uppfyllt. (Se Leijonhufvud, Trolöshet mot huvudman, Straffansvar vid förtroendebrott, särskilt i aktiebolag, 2007, s. 79 och Almkvist, a.a., s. 506)

Självständighetskriteriet synes innefatta två aspekter eller kännetecken som betonas i lite olika grad inom doktrinen. Den ena aspekten betonar att det måste finnas ett visst handlingsutrymme att fatta beslut, medan den andra fokuserar på att den som fått uppgiften att sköta eller övervaka skötseln av ekonomisk angelägenhet får utföra denna, utan att stå under någon annans direkta kontroll eller ledning i utförandet. (Se Almkvist, a.a., s. 506 ff.)

En person i underordnad ställning kan uppfylla kravet på självständighet, om han eller hon fått behörighet att rättshandla med tredje man för huvudmannens räkning utan annan persons överinseende, även om behörigheten inte skulle vara förenad med ett

självständigt beslutsutrymme. Vidare kan faktiskt handlande inrymmas även om vederbörande inte getts rättslig makt att med tredje man ingå avtal eller andra rättshandlingar på huvudmannens vägnar, förutsatt att det finns ett beslutsutrymme eller rätt att fatta beslut i huvudmannens ställe. (Se Bäcklund m.fl., Brottsbalken, version 18 JUNO kommentaren till 10 kap. 5 § under rubriken Åliggande på grund av förtroendeställning.) Behörighet att binda huvudmannen vid rättshandlande med tredje man är alltså varken ett tillräckligt eller nödvändigt kriterium för förtroendeställning (Almkvist, a.a., s. 505).

Uppgiften att sköta eller övervaka skötseln av ekonomisk angelägenhet sker alltid för någon annan, för en huvudman. I anställningsförhållanden intar som regel arbetsgivaren rollen som huvudman, inte utomstående kunder som fungerar som tredje man eller arbetsgivarens medkontrahent. Även på chefsnivå består förtroendeställningen primärt i förhållande till arbetsgivaren. För att direkt identifiera en fysisk person med en juridisk person och låta den fysiska personen inta samma ekonomiska förtroendeställning i förhållande till en kund som den juridiska personen har, fordras att den fysiska personen är en organföreträdare i betydelsen behörig ställföreträdare. Annars förutsätter en förtroendeställning i förhållande till en kund att det skulle ingå i den fysiska personens arbetsuppgifter en behörighet att självständigt rättshandla på kundens vägnar. (Se Bäcklund m.fl., a.a. och kommentar samt Leijonhufvud, a.a., s. 53) En person kan inneha en förtroendeställning i förhållande till mer än en part (se Jareborg a.a., s. 268).

#### *Relationerna mellan pensionsspararna, Pensionsmyndigheten, Gustavia och SFS*

Reglerna om premiepension finns i 64 kap. socialförsäkringsbalken. Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepension. Enligt de regler som gällde 2012 skulle Pensionsmyndigheten, när pensionsrätt för premiepension hade fastställts för en pensionssparare, föra över medel som motsvarade pensionsrätten till förvaltning i, såvitt nu är av intresse, värdepappersfonder som hade anmälts för registrering hos Pensionsmyndigheten och som förvaltades av fondförvaltare som hade rätt att driva fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder och hade slutit samar-



betsavtal med myndigheten. Pensionsmyndigheten var andelsägare i de värdepappersfonder där medel placerades, men de enskilda pensionsspararna bestämde i vilken fond som medlen skulle placeras och bar den finansiella risken för investeringen. Mellan den dåvarande Premiépensionsmyndigheten och fondbolaget Gustavia fanns ett avtal om fondhandel (samarbetsavtal).

Under 2011 träffade SFS och Gustavia avtal om samarbete avseende de i målet aktuella värdepappersfonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Maximal och Svensk Fondservice Offensiv. Fonderna var avsedda som strategifonder för placering av pensionspengar inom ramen för premiépensionssystemet. Fondbestämmelserna för de nya fonderna godkändes av Finansinspektionen i juli 2011.

Anledningen till samarbetet mellan SFS och Gustavia var att Gustavia hade tillstånd från Finansinspektionen att bedriva fondverksamhet enligt lagen om investeringsfonder, vilket SFS saknade. SFS hade däremot tillstånd att bedriva värdepappersrörelse i form av mottagande och vidarebefordran av order i fråga om ett eller flera finansiella instrument och diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument. Tillståndet omfattade dock inte investeringsrådgivning. SFS skulle förvalta fonderna med stöd av uppdragsavtal från Gustavia i enlighet med 4 kap. 4 § lagen om investeringsfonder. Enligt vad som föreskrevs i 4 kap. 7 § samma lag anmälde Gustavia till Finansinspektionen att SFS erhållit uppdraget att förvalta fonderna. Som tingsrätten utvecklat i sin dom fråntar ett lämnat uppdrag aldrig fondbolaget dess ansvar enligt lagen. Samtidigt har naturligtvis även förvaltaren ett självständigt ansvar. SFS åtog sig genom uppdragsavtalet, som hovrätten återkommer till nedan, bland annat att förvalta fonderna i enlighet med de regelverk som omgärdar fondverksamheten. En central utgångspunkt är att förvaltaren ska handla uteslutande i fondandelsägarnas intresse (jfr 4 kap. 2 § tredje stycket lagen om investeringsfonder och 8 kap. 28 § lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden). Det innebär att andra ovidkommande intressen, som ägares eller styrelseledamöters, ska stå tillbaka för andelsägarna.

Relationen mellan Gustavia och SFS avseende SFS-fonderna reglerades genom tre handlingar, alla daterade den 4 augusti 2011: Ett samarbetsavtal, ett avtal om diskretionär portföljförvaltning samt en överenskommelse om att en viss rutin skulle följas när SFS utförde sitt uppdrag.

i) **Samarbetsavtalet** ger uttryck för en vilja att fördjupa samarbetet genom SFS-fonderna, på sätt som regleras i avtalet, och genom ett nytt avtal om diskretionär portföljförvaltning för fonderna. Genom samarbetsavtalet åtog sig SFS att bland annat, på exklusiv basis för premiepensionskunder som bolaget hade uppdrag för, använda fonderna som strategifonder och att placera hela förvaltningsvolymen för dessa kunder i de av Gustavias fonder som SFS förvaltade. Vidare gavs SFS rätt att självständigt marknadsföra fonderna, medan Gustavia förband sig att inte aktivt göra detta. SFS fick också i avtalet en optionsrätt att under vissa villkor förvärva fonderna.

ii) Genom **avtalet om portföljförvaltning** uppdrog Gustavia (fondbolaget) åt SFS (förvaltaren) att diskretionärt förvalta SFS-fonderna. Under rubriken *Uppdrag m.m.* framgår bland annat följande.

- Förvaltaren ska förvalta tillgångarna i fonderna i enlighet med de vid var tid gällande fondbestämmelserna för respektive fond samt de eventuella ytterligare placeringsriktlinjer som fondbolaget vid var tid skriftligen uppställer. Förvaltaren ska därutöver följa de av fondbolaget vid var tid gällande uppställda skriftliga rutiner för utförande av order och placering av order.
- Förvaltaren ska bilda ett placeringsråd, till vilket förvaltaren utser ledamöterna. Fondbolaget har rätt att genom en observatör närvara vid placeringsrådets sammanträden.

Vidare framgår under rubriken *Särskilda bestämmelser i anledning av uppställda lagkrav m.m.*, utöver att förvaltaren skulle ha tillstånd att bedriva diskretionär portföljförvaltning, bland annat följande.

- Förvaltaren åtar sig att ha tillfredsställande sakkunskap, kompetens och kapacitet att förvalta fonderna i enlighet med det regelverk som omgärdar fondverksamheten.
- Fondbolaget har rätt att övervaka den anförtrodda verksamheten, att ge de anvisningar som behövs för en sund förvaltning samt att med omedelbar verkan

säga upp avtalet, om en sådan uppsägning är i andelsägarnas gemensamma intresse.

Slutligen kan också nämnas att det under rubriken *Förvaltningsarvode m.m.* framgår bland annat att förvaltaren i ersättning skulle erhålla samtliga intäkter som var hänförliga till fonderna med avdrag för ett arvode till fondbolaget som över tiden varierade från 0,16 till 0,11 procent av fondernas tillgångar som förvaltas av förvaltaren per kalenderår.

iii) I **rutinöverenskommelsen**, som är förutsatt i avtalet om portföljförvaltning, hade parterna kommit överens om, utöver vilka personer hos fondbolaget order skulle skickas till, i huvudsak följande rutin när förvaltaren utförde sitt uppdrag.

- Förvaltaren ska utan undantag skicka samtliga de order som förvaltaren vill utföra till fondbolaget.
- Förvaltaren ska i e-postordern ange vilka värdepappersinstitut som fondbolaget ska vidareförmedla order till för utförande. Förvaltaren har endast rätt att anvisa ett sådant värdepappersinstitut som parterna har kommit överens om får anlitas.
- I order ska förvaltaren lämna detaljerade instruktioner om de finansiella instrument som ordern omfattar, hur ordern ska utföras och vilka clearinginstitut som ska användas.
- I det fall ordern omfattar affärer i ett finansiellt instrument som har emitterats av en emittent i ett land som order inte tidigare omfattat ska parterna gemensamt – innan ordern utförs – stämma av med förvaringsinstitutet och A-Sec Outsourcing AB att dess aktörer kan avveckla och förvara instrumentet.
- Fondbolaget har upprättat särskilda interna riktlinjer för hantering av intressekonflikter samt riktlinjer för garantigivning. I dessa handlingar finns bestämmelser som i vissa fall gör att beslut av styrelsen i fondbolaget krävs innan förvaltaren kan utföra en order.
- A-Sec Outsourcing AB kommer att tillstålla parterna en s.k. NAV-beräkningsfil där samtliga transaktioner framgår. Det åligger parterna att granska innehållet och omedelbart påpeka eventuella felaktigheter.

Av utredningen framgår vidare att Gustavia i enlighet med Finansinspektionens dåvarande föreskrifter om investeringsfonder fastställt en intern *placeringspolicy* (26 oktober 2011) där det anges vilka placeringsstrategier som bolaget tillämpar för varje fond som det förvaltar. Av policyn framgår bland annat följande.

- Alla Gustavias fonder har en ansvarig förvaltare (huvudansvar). Denna person bär det primära ansvaret för att fonden förvaltas enligt fondbestämmelserna samt följer eventuella direktiv från styrelsen eller Gustavias risk- och värderingskommitté (särskilda förvaltningsinstruktioner). Utöver detta har varje fond ytterligare minst en person som har rätt att ta samt genomföra förvaltningsbeslut. VD och förvaltningschefen har alltid rätt att genomföra affärer i samtliga fonder.
- Bolagets fonder förvaltas aktivt. Som aktiv förvaltare baseras placeringsbesluten på kvalificerade bedömningar. Alla placeringsbeslut ska baseras på erforderlig analys.
- Bolagets fonder får med beaktande av ovanstående endast investera i värdepapper och på marknader som finns upptagna på den av Gustavias risk- och värderingskommitté godkända Värdepapperslistan. Risk- och värderingskommittén kan besluta både att godkänna att investering kan ske i andra värdepapper eller marknader och att återkalla ett tidigare lämnat godkännande genom uppdatering av Värdepapperslistan. Ansökan om att värdepapper eller marknader ska föras upp på Värdepapperslistan görs skriftligen av ansvarig förvaltare.

Därutöver har även funnits en rutin för motparter, som innebar att värdepappersinstitut som skulle användas vid genomförande av portföljtransaktioner skulle vara godkända av Gustavia.

*Har SFS haft förtroendeställning?*

Åklagaren har påstått att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman (åtalspunkten 1) respektive Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård (åtalspunkten 3) på grund av förtroendeställning fått uppgiften att för fondandelsägarna, pensions-spararna eller fondbolaget, dvs. Gustavia, sköta eller övervaka den ekonomiska

angelägenheten att fatta eller föreslå beslut om investeringar för SFS-fonderna.

Eftersom Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har skött den aktuella angelägenheten genom SFS prövar hovrätten först om SFS haft en ekonomisk förtroendeställning gentemot de påstådda huvudmännen.

Mellan SFS och Gustavia har som redovisats i det föregående funnits ett uppdragsavtal om diskretionär portföljförvaltning. Sådan förvaltning innebär att institutet eller förvaltaren efter överenskommelse med kunden gör placeringar och omplaceringar i kundens portfölj utan att kontakta kunden vid varje affär (jfr 1 kap. 4 c § lagen om värdepappersmarknaden). Det krävs inte att den som lämnar förvaltningsuppdraget och ägaren till de finansiella instrument som uppdraget avser är en och samma person. Det innebär att även förvaltning inom ramen för premiepensionssystemet, där det som berörts ovan är staten och inte pensionsspararna som äger fondandelarna, kan vara portföljförvaltning i lagens mening (se prop. 2016/17:162 s. 257). Portföljförvaltning kan vara en sådan ekonomisk angelägenhet som avses i de nu aktuella straffstadgandena.

Som har utvecklats ovan utmärks en förtroendeställning av att en person självständigt får utföra vissa uppgifter. Att diskretionärt förvalta någon annans förmögenhet och fatta beslut om investeringar i värdepapper är som utgångspunkt en sådan självständig uppgift. Detta gäller även om orderläggningen som i det här fallet görs via ett fondbolag, i vart fall så länge förvaltarens handlingsutrymme inte är så kringskuret att det i stället de facto skulle vara fråga om rådgivning. De fondbestämmelser och placeringsriktlinjer som Gustavia som fondbolag hade uppställt för SFS-fonderna inskränkte som redovisats i föregående avsnitt i vissa avseenden förvaltarens handlingsfrihet. Det handlade om att det krävdes godkännande av Gustavia om fonderna ville investera på en marknad som de inte tidigare varit exponerad mot eller om fonderna ville investera i ett värdepapper eller instrument som inte fanns med i värdepapperslistan. Begränsningarna synes dock enligt hovrättens mening inte vara mera långtgående än vad som varit motiverat av att Gustavia skulle uppfylla sina skyldigheter som fondbolag. Det har inte heller såvitt framgått varit fråga om att Gustavia vid orderläggningen har överprövat SFS investeringsbeslut i sak. Förvaltaren kunde vidare enligt en ganska enkel rutin ansöka om att få investera på en ny marknad eller i ett nytt värdepapper, likväl

som att få använda en ny motpart, och få besked inom ett fåtal arbetsdagar. Prövningen synes ha varit formell, till exempel kontroll av att den nya marknaden som fonden vill investera mot är förenlig med fondbestämmelserna, och inte på något sätt inriktad mot att bedöma det affärsmässiga i en investering. Att samarbetet fungerat på detta sätt även i praktiken har bekräftats av såväl företrädare för Gustavia (Ola Gilstring och Jonas Dahlqvist) som anställda i SFS (Anelis Redzic och Erik Norström). Genom den bevisning i övrigt som hovrätten har tagit del av har inte heller framkommit att uppdraget till SFS haft några andra väsentliga begränsningar eller annars tillämpats mera restriktivt än vad dokumentationen ger vid handen eller dåförtiden ens uppfattas så av företrädarna för SFS. Det angavs också i årsberättelser för SFS-fonderna att det var SFS som genom avtalet med Gustavia skötte förvaltningen av fonderna. Sammantaget får det uppdrag om diskretionär portföljförvaltning som SFS haft för Gustavia, som inneburit att SFS fattat beslut om investeringar för SFS-fonderna, anses ha varit av sådan karaktär att det grundat en ekonomisk förtroendeställning mellan Gustavia som huvudman och SFS.

Huvudman är den för vilken uppgiften sköts eller övervakas och som kan bli bunden av de handlingar som personen i förtroendeställning vidtar. Genom de beslut om investeringar för SFS-fonderna som SFS fattade förfogade bolaget över pensions-spararnas pengar och påverkade vilka risker pensionsspararnas medel utsattes för. Detta var möjligt på grund av uppdragsavtalet med Gustavia som i sin tur byggde på att Gustavia hade ett samarbetsavtal med Pensionsmyndigheten om fondhandel som medgav förvaltning av pensionsmedel inom ramen för premiepensionssystemet. Även om SFS inte hade något avtal direkt med vare sig Pensionsmyndigheten eller de enskilda pensionsspararna har bolaget självständigt skött en ekonomisk angelägenhet för pensionsspararnas räkning. Detta är tillräckligt för att SFS ska anses ha haft en förtroendeställning också i förhållande till pensionsspararna.

Genom den särskilda konstruktion premiepensionssystemet getts i lag ska Pensionsmyndigheten förvalta premiepensionsmedelen och är andelsägare i de värdepappersfonder där pensionsmedel placeras. Pensionsmyndighetens uppdrag och intressen kan därigenom sägas vara sammanlänkade med pensionsspararnas. Enligt hovrättens

mening måste SFS därför anses ha skött eller övervakat uppgiften att fatta beslut om investeringar för SFS-fonderna även för Pensionsmyndighetens räkning.

Sammanfattningsvis finner hovrätten att SFS har haft en ekonomisk förtroendeställning gentemot såväl Gustavia som pensionsspararna i SFS-fonderna och Pensionsmyndigheten.

*Har Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger och David Persson Rothman haft förtroendeställning?*

Som tidigare berörts kan en fysisk person som är arbetstagare eller behörig ställföreträdare för en juridisk person under vissa förutsättningar komma att identifieras med denna och få samma ekonomiska förtroendeställning till den medkontrahent eller kund som den juridiska personen har.

Johan Bergsgård var förvaltningschef i SFS och ansvarig förvaltare för SFS-fonderna. Som sådan ansvarade han för att besluta om hur fondernas medel skulle placeras och för att verkställa placeringsbesluten. Han var också ordförande i SFS placeringsråd. Han har varit central för utförandet av den ekonomiska angelägenhet som bolaget hanterat enligt uppdragsavtalet med Gustavia om diskretionär portföljförvaltning. Det har också framgått av årsberättelserna för SFS-fonderna att Johan Bergsgård var ansvarig förvaltare. Mot denna bakgrund har Johan Bergsgårds roll i SFS inneburit att han haft en ekonomisk förtroendeställning bestående i att sköta och övervaka den ekonomiska angelägenheten att fatta beslut om investeringar för SFS-fonderna gentemot samma huvudmän som SFS, dvs. Gustavia, pensionsspararna i SFS-fonderna och Pensionsmyndigheten.

Alexander Ernstberger var verkställande direktör och styrelseledamot i SFS. Han var behörig firmatecknare i förening med annan i styrelsen. Han har också tillsammans med David Persson Rothman grundat SFS och varit huvudägare i bolaget. Alexander Ernstberger var vidare jämte förvaltningschefen enligt placeringspolicyn behörig att genomföra affärer i SFS-fonderna. Alexander Ernstberger var som verkställande

direktör centralt funktionsansvarig och skulle bland annat tillse att bolaget hade instruktioner för placering av finansiella tillgångar och följa upp verksamheten. Uppdraget som portföljförvaltare för SFS-fonderna var bärande i bolagets verksamhet. Av utredningen framgår också att Alexander Ernstberger var aktiv i sin roll som verkställande direktör, inte minst när det gällde att förbereda investeringsbesluten som ledde fram till warrantaffärerna. På grund av det anförda måste även Alexander Ernstberger anses ha haft en sådan position att han har haft en ekonomisk förtroendeställning bestående i att sköta och övervaka den ekonomiska angelägenheten att fatta beslut om investeringar för SFS-fonderna med Gustavia, pensionsspararna i SFS-fonderna och Pensionsmyndigheten som huvudmän.

David Persson Rothman var vice verkställande direktör och styrelseledamot i SFS. Han var behörig firmatecknare i förening med annan i styrelsen. Han har också tillsammans med Alexander Ernstberger grundat SFS och varit huvudägare i bolaget. Det har framkommit att han var insatt i alla frågor av betydelse i SFS. David Persson Rothman var försäljningschef i SFS. Han har uppgett att hans ansvarsområde var externa callcenter, interna säljare och kundtjänst samt att han närmast hade ansvar för inköp och hantering av adresser, produktutveckling och förvärv av kundstockar. Han har vidare förklarat att han inte varit involverad i förvaltningen av SFS-fonderna utan att hans ansvar varit säljfunktionen och telemarketing.

Även om David Persson Rothmans huvudsakliga ansvarsområden i SFS inte direkt hade något samband med de investeringsbeslut för SFS-fonderna som bolaget fattade inom ramen för sitt uppdragsavtal med Gustavia, hade han som behörig ställföreträdare ett ansvar för bolagets förvaltning som var omfattande och tog sikte på kontrollen av verksamheten. Styrelsens förvaltningsansvar avser såväl bolagets interna som externa verksamhet. David Persson Rothman har haft en central ställning i SFS och varit insatt i alla aspekter av bolagets verksamhet. Med hänsyn härtill har även David Persson Rothman enligt hovrättens mening haft en förtroendeställning inte bara i SFS, utan även gentemot Gustavia, pensionsspararna i SFS-fonderna och Pensionsmyndigheten för att sköta och övervaka den ekonomiska angelägenheten att fatta beslut om investeringar för SFS-fonderna.



**Sammanfattningsvis** har hovrätten vid sin prövning kommit fram till att envar av Johan Bergsgård, Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har haft en sådan förtroendeställning som åklagaren påstått och som fordras för ansvar för trolöshet mot huvudman enligt 10 kap. 5 § brottsbalken och för mutbrott enligt den äldre bestämmelsen i 20 kap. 2 § brottsbalken.

### **Sambandet mellan warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen**

Hovrätten övergår nu till att pröva vilket samband warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen hade. Detta har betydelse för att avgöra om det, som åklagaren påstått, funnits en brottsplan och aktieöverlåtelsen endast varit ett sätt att överföra en del av de pengar som blivit åtkomliga genom warrantaffärerna till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman.

Åklagaren och Pensionsmyndigheten har i denna del åberopat omfattande skriftlig bevisning. Skriftlig bevisning i form av e-postmeddelanden, avtal och liknande som utgör direkt bevisning från aktuella tidpunkter har som utgångspunkt ett högt bevisvärde i fråga om dess innehåll.

Hovrätten behandlar den huvudsakliga bevisningen i denna del enligt följande.

- a) Promemoriorna från Anders Malm och avsikten med transaktionerna,
- b) Sambandet mellan förlängningarna av de s.k. kanceringsfristerna i investeringsanmälan och att aktieaffären sköts upp,
- c) Genomförandet av warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen den 24 maj 2012,
- d) Tilläggsavtalen till aktieöverlåtelseavtalet,
- e) Hanteringen av valutarisken och köpeskillingen för Superoaktierna.

Hovrätten värderar bevisningen på följande sätt.

a) *Promemoriorna från Anders Malm och avsikten med transaktionerna*

Advokaten Anders Malm, som är specialiserad på kapitalmarknadsjuridik, anlätades sedan 2008 som konsult av Oak. I en promemoria som skickades till Olle Markusson och Ewran Mersin den 4 april 2012 belyste Anders Malm mot bakgrund av gällande

regelverk vilka svårigheter som skulle vara förenade med ett upplägg som innebar att Oak skulle få exklusiv möjlighet att tillhandahålla vissa finansiella produkter till SFS, och därigenom till SFS-fonderna, mot att Oak skulle utge ersättning till ett nystartat aktiebolag (NyAB) som skulle ägas och drivas av Alexander Ernstberger och David Persson Rothman. Anders Malm pekade i promemorian på bland annat incitamentsreglerna och risken för intressekonflikter. Han tog också upp att det kunde förväntas nya regler som skulle innebära bland annat striktare krav på vilken information som skulle lämnas till kunden om incitament och krav på att värdepappersföretag skulle ha etablerade godkännandeprocesser i samband med lansering av nya produkter och tjänster, vilket han bedömde troligtvis skulle komma att beröra de områden inom vilka NyAB föreslogs assistera SFS.

I en andra promemoria, som Anders Malm skickade till Oak genom Olle Markusson den 15 maj 2012, handlade frågeställningen om Oaks möjlighet att förvärva en minoritetsaktiepost i bolaget Supero, som ägde knappt 81 procent av aktierna i SFS. Bland annat ville Oak ha svar på om det fanns juridiska risker med transaktionen samt om förvärvet kunde ses som provision och vad konsekvenserna av detta i så fall skulle kunna bli. Som en förutsättning för affären angavs bland annat att säljarna i Supero skulle verka för att Oak skulle ha närmare samarbete med Superos dotterbolag, så att tydliga och väsentliga synergier av köpet skulle uppstå. Mot bland annat den bakgrunden gjorde Anders Malm bedömningen att förvärvet av aktier i Supero inte skulle ses som provision om köpeskillingen erlades i utbyte mot de förvärvade aktierna. Han påpekade dock att om förvärvet av aktier i själva verket endast vore en skentransaktion men betalningen av köpeskillingen ändå genomfördes, skulle den hypotetiska frågan uppkomma varför Oak vore villigt att erlægga betalningen, samt att samma hypotetiska fråga skulle uppkomma i den mån den överenskomna köpeskillingen markant översteg vad som kunde anses vara ett marknadsvärde för aktieposten. Som konsekvens om köpeskillingen hypotetiskt skulle anses vara provision och att respektive bolag inte skulle agera i överensstämmelse med incitamentsreglerna, angav Anders Malm att bolagen var för sig kunde drabbas av sanktioner från Finansinspektionen.

Enligt hovrättens mening berättigar promemoriorna till slutsatsen att bland andra Olle Markusson, Alexander Ernstberger och David Persson Rothman utredde sätt att överföra pengar från Oak till de två senare som ersättning för att Oak, genom SFS som diskretionär förvaltare, skulle få sälja finansiella produkter till SFS-fonderna. Bevisningen kan, sedd tillsammans med annan bevisning, ha betydelse för vilka motiv som funnits för warrantaffärena och aktieöverlåtelsen mellan Supero och Firstmile som vid tidpunkten för den senare promemorian var långt framskridna.

*b) Sambandet mellan förlängningarna av de s.k. kancelleringsfristerna i investeringsanmälan och att aktieaffären sköts upp*

Av den skriftliga bevisningen framgår att Olle Markusson den 30 april 2012 till Alexander Ernstberger översände dokumentation, ett s.k. term sheet, avseende ett finansiellt instrument (warrant) benämnt Fixed Income Linked Security samt en anmälan om investering (teckningsanmälan) som skulle vara Oak tillhanda senare samma dag. Anmälan avsåg 5 000 warranter till ett sammanlagt värde av 40 miljoner USD. Genom anmälan förband sig ”diskretionärförvaltaren” SFS att instruera relaterat fondbolag att lägga köporder enligt anmälan. Teckningsanmälan var enligt en skrivning i anmälan möjlig att villkorslöst kancellera fram till kl. 16.30 den 4 maj 2012. Vidare hade Oak rätt att förlänga kancelleringsfristen om så behövdes.

I ett mejl dagen därpå förklarade Alexander Ernstberger för Johan Bergsgård, efter att den senare ifrågasatt deras behörighet att underteckna teckningsanmälan, att denna bara var avsedd för Oaks bokföring, att den gick att kancellera, att den skulle skrivas under av Johan Bergsgård som beställare/förvaltare samt att Gustavia inte behövde ta del av handlingen. Vidare förklarade Alexander Ernstberger att de [Oak] behövde ha detta med underskrift i april för att kunna hänföra intäkten till fjolåret så att de inte fick in allt under det nya räkenskapsåret (eftersom detta var en affär som var planerad att göras i april men som av praktiska skäl skjutits upp ett par dagar). Alexander Ernstberger angav slutligen också att senaste datum för kancellering skulle bytas till den 10 maj, dvs. torsdag veckan därpå.

Av mejl från Ewran Mersin till Alexander Ernstberger, med kopia till Olle Markusson, den 6 maj framgår att Ewran Mersin ville att Alexander Ernstberger skulle börja titta

på ett köpeavtal, givet hur lite tid det var till ”torsdag 15.00”. Till mejlet var bifogat ett aktieöverlåtelseavtal daterat den 10 maj 2012 mellan Oak och ”Alex AB” samt ”David AB” avseende Supero.

Av mejl från Johan Bergsgård till Olle Markusson den 10 maj 2012 framgår bland annat att affären skjutits upp till måndag och att Johan Bergsgård ville ha en formell bekräftelse på detta. I ett svarsmejl förlängde Olle Markusson kancelleringsfristen till måndagen den 14 maj kl. 15.00.

I mejl den 10 maj 2012 från Ewran Mersin till Olle Markusson och Mauritz Bengtsson med rubriken Ansvarsområden kommande dagar (arbetsfördelningsmejl) gjorde Ewran Mersin under rubriken Strategiska förehavanden maj 2012 en fördelning av olika arbetsuppgifter som behövde utföras. Deadline för ”trade” angavs till den 15 maj.

Av mejl från Alexander Ernstberger, med kopia till David Persson Rothman, till en banktjänsteman på Ålandsbanken den 15 maj 2012 kan utläsas att aktieöverlåtelsen, som det då såg ut, skulle genomföras under morgondagen, dvs. den 16 maj.

Av mejl från Olle Markusson till Mauritz Bengtsson och Ewran Mersin den 14 maj 2012 framgår bland annat att ”trade” var planerad till onsdag förmiddag [16 maj] och att ”back up” var fredag [18 maj].

I mejl från Olle Markusson till Johan Bergsgård den 14 maj 2012 förlängdes kancelleringsfristen på Johan Bergsgårds begäran till den 16 maj kl. 10.00.

Av mejl från Alexander Ernstberger till en advokat den 22 maj 2012 går det att utläsa att det inte blev någon ”signing” i fredags, dvs. den 18 maj, eftersom lagen om stora exponeringar begränsade Oak från att köpa en så stor andel av ett annat VP-bolag. Vidare framgår att de hade kommit fram till att Oaks ägarbolag (Mattias Bengtssons bolag) Firstmile istället skulle ikläda sig rollen som köpare och att det av den anledningen behövde göras förändringar i köpeavtalet. Genom mejl från Olle Markusson till Johan Bergsgård den 16 maj 2012 förlängdes kancelleringsfristen till den 18 maj kl. 13.00.

I ett mejl den 18 maj till Johan Bergsgård konstaterar Olle Markusson ”Tyvärr inte idag” och utlovade en förlängning av kanceringsfristen.

Genom ett mejl den 22 maj 2012 från Olle Markusson till Johan Bergsgård förlängde Olle Markusson slutligen kanceringsfristen till torsdagen den 24 maj då affärerna genomfördes.

Genom den redovisade skriftliga bevisningen framgår sammanfattningsvis att kanceringsfristen i teckningsanmälan förlängdes från den 4 maj, till den 10 maj, till den 14 maj, till den 16 maj, till den 18 maj, till den 22 maj och till den 24 maj. Det framgår också av bevisningen att förlängningarna av kanceringsfristerna hade samband med att aktieaffären i Supero blev uppskjuten. Den framlagda bevisningen talar enligt hovrättens mening starkt för att warrantaffärerna och aktieaffären hade ett samband.

I sammanhanget bör det tidigare nämnda arbetsfördelningsmejlet den 10 maj 2012 från Ewran Mersin till Olle Markusson och Mauritz Bengtsson uppmärksammas särskilt. Av detta framgår att åtgärderna för att förbereda aktieöverlåtelseavtalet beträffande Superoaktierna skedde parallellt med att warrantaffärerna förbereddes. Detta mejl i sig tyder med styrka på att affärerna hade ett samband.

*c) Genomförandet av warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen den 24 maj 2012*

Av den skriftliga bevisningen i denna del, främst mejlkorrespondens och sms, framgår i huvudsak följande om hur affärerna genomfördes: På förmiddagen mejlade Johan Bergsgård över köporder avseende warranterna för de tre SFS-fondernas räkning till Gustavia med förbehåll att Gustavia fick skicka över köpordern till Oak först på hans order (han skulle ringa när han fått allt bekräftat). Kl. 12.36 skickade Olle Markusson över avtalshandlingar för överlåtelsen av aktier i Supero – utom aktieöverlåtelseavtalet – till Mattias Bengtsson som drygt en halvtimme senare returnerade dessa påskrivna. Kl. 13.35 skickade Alexander Ernstberger ett sms till Johan Bergsgård där han gav klartecken till att gå vidare med warrantaffärerna. Johan Bergsgård kvitterade meddelandet (”Ok. Ska ske kapten!”). Kl. 13.53 skickade Gustavia köpordern till Oak

via mejl till Olle Markusson. Kl. 15.18 återkom Gustavia via mejl till Olle Markusson och bekräftade att nu ska allt stämma. Till mejlet bifogades ”Term Sheet” (final draft) för warranterna. Kl. 15.49 mejlade Mauritz Bengtsson över samtliga avtal, inklusive underskrivet aktieöverlåtelseavtal till Olle Markusson.

Sättet som transaktionerna genomfördes, med succesiva prestationer, tyder enligt hovrättens mening med styrka på att warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen var sammanlänkade.

*d) Tilläggsavtalen till aktieöverlåtelseavtalet*

I målet har som skriftlig bevisning åberopats två tilläggsavtal till aktieöverlåtelseavtal, det ena daterat den 22 maj 2012 och det andra den 28 maj 2012. Tilläggsavtalen var ingångna mellan samma parter som hade ingått aktieöverlåtelseavtalet, dvs. å ena sidan Firstmile och å andra sidan Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans respektive holdingbolag.

I det första avtalet reglerades som ytterligare villkor för huvudavtalets giltighet att Oaks försäljning av denominerade värdepapper (USD värdepapper) under perioden 15 april till och med den 15 juni 2012 inte fick understiga USD 400 M i nominellt belopp. Om försäljningen inte nådde upp till detta belopp skulle huvudavtalet omedelbart förklaras ogiltigt i dess helhet. Vidare reglerades situationen att Oak under samma period sålt aktuella värdepapper i intervallet USD 400 M till 750 M. I sådant fall skulle antalet aktier som köparen enligt huvudavtalet skulle förvärva av säljaren reduceras proportionellt.

Hovrätten vill här skjuta in att nominellt belopp för en warrant var USD 100 000 och att warrantaffärerna tillhoppa omfattade 7 500 warranter som skulle emitteras av två banker (3 500 av Bank of America Merrill Lynch och 4 000 av Natixis).

I tilläggsavtalet reglerades även att tillträdesdagen till aktierna enligt huvudavtalet skulle skjutas upp 12 månader framåt om Oak av sin revisor för räkenskapsåret som slutade april 2012 nekades att realisera någon vinst som var hänförlig till försäljningen av USD värdepapperna och därmed inte hade möjlighet att ge den utdelning till

köparen [Firstmile] som skulle motsvara den köpeskillning som krävdes för förvärv av aktierna i Supero. Om Oaks revisor endast accepterade att en del av vinsten för försäljningen av USD-värdepapperna realiserades för räkenskapsåret 2011/2012 skulle köparen vid ett första tillträdestillfälle förvärva aktier i Supero i proportion till den köpeskillning som kunnat delas ut till köparen, medan resten av aktierna skulle förvärvas så snart det var praktiskt möjligt efter att resterande utdelning kunnat göras från Oak till köparen efter att nästkommande års bokslut fastställts.

I det andra tilläggsavtalet, som ingicks efter att de aktuella transaktionerna var genomförda, regleras i huvudsak vad som skulle gälla om Oak bötfälldes av myndighet på grund av orsak hänförlig till Oaks verksamhet under april 2012 till och med augusti 2012 eller att någon investerare eller tredje part skulle inleda rättsprocess mot Oak av orsak hänförlig till den nämnda tidsperioden.

Åklagaren har också som skriftlig bevisning åberopat ett utkast till det första tilläggsavtalet som Alexander Ernstberger har lämnat kommentarer till den 22 maj 2012. Av kommentarerna framgår bland annat att han ansåg att all den utdelning som kan realiserats i Oak (utdelningsbart utrymme) ska Mattias Bengtsson som majoritetsägare i Oak dela ut till Firstmile och erlagga till säljaren [Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans respektive holdingbolag]; säljaren har rätt att krona för krona få ut motsvarande belopp som köparen kan realisera ur Oak. Därutöver ville Alexander Ernstberger att det skulle tas in en klausul (vilket också skedde) med följande lydelse: Avtalet är ytterst konfidentiellt och vardera avtalsparten förbinder sig till att förstöra avtalet efter att hela köpeskillningen erlagts till säljaren.

Enligt hovrättens mening är tilläggsavtalen mycket stark bevisning för att överlåtelsen av Superoaktierna var beroende av att Oak fick genomföra warrantaffärerna och att pengar som Oak fick i ersättning för warrantaffärerna skulle delas ut till Firstmile som i sin tur skulle använda dessa för att betala Alexander Ernstberger och David Persson Rothman, genom deras respektive bolag, för förvärvet av aktierna i Supero. Den omständigheten att det inte kunnat återfinnas något underskrivet tilläggsavtal förtar inte bevisverkan av handlingarna.

*e) Hanteringen av valutarisken och köpeskillingen för Superoaktierna*

Warranterna var som tidigare framgått prissatta i amerikanska dollar. Av köpeskillingsbilagan till aktieöverlåtelseavtalet framgår att även priset som Firstmile skulle betala till Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans respektive holdingbolag för aktierna i Supero var bestämt i dollar, närmare bestämt 14 081 000 USD. Det framgår av utredningen att detta belopp den 24 maj 2012, när orderläggningen skedde, motsvarade 100 miljoner kr. Även den ersättning som Oak fick för warrantaffärerna var bestämd i dollar. Oak erhöll sin ersättning vid två tillfällen, den 30 maj 2012 med 11 025 000 USD och den 8 juni 2012 med 12 600 000 USD. Oak var till följd av regler för värdepappersbolag tvunget att omgående växla beloppen till svenska kronor. Av den skriftliga bevisningen framgår att även köpeskillingsbilagan till aktieöverlåtelseavtalet uppdaterades vid dessa tillfällen genom att köpeskillingen då ändrades till kronor med samma kvotdel och till samma växlingskurs som Oak erhållit ersättning med och växlat in denna till. Den slutliga köpeskillingen för aktierna kom på detta sätt att bestämmas till 101 530 000 kr.

Det var alltså först när Oak hade fått sin ersättning för warrantaffärerna utbetald och växlad till svenska kronor som det slutliga priset för överlåtelsen av Superoaktierna blev bestämd i den valuta som Firstmile skulle använda för att betala Alexander Ernstberger och David Persson Rothman för aktierna. Köpeskillingen för aktierna var således kopplad till vilken valutakursförändring som skett i warrantaffärerna. Bevisningen ger enligt hovrättens mening även i denna del starkt stöd för att överlåtelsen av Superoaktierna hade samband med warrantaffärerna.

*Sammanfattande bedömning*

Genom den redovisade bevisningen är det uppenbart att det finns ett samband mellan SFS-fondernas köp av warranterna via Oak och Firstmiles köp av aktier i Supero från Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans respektive holdingbolag.

Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har genom sina positioner i SFS, som var diskretionär portföljförvaltare för SFS-fonderna, tillsammans med ansvarig förvaltare Johan Bergsgård kunnat fatta beslut om att SFS-fonderna skulle köpa



warranterna. För att göra det har Alexander Ernstberger och David Persson Rothman krävt att aktieaffären, där de själva var parter, skulle genomföras. Detta var motivet för att warrantaffärerna skulle genomföras.

Genom warrantaffärerna fick Oak ersättning av SFS-fonderna som innebar en för bolaget exceptionell vinst (cirka 170 miljoner kr). Ersättningen var överenskommen med företrädarna för SFS. Oak har under medverkan av bland andra Olle Markusson delat ut merparten av ersättningen (cirka 100 miljoner) till sitt ägarbolag Firstmile. Pengarna har använts för att betala för bolagets köp av Superoaktier och har i förlängningen gått till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman, dvs. till samma personer som haft ett bestämmande inflytande över att warrantaffärerna som möjliggjorde Oaks ersättning kom till stånd.

Företrädarna för SFS och Oak har gemensamt planerat de båda förvärven. Överenskommelsen har noggrant reglerats i tilläggsavtal till aktieöverlåtelseavtalet avseende Superoaktierna. Parterna har betecknat tilläggsavtalen som strikt konfidentiella. Avsikten att överföra pengar från Oak till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman som belöning för att bolaget fått förmedla finansiella produkter är i linje med den avsikt som legat bakom frågorna till advokaten Anders Malm.

### **Har de faktiska förhållandena kring warrantaffärerna dolts för Gustavia med flera?**

I detta avsnitt prövar hovrätten om företrädare för Oak och SFS, som åklagaren påstått, har dolt de faktiska förhållandena kring warrantaffärerna för Gustavia och andra.

Med utgångspunkt från den framlagda bevisningen redovisar hovrätten bedömningen i följande avsnitt.

- a) Oaks redovisning av warrantaffärerna till Gustavia
- b) Den dagliga kurssättningen av warranterna,
- c) Successiv avräkning av värdet för ersättningen till Oak och friskrivning vid försäljning,
- d) Informationen till Oaks styrelse,

- e) Uppgifterna till Finansinspektionen,
- f) Nytt datum för aktieöverlåtelsen i efterhand,
- g) Ny teckningsblankett utan kanceringsfrist.

Hovrätten värderar bevisningen på följande sätt.

a) *Oaks redovisning av warrantaffärerna till Gustavia*

Av den skriftliga bevisningen framgår att Olle Markusson den 28 respektive den 29 maj 2012 översände avräkningsnotor till Gustavia (en per SFS-fond och warrant-affär) samt slutliga term sheet. Av avräkningsnotorna, som var avfattade på svenska, framgår att Oak i kommission enligt uppdrag köpt ett visst antal warranter till kursen 8 000 USD. Som köpeskilling angavs produkten av antalet warranter och kursen. Motsvarande handling (contract note) sändes till Bank of America Merrill Lynch som emitterade en av warranterna. I den avräkningsnotan, som avsåg 3 500 warranter, angavs "Price" till 4 850 USD (det pris som banken faktiskt sålde warranterna för) och "Purchase price" till produkten av dessa faktorer. I term sheet angavs "Issue Price per Security" till 8 000 USD.

Hovrätten kan konstatera att Oak inte redovisade vare sig det pris som banken sålde warranten för eller det belopp Oak mottog till Gustavia. I stället ger avräkningsnotorna intryck av att bankens pris var 8 000 USD per warrant, dvs. bankens Issue price. Det framgår av den skriftliga bevisningen att det var Oak som i dialog med banken hade bestämt att Issue price skulle vara åtta procent av nominellt belopp.

Vidare framgår av en "Trading checklist", daterad i april 2012 och underskriven av Johan Bergsgård, bland annat följande med avseende på de aktuella warrantaffärerna. "Prisjämförelse diskuterats med investmentbanker. Diskussioner har förts med bland annat UBS, CA och CS [förkortningar för investmentbanker]. Med hänsyn till pris, utformande och risk anser Svensk Fondservice att produkter är effektiva och konkurrenskraftiga." Checklisten har bland annat legat till grund för beslutet i Gustavias risk- och värderingskommitté att godkänna placeringar i värdepapperna för fonder förvaltade av SFS.

Johan Bergsgård har i förhör vidgått att han inte haft några diskussioner med investmentbanker om warrantaffärerna och att han inte hade någon tanke på att efterfråga priser från andra. Han har istället hänvisat till att Oak gjort prisjämförelser. Avsikten med Johan Bergsgårds felaktiga uppgifter i checklistan kan enligt hovrätten inte ha varit annan än att för Gustavia dölja de verkliga förhållandena kring warrantaffärerna. Mot bakgrund av vad som redovisats ovan om motivet för affärerna har det inte heller funnits något större behov av prisjämförelser.

b) *Den dagliga kurssättningen av warranterna*

SFS-fonderna var skyldiga att varje bankdag fastställa en så kallad NAV-kurs (Net Asset Value), som ska spegla det dagliga nettoandelsvärdet för fonden. För att kunna göra det måste också alla värdepapper som ingår i fonderna på daglig basis kunna åsättas ett värde. Av utredningen framgår att de bägge investmentbanker som emitterade warranterna erbjöd sig att ställa dagliga köpkurser för värdepapperna. Oak avböjde emellertid detta och åtog sig att vara "sole market maker" för warranterna och att dagligen tillhandahålla Gustavia indikativa köpkurser för andrahandsmarknaden, vilket Gustavia accepterade.

Vidare framgår av utredningen att warranterna fanns upptagna i finansinformations-systemet Bloomberg på bankernas sidor med köp- och säljkurs. I mejl den 11 juni 2012 gav Olle Markusson direktiv till en medarbetare på Oak att be Bank of America Merrill Lynch och Natixis, se till att priserna skulle ligga på private pages, så att bara Oak kunde se dem.

Av åklagarens bevisning i denna del framgår att en medarbetare den 7 juni 2012 till Olle Markusson skickade över ett skärmfoto från Bloombergterminalen utvisande dagskursen för en av warranterna med köp/sälj-kurs på avrundat 4 169 USD respektive 5 169 USD. Av mejl senare samma dag från Olle Markusson till en A-sec.net-mejl-adress (Gustavia hade lagt ut uppgift att ställa kurs på annan) framgår att han för den aktuella warranten rapporterade en kurs på 7 819 USD. För den andra warranten angavs kursen till 8 000 USD.

Hovrätten kan konstatera att förfarandet innebar att Olle Markusson rapporterade avsevärt högre kurser till Gustavia än vad han hade täckning för utifrån de kurser som emittentbankerna ställde. När kurserna för warranterna längre fram steg minskade eller upphörde diskrepansen.

c) *Successiv avräkning av värdet för ersättningen till Oak och friskrivning vid försäljning*

Ewran Mersin skickade via mejl den 6 maj 2012 över ett *Secondary Market Engagement Letter* och ett *Secondary Market Valuation Letter* till Alexander Ernstberger. Även Olle Markusson synes ha fått del av mejlet eftersom han skickat det till sig själv den 24 maj 2012. Såvitt framgår har Ewran Mersin också vidarebefordrat dokumenten till Olle Markusson den 15 maj 2012. Det första dokumentet handlar om åtagandet att ställa priser som behandlats ovan. Det angavs att dokumentet redan var signerat av Olle Markusson och översänt till Johan Bergsgård för vidare befordran till Gustavia.

Det andra dokumentet angavs vara bara till Alexander och David. Brevet var ställt till SFS och var avsett att för Oaks räkning undertecknas av Olle Markusson. Av brevet framgår att Oak gradvis skulle räkna av sin marginal från de dagliga köpkurser som ställdes till Gustavia i enlighet med *Secondary Market Engagement Letter* med som mest två baspunkter per dag. Detta har benämnts utblödning i målet. Försvaret har vitsordat att sådan avräkning förekommit och att hela ersättningen var avräknad när warranterna såldes i december 2012. Avräkning har förklarats vara i köparens intresse eftersom den innebär att köparen får ett bättre pris om denne ångrar sig och vill sälja värdepappret. Det får uppfattas som att värderingen inledningsvis inkluderade ersättningen till Oak och sedan succesivt reducerades till verklig kurs.

Emellertid angavs också i brevet att om Gustavia (GDF) ville sälja warranterna så skulle Oak (OCG) räkna av hela sin marginal: ”However, OCG will reduce the secondary market price, with the full amount of its attained primary market margin, to reflect its market price for any actual secondary market purchase order received by OCG from GDF.”.

Enligt hovrättens mening bekräftar innehållet i Secondary Market Valuation Letter att Oak medvetet rapporterade en för hög daglig kurs på warranterna till Gustavia och att det inte fanns någon avsikt att köpa tillbaka warranterna för högre pris än vad bankerna var beredda att göra. Innehållet i detta brev var uppenbarligen avsett för en snävare krets och var inte tänkt att komma till Gustavias kännedom. Innebörden av Secondary Market Valuation Letter är för övrigt också förenlig med det samband mellan warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen som konstaterats ovan, eftersom Oak annars hade löpt risken att tvingas betala tillbaka hela eller del av sin ersättning.

*d) Informationen till Oaks styrelse*

Hovrätten kan, mot bakgrund av vad som tidigare redovisats om den planering företrädare för Oak och SFS haft sinsemellan om de aktuella affärerna, konstatera att det är uteslutet att styrelsen i Oak var informerad om sambandet mellan SFS-fondernas köp av warranter och det förvärv av aktier i Supero som styrelsen hade att fatta beslut om den 17 maj 2012 (detta var innan Firstmile blev köpare i stället för Oak).

Inför styrelsemötet fick styrelsen i Oak en skrivelse, Ägarstöd i samband med förvärv, som undertecknats av huvudaktieägarna i Oak, Mattias Bengtsson och Olle Markusson. Som tidigare nämnts gällde förvärvet åtta procent av Supero, som i sin tur ägde knappt 81 procent av aktierna i SFS, för 100 miljoner kr, vilket var ett mycket betydande belopp i Oaks verksamhet. Prognos och bedömning i skrivelsen framstår mot bakgrund av tidigare bedömningar och prognoser som åklagaren åberopat som uppblåsta och tendentiösa. Att styrelsen inte heller uppfattat affären som oproblematisks indikeras för övrigt av att ledamöterna erhållit kompensationsgaranti för ryktesspridning och ovillkorad ansvarsfrihet för 2011/2012 inför styrelsemötet.

*e) Uppgifterna till Finansinspektionen*

Av den skriftliga bevisningen framgår att Finansinspektionen i februari 2014 inledde en värderingsundersökning av SFS-fonderna. Mer konkret ville inspektionen ha information om de i målet aktuella warranterna och omständigheterna i samband med köp och försäljning av dessa värdepapper. Finansinspektionen riktade sig primärt mot fondbolaget Gustavia. Det framgår av mejl att Gustavia satte ihop en grupp för att

arbeta fram svar på inspektionens frågor där SFS, då namnändrat till Allra Asset Management AB (Allra), ingick.

Av svar till Finansinspektionen den 10 mars 2014 framgår bland annat att förvaltaren, dvs. Johan Bergsgård, i samband med att han analyserade instrumenten som möjliga investeringar för fonderna även gjort en bedömning av alternativa motparter och att denna bedömning genomfördes för att säkerställa efterlevnaden av bolagets, dvs. Gustavias, riktlinjer. I svaret hänvisas till en ”Pre-Trade analys” som bifogades. I denna ingår som en central del Johan Bergsgårds ”Trading checklist” (se punkten a ovan). Det framhölls också att betydande vikt lades vid att säkerställa Oaks kunskap om och kontakter i marknaden för att kunna erbjuda för andelsägarna konkurrenskraftiga villkor. Mot bakgrund av vad som redovisats ovan under punkten a samt med beaktande av vad hovrätten gått igenom i föregående avsnitt om vad som egentligen var bestämmande för att warrantaffärerna skulle genomföras, kan inte slutsatsen bli någon annan än att de uppgifter som lämnades till Finansinspektionen var oriktiga.

Även senare svar på kompletterande frågor från Finansinspektionen har präglats av oriktiga uppgifter, och då inte minst Allras svar på kompletterande frågor. Av detta framgår bland annat följande: *Allra och dess förvaltare [Johan Bergsgård] hade över tid analyserat erbjudanden i marknaden från en stor mängd investmentbanker avseende likvärdiga investeringar. Den efterfrågade exponeringen var inte möjlig att uppnå via något standardiserat värdepapper varför skäl förelåg att skraddarsy en produkt. Förvaltaren hade också väldigt specifika önskemål avseende garant för aktuella värdepapper. Det visade sig dock ganska snart att de flesta stora banker inte kunde erbjuda aktuell typ av investering överhuvudtaget. Konkurrerande liknande förslag från banker som kunde erbjuda liknande investeringar analyserades i detalj. Förvaltaren fann snart att associerade prisnivåer var långt över de nivåer förvaltaren kunde inhandla motsvarande värdepapper för genom Oak.*

Uppgifterna som Allra lämnade till Finansinspektionen kan inte bedömas som annat än fabricerade i syfte att dölja de faktiska förhållandena. Hovrätten noterar att det inte i något svar till Finansinspektionen framgår att det i priset som fonderna betalade för

warranterna ingick en ersättning till Oak om cirka 170 miljoner kr, eller nästan 40 procent av priset.

Slutligen kan även nämnas att det till Allras svar till Finansinspektionen fanns bifogat utdrag från Bloombers funktion för prissättning av fondderivat (en s.k. Black scholes-modell). Av bilaga A till svaret framgår att det teoretiska värdet av aktuella warranterna den 1 juni 2012, dvs. strax efter förvärvet, var 8,732 procent av nominellt belopp (100 000 USD). Resultatet kan jämföras med vad som framgår under punkten b ovan. Genom Pensionsmyndighetens bevisning är det visat att resultatet från systemet påverkats av att bankens s.k. volatilitetshedge har satts för högt samt av att för hög lånekostnad har lagts in i modellen (värdepapperets pris påverkas av parametrar av detta slag). Warranternas teoretiska värde borde istället, knappt en vecka efter att de emitterades, om inget särskilt inträffat med de underliggande tillgångarna, ligga i närheten av vad bankens sålde dem för, dvs. 4,850 procent av nominellt belopp. Detta har dolts för Finansinspektionen.

*f) Nytt datum för aktieöverlåtelsen i efterhand*

Som tidigare redogjorts för ingicks avtalet om överlåtelse av aktier i Supero mellan Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans respektive holdingbolag och Firstmile den 24 maj 2012, samma dag som orderläggningen i warrantaffärerna. Av mejl från Ewan Mersin till Alexander Ernstberger den 13 mars 2013 anges ”Avtalsdatum till 9e juli 2012 för båda avtalen”. Genom mejl den 2 april 2013 vidarebefordrade Alexander Ernstberger ett mejl från Mauritz Bengtsson till David Persson Rothman för genomläsning och kommentarer av bifogade avtal. Av mejlet framgår att det hade skett förtydligande av datum i aktieöverlåtelseavtalet och köpeskillingsbilagan. Av bifogade avtalshandlingar framgår att detta innebar att datumet för aktieöverlåtelseavtalet hade ändrats till den 9 juli 2012. Genom att på det här sättet i efterhand ändra datum i avtalshandlingarna distanserades aktieaffären från warrantaffärerna.

*g) Ny teckningsblankett utan kanceringsfrist*

Som hovrätten återkommer till under åtalpunkten 5 om grovt bokföringsbrott översände Olle Markusson den 29 maj 2012 i ett mejl till Oaks revisor Susanne

Sundvall en teckningsblankett som avsåg warrantaffärerna. Blanketten har samma layout som den som hanterades i månadsskiftet april-maj 2012 mellan bland andra Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård och som angavs vara avsedd för Oaks bokföring. Den teckningsblankett som skickades till revisorn skiljer sig dock från denna genom att det angavs att blanketten skulle vara Oak tillhanda senast den 16 april 2012, och inte den 30 april 2012, och genom att den inte innehöll någon kancelleringsfrist. På blanketten är uppgifter om diskretionärförvaltare ifyllda för hand och det finns en underskrift, vilken Johan Bergsgård förnekar att han har tecknat. Olle Markusson erhöll den 25 maj 2012 en motsvarande teckningsblankett via mejl, dock med kancelleringsfrist och utan ifyllda diskretionärförvaltaruppgifter och underskrift.

Hovrätten kan konstatera att teckningsblanketten daterad den 16 april 2012 som Olle Markusson, enligt vad han själv uppgett, skickade till revisorn på förfrågan om motpartsbekräftelse ger det felaktiga intrycket att det fanns ett uppdragsavtal redan då, dvs. innan det att Oaks räkenskapsår 2011/2012 upphörde vid månadsskiftet april-maj. Av tilläggsavtal till aktieöverlåtelseavtal daterat den 22 maj 2012 framgår att det inte var en önskvärd situation att intäkten från warrantaffärerna hänfördes till räkenskapsåret 2012/2013.

#### *Sammanfattande bedömning*

Fondbolaget Gustavia har inte vetat om att SFS-fonderna betalade cirka 170 miljoner kr i ersättning till Oak eller att Oak till bolaget rapporterade en daglig kurs för warranterna som, innan warranterna steg i värde, klart översteg den kurs som emittentbankerna var beredda att köpa tillbaka warranterna för, vilket under denna tid felaktigt gav intryck av att warranterna var värda ungefär så mycket som fonderna betalat för dem. Därigenom doldes ersättningen till Oak. Att så skedde är en logisk konsekvens av den överenskommelse som träffats mellan Alexander Ernstberger och David Persson Rothman med företrädare för Oak, som även involverat Johan Bergsgård och Olle Markusson, och som kom till uttryck genom tilläggsavtal till aktieöverlåtelseavtal daterat den 22 maj 2012.



**Var det nödvändigt att från SFS-fonderna betala ersättning till Oak för att köpa warranterna?**

Åklagaren har inte ifrågasatt att SFS-fonderna investerade i warranter. Däremot har han gjort gällande att det inte var tillåtet att betala ut någon ersättning ur fonderna till Oak.

Den överenskommelse som Alexander Ernstberger och David Persson Rothman gjort med företrädare för Oak, som innebar att Oak fick förmedla warrantaffärerna mot att de förra fick sälja aktier i Supero till Firstmile, fordrade som tidigare redovisats för sitt förverkligande att betydande belopp frigjordes från SFS-fonderna och överfördes till Oak. Överenskommelsen är enligt hovrättens mening att bedöma som en brottsplan. Redan denna motivbild för warrantaffärerna innebär att affärerna inte var legitima och att någon ersättning inte skulle ha betalats till Oak från fonderna.

Flera omständigheter tyder vidare på att ersättningens storlek varit konstruerad för att komma upp i de belopp som krävdes för att genomföra brottsplanen, snarare än att vara bestämd av en konkurrensutsatt marknad. Av den skriftliga bevisningen framgår att warranten kravställdes för att kosta cirka fem procent av nominellt belopp hos banken och ha två och ett halvt års löptid. Olika parametrar i warranten anpassades till dessa krav. Samtidigt sattes priset som kunden, SFS-fonderna, skulle betala till åtta procent av nominellt belopp. Denna nivå, som påverkade storleken av Oaks ersättning, har inte konkurrensutsatts.

Vilken markandspraxis som rådde och skäligheten av Oaks ersättning har varit föremål för stor uppmärksamhet under rättegången och några av parterna har åberopat omfattande bevisning i frågan. Med hänsyn till den bedömning hovrätten har gjort om motiven för warrantaffärerna, att dessa varit en del av en brottsplan och inte har haft något legitimt syfte, finns egentligen inte anledning att närmare utveckla hur hovrätten värderar bevisningen i denna del.

Sammanfattningsvis vill hovrätten ändå framföra att det genom de samstämmiga uppgifter som de partssakkunniga Henrik Käll, Phoebus Theologites, Fredrik Edlund,

Daniel Karlgren och Jan Bernhard Waage lämnat står helt klart för hovrätten att en aktör som SFS, som även av Oak bedömdes som jämbördig motpart, som var förvaltare för investeringsfonder innehållande miljardbelopp, inte hade behövt anlita någon mellanman för att göra en affär som de nu aktuella warrantköpen, till ett värde av drygt 36 miljoner USD, utan hade kunnat vända sig direkt till en bank med rätt kompetens och likt Oak inte behövt betala någon ersättning för detta utöver det arvode till banken som är inkluderat i det pris som banken säljer produkten för. En jämbördig motpart ska ha den kompetens som krävs för att bedöma och genomföra en sådan transaktion med en bank som motpart. Har man inte den kompetensen får man skaffa sig den eller avstå från att handla med värdepappret. Vad de partssakkunniga Vikram Kapoor, Ibrahim Mardam-Bey och Colin Knight anfört påverkar inte den bedömningen.

Tilläggas kan att SFS naturligtvis inte varit förhindrat att anlita Oaks tjänster om det fanns behov av det för att kunna genomföra en investering för SFS-fonderna. Ersättningen för Oaks arbete skulle emellertid då ha betalats av SFS och inte av fonderna.

I sammanhanget vill hovrätten också ta upp påståendet att Oak mellan september 2011 och maj 2012 skulle ha lagt ner ett omfattande arbete på att strukturera warranterna och att dessa skulle ha varit skräddarsydda för SFS-fondernas behov. Av utredningen framgår att warranterna inte var unika och att liknande produkter sedan tidigare även förmedlats av Oak för den s.k. retailmarknaden. Vidare har som berörts ovan framkommit att warranterna strukturerats för att ha ett visst pris och en viss löptid som passat in i brottsplanen snarare än att skräddarsys för fondernas behov. Redan av dessa skäl får påståendet om Oaks arbetsinsatser för att skapa warranten anses motbevisat.

### **I vilken omfattning har de tilltalade i målet varit involverade i brottsplanen?**

*Alexander Ernstberger* var verkställande direktör, styrelseledamot och jämte David Persson Rothman huvudägare i SFS. Av utredningen framgår att Alexander Ernstberger varit drivande i planering och genomförande av warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen samt att han varit avtalspart i aktieöverlåtelseavtalet och tilläggsavtalen, avtal som han varit med och utforma och haft ett väsentligt inflytande över.

Vidare har han haft ett avgörande inflytande över att Oak fick förmedla warrantaffärerna, som var bestämmande för att aktieöverlåtelsen kunde komma till stånd. Han har som en följd av de aktuella affärerna erhållit drygt 50 miljoner kr.

*David Persson Rothman* var vice verkställande direktör, styrelseledamot och jämte Alexander Ernstberger huvudägare i SFS. David Persson Rothman har vidare varit avtalspart i aktieöverlåtelseavtalet och tilläggsavtalen och erhöll genom aktieöverlåtelsen drygt 50 miljoner kr. David Persson Rothman har såvitt framgår av utredningen inte haft samma aktiva roll som Alexander Ernstberger i planering och genomförande av de aktuella transaktionerna. Han har dock varit direkt aktiv i fråga om aktieöverlåtelseavtalet, som han undertecknat, och inkopierad i flera mejl som gällde bland annat detta avtal och processen fram till dess att avtal kom till stånd. Alexander Ernstberger har också i förhör uppgett att David Persson Rothman kände till warrantaffärerna och att han informerade David Persson Rothman om sådant som var bra att känna till. Enligt hovrättens mening råder det inget tvivel om att David Persson Rothman varit fullt införstådd med upplägget och brottsplanen.

*Johan Bergsgård* var förvaltningschef i SFS och ansvarig förvaltare för SFS-fonderna. Han ägde i maj 2012 också en mindre aktiepost i SFS. Till följd av Johan Bergsgårds centrala funktion som förvaltare har hans medverkan varit nödvändig för att genomföra warrantaffärerna. Han har varit medveten om att warrantaffärerna, som inneburit en betydande investering för de fonder han hade till uppgift att förvalta, var villkorade av att en aktieöverlåtelse kunde genomföras och involverad i den process som ledde fram till att affärerna genomfördes den 24 maj 2012. Han har också varit medveten om att warrantaffärerna avvek från gängse handel i fonderna och att de inte genomfördes affärsmässigt.

Redan det anförda är tillräckligt för att belägga Johan Bergsgårds inblandning i brottsplanen. Därutöver finns också anledning att framhålla att Johan Bergsgård i oktober 2012 erhöll en utbetalning från SFS på 8 195 855 kr. Av en av Pensionsmyndigheten åberopad **excelfil**, som skapades den 4 maj 2012 av David Persson Rothman och sparades senast den 25 september 2012 av Alexander Ernstberger, i vars dator filen

senare tagits i beslag, framgår hur beloppet har beräknats. Utgångspunkten i kalkylbladet är ett belopp på 99 500 000 kr som anges som ”Utdelningsbart” samt hur stor andel varje aktieägare i SFS hade av aktierna i bolaget – i Johan Bergsgårds fall 2,39 procent. En annan funktion i kalkylbladet var ”Utspädning” som överensstämmer med att den kostnad som aktieöverlåtelsen till Firstmile av åtta procent av aktierna i Supero (motsvarande 6,4 procent av aktierna i SFS) kunde anses innebära fördelades proportionellt på samtliga aktieägare. För Johan Bergsgårds del betydde det att han efter utspädning skulle erhålla 2,237 procent av vad som angetts som utdelningsbart belopp, dvs. 2 225 855 kr. Därutöver framgår att Johan Bergsgård tillräknats ytterligare sex procent av utdelningsbart belopp, eller 5 970 000 kr. Detta ger sammantaget det belopp som sedermera utbetalades till Johan Bergsgård av SFS, nämligen 8 195 855 kr.

Varken Johan Bergsgård eller någon annan av de tilltalade har lämnat någon förklaring till innehållet i excelfilen.

Vidare framgår av den skriftliga bevisningen att det sålunda framräknade beloppet överfördes till Johan Bergsgård genom att han den 17 oktober 2012 i enlighet med ett optionsavtal via sitt bolag Bergsgård & Partners AB köpte 2,5 procent av aktierna i SFS för 405 000 kr för att ett par dagar senare sälja tillbaka aktierna för 8 686 640 kr. Med beaktande även av de optionspremier som Johan Bergsgård betalade, som räknats fram av konsultföretaget Grant Thornton, på sammanlagt 85 785 kr blir mellanskillnaden 8 195 855 kr.

Därutöver framgår av bland annat den företagsbesiktning (due diligens) som advokaten Anders Malm gjorde inför överlåtelsen av aktier i Supero till Firstmile i maj 2012 och den mejlkorrespondens som förekom i samband med den, att det då inte fanns någon option utställd till Johan Bergsgård eller hans bolag på 2,5 procent av aktierna i SFS. I stället ger bevisningen stöd för att det aktuella optionsavtalet, daterat den 1 maj 2010, tillkom hösten 2012 och bakdaterades för att möjliggöra den nämnda utbetalningen till Johan Bergsgård.

Det kan mot denna bakgrund hållas för visst att den ersättning Johan Bergsgård erhöll i oktober 2012 på 8 195 855 kr avsåg hans medverkan i brottsplanen.

*Olle Markusson* var verkställande direktör i Oak där han också ägde en mindre andel aktier. Olle Markusson ingår i stor utsträckning i olika mejlslingor som förekommit i samband med planering och genomförande av såväl warrantaffärerna som aktieöverlåtelsen. Han har i Oak arbetat nära Ewran Mersin och Mattias Bengtsson med transaktionerna. Olle Markusson har i hög grad haft rollen som utförare. Det framgår av mejl som han varit inkopierad i att han kände till de tilläggsavtal till aktieöverlåtelseavtalet som förekom och även att han fått del av Alexander Ernstbergers synpunkter rörande det första tilläggsavtalet daterat den 22 maj 2012. Ewran Mersin refererar också i ett mejl med rubriken tilläggsavtal till "Olles och mina observationer". Vidare noterar hovrätten att Olle Markusson har varit införstådd med behovet av att skapa utdelningsbart utrymme i Oak räkenskapsåret 2011/2012 för att kunna genomföra utdelning till Firstmile, som i sin tur skulle möjliggöra för Firstmile att i enlighet med det nämnda tilläggsavtalet förvärva Superoaktier från Alexander Ernstberger och David Persson Rothman. Härvid märks att Olle Markusson, som var aktieägare i Oak, förutom att vara aktiv i att ta fram avtal om överlåtelse av rätt till utdelning som möjliggjorde detta, har avstått från utdelning i storleksordningen fem miljoner kr, även om han i augusti 2012 fick 525 000 kr i vad som benämndes som bonus. Därutöver har Olle Markusson aktivt agerat för att kunna hänföra warrantaffärerna till räkenskapsåret 2011/2012 och som redovisats i förra avsnittet vilselett revisorn i Oak genom att tillställa henne en teckningsblankett daterad den 16 april 2012 utan kancelleringsfrist. Enligt hovrättens mening råder det ingen tvekan om att Olle Markusson varit fullt ut införstådd med brottsplanen och aktivt agerat för att genomföra denna.

#### *Sammanfattande bedömning*

Alla de tilltalade i målet har varit införstådda med brottsplanen och var och en av dem har varit aktiv i genomförandet och väsentliga för att realisera planen.

**Åtalspunkten 1: Mutbrott, grovt brott (före den 1 juli 2012) och grovt tagande av muta (från den 1 juli 2012) - Alexander Ernstberger och David Persson Rothman**

Som hovrätten konstaterat inledningsvis i sina domskäl hade såväl Alexander Ernstberger som David Persson Rothman en sådan ekonomisk förtroendeställning att de båda ingick i den krets av personer som kunde vara mutbara även enligt den lagstiftning om mutbrott som gällde före den 1 juli 2012.

Åklagaren har påstått att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman under våren 2012, tillsammans och i samförstånd, för utövandet av uppgiften *begärt och godtagit* ett löfte om att erhålla cirka 100 miljoner kr vilket utgjort en muta eller annan otillbörlig belöning samt att de *tagit emot* vardera 48 287 500 kr den 31 augusti 2012 och 2 477 500 kr den 19 april 2013.

Som hovrätten redovisat i det föregående är det utrett att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman tillsammans och i samförstånd med andra planerat och genomfört en affärsserie som inneburit att Oak fått förmedla warrantaffärerna med SFS-fonderna, som hos Oak inbringat en intäkt på cirka 170 miljoner kr, mot att huvuddelen av pengarna, drygt 100 miljoner kr, via vinstutdelning från Oak till Firstmile, använts för att köpa aktier av Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans holdingbolag. Warrantaffärerna har som beskrivits i det första tilläggsavtalet till aktieöverlåtelseavtalet varit villkorade av att överlåtelsen kunde genomföras. Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har kunnat ställa detta krav eftersom de genom sina positioner i SFS, som var diskretionär portföljförvaltare för fonderna, kunnat besluta om investeringar av fondernas medel.

Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har erhållit pengarna mot att de överlätit åtta procent av aktierna i Supero till Firstmile. Den tillgång av betydelse som fanns i Supero var knappt 81 procent av aktierna i SFS. Köpeskillingen som Firstmile erlade ger vid handen att SFS vid överlåtelse tidpunkten av köparen värderades till knappt 1 270 miljoner kr. I målet har åberopats omfattande bevisning om värdet av bolaget. Sammanfattningsvis har följande värderingar av SFS lyfts fram.

- Enligt den excelfil som redovisats i föregående avsnitt har Alexander Ernstberger och David Persson Rothman antagit att värdet på SFS var cirka 170 miljoner kr vid halvårsskiftet år 2012.
- Enligt en värdering utförd av Patrik Tillman låg värdet på SFS vid tidpunkten för aktieöverlåtelsen i intervallet 250–400 miljoner kr.
- Enligt en uppgift som SFS lämnade till sin revisor inför en omstrukturering år 2013 uppgick värdet till 340 miljoner kr.
- Enligt en uppgift som SFS/Allra lämnade år 2014 i samband med budgivning på ett annat bolag uppskattades värdet på bolaget då till 500 miljoner kr.
- Enligt uppgift i ett mejl från Ewran Mersin vid halvårsskiftet 2015 uppskattade han då bolagets värde till i bästa fall cirka 460–690 miljoner kr.
- Enligt en värdering utförd av Bertil Nilsson sträckte sig det beräknade värderingsintervallet vid halvårsskiftet år 2012 enligt ”teoretiskt liksom praktiskt accepterade värderingsmetoder” från 294 miljoner kr till 2 521 miljoner kr. Bertil Nilsson har bedömt att det belopp Firstmile betalade för aktierna var rimligt.

Bestämmelsen om *mutbrott* fanns fram till den 1 juli 2012 i 20 kap. 2 § brottsbalken. Därefter flyttades bestämmelsen till 10 kap. 5 a § brottsbalken. I den senare lydelsen har brottsbenämningen ändrats till *tagande av muta* och sättet att ange den krets av personer som kan träffas av mutansvar förenklats och utvidgats. Någon ändring i förhållande till den äldre lydelsen är inte avsedd vare sig i fråga om muttransaktionen eller vad som ska avses med förmån (se prop. 2011/12:79 s. 42 f.).

För ansvar krävs att det är en otillbörlig förmån (muta eller annan otillbörlig belöning) som arbets- eller uppdragstagaren tagit emot, godtagit ett löfte om (låt it åt sig utlovas) eller begärt att så skett för utövningen av anställningen eller uppdraget (för sin tjänsteutövning). I det sista kravet ligger att det dominerande sambandet mellan parterna ska vara ett tjänstesamband och att förmånen ytterst ska kunna sättas i samband med något som är att hänföra till den verksamhet som arbets- eller uppdragstagarens huvudman bedriver. För straffbarhet krävs inte att förmånen är inriktad på något som det slutligen ankommer på arbets- eller uppdragstagaren att utföra; det är tillräckligt att han eller

hon inom ramen för anställningen eller uppdraget kan utöva inflytande över en process. (Prop. 2011/12:79 s. 43)

Otillbörlig är varje transaktion som objektivt sett har förutsättningar att påverka utförandet av vissa uppgifter eller är att uppfattas som en belöning för hur uppgiften utförts. Ibland kan det vara uppenbart att det är fråga om en otillbörlig förmån som påverkat eller belönat. Så är till exempel fallet om utredningen visar att arbets- eller uppdrags- tagaren faktiskt har åsidosatt sina åligganden eller haft för avsikt att göra det. Otillbörlighet föreligger också om det ligger i sakens natur att syftet med förmånen som han eller hon tagit emot, godtagit ett löfte om eller begärt inte kan vara något annat än att påverka till pliktstridigt handlande. I mindre uppenbara fall måste otillbörlighets- bedömningen göras på grundval av främst sådant som förmånens ekonomiska värde och karaktär samt de närmare omständigheterna kring lämnandet av förmånen. (Prop. 2011/12:79 s. 43 f.) Vad som är otillbörligt får alltså bestämmas på grundval av en samlad bedömning av alla för det enskilda fallet betydelsefulla omständigheter (prop. 1975/76:176 s. 36).

Som tidigare konstaterats är det klarlagt att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman begärt och godtagit ett löfte om att erhålla 100 miljoner kr. Löftet, som formaliserats i det första tilläggsavtalet till aktieöverlåtelseavtalet, har getts för att de skulle se till att Oak fick förmedla warrantaffärerna med SFS-fonderna. På grund av löftet har Alexander Ernstberger och David Persson Rothman påverkat hur SFS utfört sitt uppdrag som diskretionär portföljförvaltare för fonderna. Genom deras åtgärder har SFS kommit att agera pliktstridigt som förvaltare och låtit investeringsbeslut påverkas av ovidkommande hänsyn. Löftet att erhålla 100 miljoner kr har således, oavsett aktiernas värde, påverkat Alexander Ernstberger och David Persson Rothman att åsidosätta sina åligganden i SFS (jfr NJA 2008 s. 812). Förutsättningarna för ansvar enligt mutbrottsbestämmelserna är därmed uppfyllda.

När det gäller värderingen av aktierna i SFS i slutet av maj 2012 konstaterar hovrätten att den värdering Bertil Nilsson har gjort är sådan att den inte erbjuder något direkt stöd när det gäller att få en uppfattning om marknadsvärdet av de aktuella aktierna.



Bertil Nilssons värdering innefattar ett mycket vitt spann och relaterar till uppskattningar av vad Allra-koncernen bedömdes ha varit värd som mest. Hovrätten tar i stället fasta på den värdering som Patrik Tillman gjort. Hans bedömning framstår som professionellt genomförd och tillförlitlig. Det intervall han har värderat aktierna i (250–400 miljoner kr) får också visst stöd av övriga uppgifter om aktiernas värde som framkommit. Hovrätten bedömer mot bakgrund av Patrik Tillmans värdering att värdet av de aktier i Supero som Alexander Ernstberger och David Persson Rothman överlät till Firstmile i vart fall inte översteg 26 miljoner kr. Det innebär att aktierna såldes till ett betydande övervärde.

Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har genomgående förminskat sina roller i warrantaffärerna på ett sätt som inte stämmer med vad som framgår av den skriftliga bevisningen. Varken deras utsagor eller den bevisning de har åberopat för ringar värdet av den starka bevisning om förekomsten av en brottsplan samt övrig bevisning som talar för åtalet.

Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har agerat med uppsåt – även i förhållande till att gärningarna utförts tillsammans och i samförstånd med den andre. Deras uppsåt har omfattat de faktiska och rättsliga omständigheter som gör att för månen är otillbörlig.

Gärningarna utgör en brottsenhet som, med hänsyn till att brottstiden har pågått över den 1 juli 2012 (våren 2012–19 april 2013), innefattat gärningsmoment även efter det att brottsbenämningen ändrades. Därför bör båda brottsbenämningarna anges i domslutet. Genom att gärningarna har begåtts tillsammans och i samförstånd ska brottsligheten för var och en av dem anses omfatta 101 530 000 kr. Brottet är redan med beaktande av att det har avsett ett mycket betydande värde att bedöma som grovt.

Alexander Ernstberger och David Persson Rothman ska på grund av det anförda dömas för mutbrott, grovt brott, och grovt tagande av muta. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med detta.

**Åtalspunkten 2: Bestickning, grovt brott (före den 1 juli 2012) och grovt givande av muta (från den 1 juli 2012) – Olle Markusson**

Åklagaren har påstått att Olle Markusson, tillsammans och i samförstånd med andra, har *utlovat, erbjudit och lämnat* den muta eller otillbörliga belöning som anges i åtalspunkten 1.

Straffbestämmelsen om *bestickning* i 17 kap. 7 § brottsbalken, som gällde fram till den 1 juli 2012, och bestämmelsen om *givande av muta* i 10 kap. 5 b § brottsbalken, som då ersatte den förra, utgör en spegelbild av de under åtalspunkten 1 behandlade mutbrottsbestämmelserna. Den straffbara handlingen består således i att lämna, utlova eller erbjuda (för denne själv eller för annan) en otillbörlig förmån (muta eller annan otillbörlig belöning) i de fall som avses i bestämmelsen om tagande av muta (mutbrott). För att begå brottet krävs inget specialsubjekt, utan vem som helst kan göra sig skyldig till givande av muta (bestickning).

Av den skriftliga bevisning som åklagaren åberopat framgår som tidigare nämnts att Olle Markusson i stor omfattning finns med i mejlkorrespondens om warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen och att han har arbetat nära Ewran Mersin och Mattias Bengtsson med att planera och genomföra brottsplanen. Mot denna bakgrund är det enligt hovrättens mening klarlagt att Olle Markusson, som åklagaren påstått, agerat tillsammans och i samförstånd med andra. Han har alltså agerat avsiktligt i förhållande till vad han och bland andra Ewran Mersin och Mattias Bengtsson gjort gemensamt.

Det sätt som utlovandet och erbjudandet av mutan kommer till stånd är i målet mera komplext och utdraget över tid än vad som normalt torde vara fallet vid mutbrottslighet. Här sker det inte genom att någon utlovar eller erbjuder en otillbörlig förmån vid ett visst tillfälle, utan successivt efter vad som närmast kan liknas vid avtalsförhandlingar. Olle Markusson är när han medverkar i denna process medveten om att ett bärande element i planen är att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman utlovas eller erbjuds en otillbörlig förmån som ska betalas ut från det bolag, Oak, där han är verkställande direktör – även om Firstmile i slutändan formellt blev part i aktieöverlåtelseavtalet. Det är även genom den skriftliga bevisningen belagt att Olle

Markusson medverkade när det gällde att betala ut pengarna till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman, eller med andra ord lämnade den otillbörliga förmånen.

Olle Markusson, som har handlat med uppsåt, kan mot denna bakgrund inte undgå ansvar för bestickning, grovt brott, och grovt givande av muta enligt åklagarens ansvarspåstående. Gärningarna är att betrakta som en brottsenhet. Eftersom brottsbenämningarna ändrades under brottstiden bör båda benämningarna anges i domslutet (jfr åtalspunkten 1). Brottet är att bedöma som grovt redan av det skälet att gärningen avsett ett betydande värde. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med detta.

**Åtalspunkten 3: Trolöshet mot huvudman, grovt brott, och medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott - Alexander Ernstberger, Johan Bergsgård och Olle Markusson**

*Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård*

Som hovrätten konstaterat inledningsvis i sina domskäl har såväl Alexander Ernstberger som Johan Bergsgård sådan ekonomisk förtroendeställning som fordras för ansvar för trolöshet mot huvudman enligt 10 kap. 5 § brottsbalken. De har på grund av denna förtroendeställning fått till uppgift att för Pensionsmyndigheten, pensionsspararna och Gustavia sköta eller övervaka den ekonomiska angelägenheten att fatta beslut om investeringar för SFS-fonderna.

Åklagaren har påstått att Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård tillsammans och i samförstånd under maj 2012 missbrukat förtroendeställningen genom att fatta beslut om investeringar förmedlade genom Oak som kom att medföra skada för fondandelsägarna, pensionsspararna eller fondbolaget [Gustavia]. Åklagaren har vidare påstått att besluten om investeringar ledde till att det för tillgångarna i investeringsfonderna [SFS-fonderna] köptes värdepapper för ett pris som med minst 137 761 194 kr överstigit det pris som annars hade behövt betalas samt att detta har inneburit skada eller beaktansvärd risk för slutlig skada hos fondandelsägarna, pensionsspararna eller fondbolaget.

Pensionsmyndigheten har för sin del påstått att priset för de aktuella värdepapperna överstigit vad som annars hade behövt betalas med 23 555 298 USD eller, i andra hand, 170 149 339 kr.

För ansvar för trolöshet mot huvudman krävs att gärningsmannen missbrukar sin förtroendeställning och därigenom skadar huvudmannen. Kännetecknande för en ekonomisk förtroendeställning är att den ger den som har denna ansvarsposition förfogandemöjlighet i fråga om främmande förmögenhet. Missbruk av just denna förfogandemöjlighet kan därför innefatta missbruk av förtroendeställningen. I doktrinen har det uttryckts som att gärningsmannen gör något som han uppenbarligen inte borde ha gjort med hänsyn till sina skyldigheter gentemot huvudmannen just i sin egenskap av en person som är visad särskilt förtroende (Jareborg m.fl., Brotten mot person och förmögenhetsbrotten, 2 uppl. 2015, s. 341).

Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård har inom ramen för SFS uppdrag som diskretionär förvaltare för SFS-fonderna fattat beslut om att investera i de aktuella värdepapperna. Genom att låta beslutet bero av om Alexander Ernstberger och David Persson Rothman fick sälja aktier i Supero till Firstmile, så att dessa därigenom kunnat tillgodogöra sig mångmiljonbelopp av en ersättning som rätteligen aldrig borde ha betalats ut från fonderna, har Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård på ett flagrant sätt missbrukat sin förtroendeställning gentemot såväl fondbolaget Gustavia som pensionsspararna och Pensionsmyndigheten som andelsägare. Något samtycke från Gustavia kan inte anses föreligga eftersom bolaget varit vilselett om de förhållanden som legat till grund för de aktuella warrantaffärerna.

När det gäller skaderekvisitet är detta uppfyllt så fort gärningen inneburit en omedelbar skada för huvudmannen. I praktiken föreligger i regel skada redan vid gärningen, eftersom ekonomisk skada definieras som beaktansvärd fara för slutlig förlust. Det innebär att brottet fullbordas redan vid den tidpunkten. (Se Jareborg m.fl., a.a. s. 343).

Enligt hovrättens mening uppstod mot denna bakgrund skada redan när Johan Bergsgård den 24 maj 2012, på uppmaning av Alexander Ernstberger, gav direktiv till handläggaren på Gustavia att verkställa nödvändig orderläggning för att genomföra

warrantaffärerna. Under alla förhållanden var skadan ett faktum när pengarna betalades ut från fonderna den 30 maj 2012.

Från försvarets sida har gjorts gällande att pensionsspararna inte drabbats av någon skada eftersom warranterna senare såldes med vinst som innebar att fonderna erhöll en avkastning i storleksordningen 27 procent [utan beaktande av valutakursskillnader]. Som framgått ovan påverkar detta emellertid inte den straffrättsliga bedömningen eftersom brottet fullbordas redan när det föreligger beaktansvärd fara för slutlig förlust. Att värdepapperna senare steg i värde, vilket inte var givet, annullerar inte skadan (se Bäcklund m.fl., Brottsbalken, version 18 JUNO, kommentaren till 10 kap. 5 § under rubriken Skada respektive förfång för huvudmannen). Drygt 170 miljoner kr har de facto frånhänts fonderna och detta oavsett warranternas värdeutveckling därefter.

Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård har haft uppsåt till alla relevanta gärningsmoment.

Hovrättens bedömningar i denna del leder sammanfattningsvis fram till slutsatsen att envar av Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård ska dömas för trolöshet mot huvudman. Brottet är att bedöma som grovt redan av det skälet att huvudmannen tillfogats betydande skada. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med detta.

#### *Olle Markusson*

Åklagaren har påstått att Olle Markusson har främjat gärningen [den gärning som konstituerar trolöshetsbrottet] genom att ha konstruerat värdepapperen, dvs. warranterna, genom att föreslå beslutet om investering i värdepapperen för Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård och genom att hantera värdepapper och pengar vid köpet.

Enligt 23 kap. 4 § brottsbalken ska ansvar som i balken är föreskrivet för viss gärning ådömas inte bara den som utfört gärningen utan även annan som främjat denna med råd och dåd.

Åklagaren har inte närmare förklarat på vilket sätt eller när han menar att Olle Markusson skulle ha konstruerat värdepapperen. Genom den bevisning som åklagaren

lagt fram är inte visat att Olle Markusson konstruerat värdepapperen. Mycket tyder i stället på att det var Ewran Mersin som hade sådan kompetens – inte Olle Markusson. Denna gärning kan därför inte läggas honom till last.

När det gäller påståendet att Olle Markusson främjat gärningen genom att föreslå beslutet om investering i värdepapperen för Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård, så är det i och för sig så att Olle Markusson, som tidigare berörts, varit involverad i den process som lett fram till warrantaffärerna. Det är emellertid inte därigenom visat att han var den som kan sägas ha föreslagit investeringen. Även när det gäller detta gärningsmoment tyder bevisningen i stället på att det varit andra än Olle Markusson som lämnat förslag på upplägg. Inte heller denna gärning ska därför tillräknas honom.

Däremot framgår det av den skriftliga bevisningen att Olle Markusson har hanterat värdepapper och pengar vid köpet av warranterna. Därigenom har han främjat trolöshetsbrottet. Som tidigare har framgått av domskälen har Olle Markusson varit införstådd med de förhållanden som låg till grund för warrantaffärerna och agerat med uppsåt. Han kan därför inte undgå ansvar för medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med detta.

**Åtalspunkten 4: Häleri, grovt brott alt. penninghäleri grovt brott**

– *David Persson Rothman*

Åklagaren har huvudsakligen påstått att David Persson Rothman

- I) har *berett sig otillbörlig vinning* av de brottsliga förvärv som närmare beskrivs i åtalspunkterna 1 och 3, genom att i DPR Förvaltning AB ta emot sin andel av pengarna från aktieöverlåtelsen med Firstmile, samt att han
- II) har *otillbörligen främjat* möjligheterna för Alexander Ernstberger och A Ernstberger Förvaltning AB (numera S2 Invest AB) att tillgodogöra sig dennes andel från de brottsliga förvärv som närmare beskrivs under åtalspunkterna 1 och 3, genom att delta i att upprätta avtal i samband med aktieöverlåtelsen.

Gärningsbeskrivningen innefattar påstående om såväl vinningshäleri (I) enligt 9 kap. 6 § brottsbalken som penninghäleri (II) enligt den då gällande bestämmelsen i 9 kap. 6 a § samma balk (numera kriminaliserat som penningtvättsbrott).

Gärningsbeskrivningen kan även anses innebära att åklagaren har yrkat ansvar för *fordringshäleri*, genom att påstå att David Persson Rothman även har hävdat genom brott tillkommen fordran som uppkommit genom åtalspunkten 1. Åklagaren har dock varken under sin sakframställning eller när han slutfört talan berört frågan om hur David Persson Rothman skulle ha hävdat fordringen. Det framgår inte heller genom den åberopade bevisningen. Redan mot denna bakgrund anser hovrätten att det inte finns förutsättningar att döma David Persson Rothman för fordringshäleri.

För ansvar för *vinningshäleri* krävs att gärningsmannen, hälar, bereder sig otillbörlig vinning av annans brottsliga förvärv. Någon annan ska alltså ha begått ett brott, varigenom han gjort ett förvärv, och det krävs ett samband mellan detta brott, kallat för brottet och den vinning gärningsmannen bereder sig. Vinningen ska vara otillbörlig. (Se Bäcklund m.fl., a.a., kommentaren till 9 kap. 6 § under rubriken Punkt 2. Vinningshäleri.)

För ansvar för *penninghäleri* krävs, såvitt nu är i fråga, att gärningsmannen otillbörligen främjar möjligheten för annan att tillgodogöra sig egendom som härrör från brottsligt förvärv eller värdet av sådan egendom. Denna form av penninghäleri tar alltså inte såsom vinningshäleri sikte på egen vinning, utan på att man främjar möjligheterna till annans vinning. Förbrottet är liksom vid vinningshäleri betecknat som ett brottsligt förvärv. (Se Jareborg o.a., Brotten mot person och förmögenhetsbrotten, 1 uppl. 2010, s. 223 f.)

Åklagaren har vidare förklarat att han gör gällande att trolöshet mot huvudman (åtalspunkten 3) är förbrott till häleribrotten.

Även om David Persson Rothman har dömts för mutbrott och tagande av muta i enlighet med åtalspunkten 1 avseende samma pengar som avses med åtalet under denna

punkt, finns utrymme att även döma för häleribrott eftersom brotten har olika skyddsintressen.

Det är utrett att David Persson Rothman i sitt holdingbolag, vid de tidpunkter som åklagaren har påstått, tagit emot de belopp som anges i gärningsbeskrivningen. Det är vidare utrett att pengarna kommer från trolöshetsbrottet i åtalspunkten 3 (vilket är förbrottet). Oak har härigenom gjort ett brottsligt förvärv som David Persson Rothman, när han tog emot pengarna, berett sig otillbörlig vinning av.

Det är vidare utrett att David Persson Rothman har varit med och upprättat aktieöverlåtelseavtalet. Den brottsliga gärningen vid penninghäleri i denna form går ut på att förbättra möjligheterna för den andre att tillgodogöra sig tillgången. Som tidigare behandlats har överlåtelsen av aktier i Supero mellan Alexander Ernstbergers och David Persson Rothmans respektive holdingbolag och Firstmile syftat till att möjliggöra utbetalning av 101 530 000 kr, med lika delar till respektive holdingbolag. Överlåtelsen har försvårat möjligheten att klarlägga pengarnas ursprung och att det varit fråga om ett brottsligt förvärv. Det innebär att David Persson Rothman, utöver att ha gjort sig skyldig till vinningshäleri, även har främjat möjligheten för Alexander Ernstberger att tillgodogöra sig egendom som härrör från brottsligt förvärv, vilket är att bedöma som penninghäleri.

David Persson Rothman har haft uppsåt till gärningarna – innefattande att det har begåtts ett förbrott.

David Persson Rothman ska på grund av det anförda dömas för häleri och penninghäleri. Brotten är båda att bedöma som grova redan med beaktande av gärningarna har avsett betydande värden. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med detta.

#### **Åtalspunkten 5: Grovt bokföringsbrott – Olle Markusson**

Åklagaren har påstått att Olle Markusson uppsåtligen eller av oaktsamhet misskött bokföringsskyldigheten i Oak genom att den 30 maj 2012 bokföra eller låta någon annan bokföra en upplupen intäkt per den 30 april 2012 om cirka 132 miljoner kr,



trots att den upplupna intäkten inte funnits då, samt genom att bokföra den upplupna intäkten utan tillräckligt underlag. Detta har enligt åklagaren medfört att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning inte i huvudsak kunnat bedömas med ledning av bokföringen samt lett till att cirka 100 miljoner kr har kunnat delas ut från Oak trots att detta inte funnits tillgängligt som utdelningsbart eget kapital under räkenskapsåret.

Olle Markusson har hävdats att det förelegat tjänsteuppdrag för Oak i förhållande till bankerna Natixis och Bank of America Merrill Lynch och att den bokföringsåtgärd/periodisering som vidtogs den 30 maj 2012 omfattande cirka 132 miljoner kr är korrekt eftersom Oak då, och därmed även när årsredovisningen undertecknades den 10 augusti 2012, på ett tillförlitligt sätt kunde beräkna intäkterna från warranttransaktionerna samt färdigställandegraden av tjänsteuppdragen. Olle Markusson har vidare gjort gällande att den verifikation som legat till grund för periodiseringen uppfyller samtliga vid tiden gällande krav på vad en verifikation ska innehålla. Han har åberopat bland annat ett sakkunnigutlåtande av och förhör med f.d. auktoriserade revisorn Bertil Johansson.

Av 11 kap. 5 § första stycket brottsbalken följer att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosätter bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078) genom att underlåta att bokföra affärshändelser eller bevara räkenskapsinformation eller genom att lämna oriktiga uppgifter i bokföringen eller på annat sätt, döms, om rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning till följd härav inte kan i huvudsak bedömas med ledning av bokföringen, för bokföringsbrott.

Enligt 2 kap. 4 § första stycket 3 a) årsredovisningslagen (1995:1554) får endast under räkenskapsåret konstaterade intäkter tas med i resultaträkningen (försiktighetsprincipen). Av punkten 4 i samma stycke följer vidare att intäkter och kostnader som är hänförliga till räkenskapsåret ska tas med oavsett tidpunkten för betalningen (periodiseringsprincipen). Bestämmelserna är enligt 2 kap. 2 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag tillämpliga på värdepappersbolag.

Såsom tingsrätten angett hade Oak även att tillämpa bl.a. International Accounting Standards (IAS) vid upprättandet av årsredovisningen.

Ett företag ska när årsredovisning avges beakta händelser efter rapportperioden som bekräftar förhållanden som förelåg vid rapportperiodens slut (se IAS 10).

Ett tjänsteuppdrag innebär normalt att ett företag utför ett enligt avtal överenskommet uppdrag inom en överenskommen tid. Uppdraget kan utföras under en period eller sträcka sig över flera perioder (IAS 18 p. 4). För att en intäkt från ett tjänsteuppdrag ska få redovisas ska det ekonomiska utfallet av tjänsteuppdraget kunna beräknas på ett tillförlitligt sätt. För detta krävs att de villkor som anges i IAS 18 p. 20 är uppfyllda, bland annat att inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla företaget och att färdigställandegraden vid rapportperiodens slut kan beräknas på ett tillförlitligt sätt (sistnämnda metod benämns ofta succesiv vinstavräkning, dvs. intäkter redovisas i den redovisningsperiod då arbetet utförs, IAS 18 p. 21).

IAS 18 ger, utöver det ovan nämnda, ingen direkt vägledning för hur intäkter från ett provisionsbaserat tjänsteuppdrag ska redovisas. I BFNAR 2008:1, Årsredovisning i mindre aktieföretag, p. 6.25 anges att provision som baseras på utfallet av utförda tjänster redovisas löpande om den provisionsgrundande tjänsten är utförd och om övriga avtalsvillkor för provisionen är uppfyllda. I FARs Samlingsvolym, Redovisning 2012, anges i kommentaren till p. 6.25 att avtalsvillkoren avgör när provisionen ska redovisas som intäkt. Är villkoret för att få provision att produktföretaget ska ha fått betalning för de förmedlade produkterna redovisas intäkten först då. BFNAR 2008:1 har utan ändring i aktuella delar ersatts av BFNAR 2016:10, Årsredovisning i mindre företag.

Olle Markusson har som verkställande direktör i Oak ansvarat för att bolagets bokföring fullgjordes i enlighet med gällande lagstiftning.

Hovrätten har i det föregående kommit fram till att det funnits en brottsplan som inneburit att warrantaffärerna och överlåtelsen av aktier i Supero varit helt beroende av

varandra. En väsentlig del av planen var att Oak skulle kunna hänföra så stor del som möjligt av sin vinst från warrantaffärerna till det räkenskapsår som avslutades den 30 april 2012. Detta för att Oak skulle kunna dela ut medel redan under 2012 och möjliggöra för Firstmile att då erlægga betalning för aktierna i Supero.

Det är utrett att bindande order för warrantaffärerna lades den 24 maj 2012 och att aktieöverlåtelsen skedde samma dag. Det är således först då det stått klart att transaktionerna skulle komma att genomföras och att Oak över huvud taget skulle erhålla några intäkter från warrantaffärerna. Hade dessa inte genomförts hade Oak inte heller fått några intäkter. Redan detta förhållande utesluter att det funnits någon konstaterad intäkt från warrantaffärerna för Oak i april 2012 som hade kunnat beräknas på ett tillförlitligt sätt på balansdagen den 30 april 2012 och periodiseras på det sätt som skett. Att Oak i slutet av maj och i början juni 2012 erhållit intäkter från Natixis och Bank of America Merrill Lynch bekräftar således inte något förhållande som förelåg redan på balansdagen.

Det står alltså klart att det inte funnits någon upplupen intäkt att hänföra till april 2012 och att Olle Markusson måste ha varit medveten om det. Olle Markusson har därför uppsåtligen åsidosatt sin bokföringsskyldighet genom att instruera Oaks bokförare att bokföra en upplupen intäkt per den 30 april 2012.

Hovrätten anser ändå att det finns anledning att något beröra frågorna om tjänsteuppdrag, den aktuella verifikationens riktighet och Oaks revisors granskning av periodiseringen.

De distributionsavtal som Oak ingått med Natixis och Bank of America Merrill Lynch i februari och april 2012 är endast ramavtal. Av avtalen framgår bland annat att Oak och respektive bank ska komma överens om vilken ersättning Oak ska få vid varje transaktionstillfälle. Hovrätten anser att det inte går att beräkna någon intäkt för Oak på ett tillförlitligt sätt med stöd av dessa avtal. Avtalen kan inte anses innebära att Oak har fått ett tjänsteuppdrag av bankerna som omfattar de nu aktuella warrantaffärerna. Det föreligger inte heller något tjänsteuppdrag mellan Oak och SFS eller Gustavia. Det är också uppenbart att ett villkor för att bankerna skulle betala ersättning till Oak var

att bankerna hade fått betalt av SFS-fonderna, vilket skedde i slutet av maj 2012. Som framgår ovan ska provisionen vid sådant villkor normalt intäktsföras först då.

Enligt den verifikation som ligger till grund för periodiseringen av intäkten om cirka 132 miljoner kr är orderdatum den 16 april 2012. Olle Markusson har uppgett att det var då struktureringen av warranterna var klar och upphandlingsfasen började. Det är emellertid som nyss nämnts ostridigt och klarlagt att bindande köporder avseende warranterna lades först den 24 maj 2012. Uppgiften från Olle Markusson om orderdatum är således oriktig. Olle Markusson har varit medveten om detta. Verifikationen kan därmed inte ligga till grund för bokföringen.

Av 5 kap. 10 § bokföringslagen följer att det ska finnas verifikationer även för bokslutstransaktioner och att dessa måste uppfylla kraven i bland annat 5 kap. 7 § om vad en verifikation ska innehålla. I paragrafens första stycke anges att en verifikation i förekommande fall ska innefatta upplysning om handlingar eller andra uppgifter som har legat till grund för en affärshändelse samt var dessa finns tillgängliga.

I doktrinen har Peter Nilsson och Eva Törning (Bokföringslagen – En kommentar, 1 uppl. 2012, s. 138) framhållit att även om det inte är samma detaljkrav på en verifikation för en bokslutstransaktion så gäller den grundläggande bestämmelsen att det ska gå att förstå bokslutstransaktionen. Detta åstadkoms vanligtvis genom att de verifikationer som berörs anges med verifikationsnummer tillsammans med en förklaring till varför en periodisering behövs och hur beloppet beräknats. För att förstå den i målet aktuella bokslutstransaktionen krävs att Olle Markusson tillfrågas.

Bertil Johansson har i sitt utlåtande och vid sitt förhör utgått från att det har förelegat ett tjänsteuppdrag och att verifikationen speglade verkligheten. Från hans uppgifter kan därför bortses.

Oaks revisor har först godtagit att det funnits en upplupen intäkt, men i samband med att årsredovisningen upprättades korrigerat sig till att det varit en fondlikvidfordran. Revisorn har efterfrågat underlag från Oak för att kunna kontrollera den aktuella periodiseringen. Revisorn har då från Olle Markusson den 29 maj 2012 erhållit en

teckningsblankett som är daterad den 16 april 2012 och saknar en sådan kancelleringsfrist som fanns i andra teckningsblanketter, vilket beskrivits ovan under avsnittet om sambandet mellan warrantaffärerna och aktieöverlåtelsen. Teckningsblanketten låg aldrig till grund för någon köporder. Det går inte att dra någon annan slutsats än att Olle Markusson medvetet försett revisorn med ett oriktigt underlag och att detta bidragit till att revisorn först godtagit att det funnits en upplupen intäkt och därefter en fondlikvidfordran hänförlig till räkenskapsåret som slutade den 30 april 2012.

**Sammanfattningsvis** är det redan genom den konstaterade brottsplanen men även genom den oriktiga verifikationen och att Oaks revisor försetts med underlag som fått det att framstå som att en bindande teckningsblankett fanns den 16 april 2012, ställt utom rimligt tvivel att Olle Markusson i enlighet med åtalet uppsåtligen åsidosatt sin bokföringsskyldighet på ett sådant sätt att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning inte i huvudsak kunnat bedömas med ledning av bokföringen. Olle Markusson kan därför inte undgå ansvar för bokföringsbrott. Brottet är redan genom att det avsett ett mycket betydande belopp att bedöma som grovt. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med detta.

## PÅFÖLJD

Enligt 29 kap. 1 § första stycket brottsbalken ska straff, med beaktande av intresset av en enhetlig rättstillämpning, bestämmas inom ramen för den tillämpliga straffskalan efter brottets eller den samlade brottslighetens straffvärde. I paragrafens andra stycke anges att det vid bedömningen av straffvärdet ska beaktas den skada, kränkning eller fara som gärningen har inneburit, vad den tilltalade har insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter och motiv som han eller hon har haft.

De tilltalade i målet döms för grova brott. Brotten har genomgående kvalificerats som grova på grund av att de har avsett betydande värden, eller till följd därav orsakat betydande skada. Även om värdena har beaktats för att rubricera brotten som grova är de belopp det varit fråga om så höga att värdet även bör få ett avsevärt genomslag inom straffskalan för de grova brotten.

Vid straffmätningen ska rätten enligt 29 kap. 5 § brottsbalken utöver brottets straffvärde även i skälig omfattning beakta sådana omständigheter som kan påverka straffet i lindrande riktning. Det handlar om faktorer som relaterar till gärningsmannen och i något avseende anknyter till vad som hänt efter det att brottet avslutats och som det vore obilligt att bortse ifrån.

Ett sådant skäl som kan påverka straffmätningen i lindrande riktning kan vara att det har gått ovanligt lång tid sedan brottet begicks. Den förflutna tiden ska emellertid ses i förhållande till brottets art eftersom vad som utgör ovanligt lång tid kan variera mellan olika brott. Orsaken till att det i målet har gått relativt lång tid sedan brotten begicks är att de tilltalade vidtagit ett flertal åtgärder för att dölja brottsligheten och att denna har varit svårutredd. Med hänsyn till detta är inte tidsutdräkten sådan att det finns skäl att ta hänsyn till den vid straffmätningen.

Som en konsekvens av brotten meddelas Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Olle Markusson näringsförbud. Att någon meddelas näringsförbud kan i vissa fall utgöra skäl att sätta ned straffet, men en sådan nedsättning ska dock inte ske schablonmässigt (se NJA 1983 s. 163). Det har inte framkommit att någon av Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Olle Markusson skulle drabbas av så stora svårigheter att den omständigheten att de meddelas näringsförbud ska beaktas som billighets-skäl.

Utdömt skadestånd påverkar normalt inte påföljdsbestämningen. Mycket höga skadestånd kan i vissa fall ändå beaktas. I målet är det emellertid för samtliga tilltalade fråga om allvarlig brottslighet och skadestånd som eliminerar en brottsvinst. Skadeståndsskyldigheten ska därför inte beaktas vid straffmätningen.

*Johan Bergsgård* döms för trolöshet mot huvudman, grovt brott. Straffskalan för brottet är fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Brottet har begåtts tillsammans och i samförstånd med Alexander Ernstberger. Huvudmannen har genom brottet tillfogats mycket betydande skada. Johan Bergsgård har allvarligt missbrukat sin ställning som ansvarig förvaltare för SFS-fonderna och det särskilda förtroende som det innebär

att få förvalta pensionsmedel. Brottet har vidare utgjort ett led i en brottsplan som varit välplanerad och svårupptäckt. Som konsekvens av det brottsliga upplägget har Johan Bergsgård kunnat tillgodogöra sig miljonbelopp. Några förmildrande omständigheter som påverkar straffvärdet finns inte. Straffvärdet för brottet uppgår mot denna bakgrund till i vart fall fyra års fängelse.

Johan Bergsgård har uppgett att han är arbetssökande. Han har dock inte blivit avskedad på grund av brottet eller till följd av brottet drabbats av synnerlig svårighet i yrkesutövningen. Johan Bergsgårds problem med att få nytt arbete kan därför inte tillmätas betydelse som ett billighetskäl. Vid straffmätningen kan däremot viss hänsyn tas till att Johan Bergsgård varit underkastad reseförbud under ungefär ett halvår. Även med beaktande av det men reseförbudet har inneburit bedömer hovrätten att det inte finns skäl att avvika från straffvärdet vid straffmätningen. På grund av brottets höga straffvärde finns det inte möjlighet att välja annan påföljd än fängelse. Påföljden för Johan Bergsgård ska därför bestämmas till fängelse i fyra år.

*Alexander Ernstberger* döms för trolöshet mot huvudman, grovt brott, mutbrott, grovt brott, och grovt tagande av muta (mutbrotten utgör ett brott). Straffskalan för såväl trolöshetsbrottet som mutbrottet är fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Trolöshetsbrottet har begåtts tillsammans och i samförstånd med Johan Bergsgård och mutbrottet tillsammans med David Persson Rothman. Brottsligheten har omfattat mycket betydande belopp med motsvarande skada för huvudmannen och inneburit ett missbruk av det särskilda förtroende som det innebär att få förvalta pensionsmedel. Alexander Ernstberger har varit ledande både vad det gäller planering och genomförande av brottsplanen. Brotten har föregåtts av särskild planering. Tillvägagångssättet har varit förslaget och gjort brottsligheten svårupptäckt. Genom brottsligheten har Alexander Ernstberger kunnat tillgodogöra sig flera tiotals miljoner kr. Några förmildrande omständigheter som påverkar straffvärdet finns inte. Straffvärdet för den brottslighet Alexander Ernstberger har låtit sig komma till last motsvarar fängelse i sex år.

Även med beaktande av att Alexander Ernstberger har varit underkastad reseförbud under viss tid finns inte skäl att vid straffmätningen avvika från straffvärdet. Detta är

så högt att annan påföljd än fängelse inte kan komma ifråga. Påföljden för Alexander Ernstberger ska därför bestämmas till fängelse i sex år.

*David Persson Rothman* döms för häleri, grovt brott, och penninghäleri, grovt brott samt mutbrott, grovt brott, och grovt tagande av muta (mutbrotten utgör ett brott). Straffskalan för såväl häleribrotten som mutbrottsligheten är fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Mutbrottsligheten har begåtts tillsammans och i samförstånd med Alexander Ernstberger. Brottsligheten har inneburit ett missbruk av det särskilda förtroende som det innebär att få förvalta pensionsmedel. David Persson Rothman har varit väsentlig för att genomföra brottsplanen men har inte haft samma framträdande roll som Alexander Ernstberger. Genom brottsligheten, som har varit förslagen och svårupptäckt, har David Persson Rothman kunnat tillgodogöra sig flera tiotals miljoner kr. Det saknas förmildrande omständigheter. Straffvärdet av brottsligheten bedöms motsvara fängelse i fem år.

Det finns vid straffmätningen inte skäl att avvika från straffvärdet. Annan påföljd än fängelse kan på grund av brottets höga straffvärde inte komma ifråga. Påföljden för David Persson Rothman ska därför bestämmas till fängelse i fem år.

*Olle Markusson* döms för bestickning, grovt brott, och grovt givande av muta (ska bedömas som ett brott), medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, samt grovt bokföringsbrott. Straffskalan för de aktuella brotten är fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Olle Markusson har haft avgörande betydelse för brottslighetens genomförande. Han har varit delaktig i såväl planeringen som genomförandet av brottsplanen. Han har i flera avseenden bidragit till att dölja brottsligheten, bland annat genom att manipulera Oaks bokföring. Det är visat att även Olle Markusson haft personlig vinning av brottsligheten. Det finns inte några förmildrande omständigheter. Straffvärdet för den samlade brottsligheten motsvarar fängelse i fem år.

Även med beaktande av att Olle Markusson har varit ålagd reseförbud under viss tid finns inte tillräckliga skäl att avvika från straffvärdet vid straffmätningen. Straffvärdet ligger på en sådan nivå att det inte är möjligt att välja någon annan påföljd än fängelse. Påföljden för Olle Markusson ska därför bestämmas till fängelse i fem år.



## SKADESTÅND

De tilltalade ska ersätta Pensionsmyndigheten för den skada som brottsligheten har gett upphov till (se 2 kap. 2 § skadeståndslagen). Hovrätten har i skuldfrågan kommit fram till att SFS betalade ersättning till Oak enbart utifrån ett på förhand uppgjort brottsupplägg. Ersättningen har alltså inte i någon del utgjort vederlag för någon tjänst som utförts av Oak och det har inte genererat något mervärde för andelsägarna i SFS-fonderna. Mot denna bakgrund har dessa enligt hovrätten i anledning av brotten lidit en skada som motsvarar hela det belopp som betalades till Oak. Genom delaktighet i de olika brott som begåtts under uppläggets utförande har de tilltalade tillsammans orsakat skadan. De ska därför åläggas att solidariskt betala skadestånd till Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndigheten ägde vid tidpunkten mer än 99 procent av andelarna i SFS-fonderna. Det saknas skäl att ifrågasätta den beräkning som Pensionsmyndigheten gjort av hur stor del av ersättningen som varit hänförlig till dess innehav i fonderna. Även om investeringen genomförts i amerikanska dollar bör skadan beräknas med utgångspunkt i dess värde i kronor, då det inte är sannolikt att SFS-fonderna om warranttransaktionerna inte genomförts i stället hade innehaft kapitalet i dollar. Om ersättningen bestäms till ett belopp i dollar med utgångspunkt i beloppet som betalades ut till Oak i dollar år 2012 skulle Pensionsmyndigheten i förhållande till sin skada bli överkompenserad med hänsyn till att dollarkursen idag är högre än vad den var då. Sammanfattningsvis ska skadeståndsbeloppet därmed bestämmas till 168 447 846 kr (0,99 x 170 149 339 kr).

När det gäller S2 Invest AB och DPR Invest AB ska bolagens skadeståndsskyldighet begränsas till de belopp som vart och ett av bolagen har tagit emot och ränta utgå från tidpunkterna då bolagen tog emot beloppen.

## ÖVRIGA FRÅGOR

### **Förverkande**

Åklagaren har yrkat att förverkande motsvarande vinningen av mutbrottet ska ske från Alexander Ernstberger, S2 Invest AB, David Persson Rothman och DPR Invest AB.

Enligt 36 kap. 1 § brottsbalken ska utbyte av brott förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Vid bedömning av om det vore uppenbart oskäligt att besluta om förverkande ska bland annat beaktas om det finns anledning att anta att skadeståndsskyldighet i anledning av brottet kommer att åläggas eller annars bli fullgjord (se 36 kap. 1 a § brottsbalken).

Den brottsliga vinning som erhållits genom mutbrotten är direkt kopplad till den skada som orsakats genom i första hand trolöshetsbrottet. Hovrätten har funnit att brotten utgjort delar av en brottsplan som inkluderat flera olika brott. Den otillbörliga förmånen har betalats med medel som Oak erhållit genom trolöshetsbrottet. För sin delaktighet i brottsligheten har Alexander Ernstberger, S2 Invest AB, David Persson Rothman och DPR Invest AB ålagts att betala skadestånd till Pensionsmyndigheten. De har utöver det belopp som de ålagts att betala i skadestånd inte gjort någon beaktansvärd vinning av mutbrottet. Under sådana förhållanden framstår det som uppenbart oskäligt att besluta om förverkande. Yrkandet om förverkande ska därför avslås. I detta avseende ska tingsrättens dom följaktligen inte ändras.

### **Företagsbot**

Åklagaren har yrkat att S2 Invest AB och DPR Invest AB ska åläggas att betala företagsbot i anledning av brott som Alexander Ernstberger och David Persson Rothman påstås ha begått i bolagen.

Reglerna om företagsbot ändrades senast den 1 januari 2020. Den nya regleringen ska inte tillämpas på gärningar som begåtts före ikraftträdandet, om den leder till ett mer

ingripande resultat än vad som varit fallet enligt de äldre bestämmelserna (se prop. 2018/19:164 s. 58 f.).

Om ett brott begåtts i utövningen av ett företags näringsverksamhet kan företaget åläggas att betala företagsbot, bland annat om brottet begåtts av en person med ledande ställning (se 36 kap. 7 § brottsbalken i sin nuvarande och tidigare lydelse). Företagsbot förutsätter inte att någon åtalas eller döms för brottet, men det måste stå klart att ett brott har begåtts i företaget.

Företagsbot ska enligt såväl den tidigare som nuvarande regleringen fastställas till lägst fem tusen kr och högst tio miljoner kr (se 36 kap. 8 § brottsbalken i dess nuvarande och tidigare lydelse). Storleken på företagsboten ska bestämmas med utgångspunkt i straffvärdet för den samlade brottslighet som företagsboten avser. Detta var utgångspunkten även tidigare (se rättsfallet NJA 2014 s. 139 I–IV). Efter lagändringen år 2020 kan större företag åläggas att betala en förhöjd företagsbot (36 kap. 9 § brottsbalken).

Om företagsbot döms ut i målet skulle reglerna om förhöjd företagsbot kunna aktualiseras och av detta skäl bör de äldre bestämmelserna tillämpas.

Alexander Ernstberger har haft en ledande ställning i S2 Invest AB och David Persson Rothman i DPR Invest AB. Hovrätten har funnit det klarlagt att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman tagit emot otillbörliga förmåner genom sina respektive bolag som en del i ett brottsupplägg vars syfte varit att berika dem och andra på SFS-fondernas bekostnad. Förmånerna har dolts genom försäljningen av Superoaktierna som tillhörde S2 Invest AB och DPR Invest AB. Det uppenbara syftet med transaktionen har varit att dölja brotten.

Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har använt S2 Invest AB och DPR Invest AB för att bortföra, överlåta och omsätta pengar som Oak tidigare förvärvat genom Alexander Ernstbergers och Johan Bergsgårds trolöshetsbrott. Agerandet uppfyller samtliga förutsättningar för ansvar för penninghäleri, vilket är det brott som åklagaren gjort gällande som grund för yrkandet om företagsbot. S2 Invest AB och

DPR Invest AB ska därför åläggas att betala företagsbot. Hovrätten bedömer den yrkade företagsboten som rimlig utifrån allvaret i den brottslighet som begåtts inom företagen. Då det inte framkommit skäl att jämka eller efterge företagsboten ska S2 Invest AB och DPR Invest AB därmed åläggas att betala företagsbot om vardera fem miljoner kr.

### **Näringsförbud**

Åklagaren har yrkat att Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Olle Markusson ska meddelas näringsförbud under en tid om vardera tio år. Åklagaren har vidare yrkat att tillfälligt näringsförbud ska meddelas, men uppgett att de tilltalade bör få 30 dagars dispens för att avveckla befintliga åtaganden.

Förutsättningarna för näringsförbud regleras i lagen (2014:836) om näringsförbud. Vid tidpunkten för de i målet aktuella brotten gällde den äldre lagen (1986:436) om näringsförbud. Enligt övergångsbestämmelserna till den nu gällande lagen får näringsförbud meddelas för åsidosättanden innan ikraftträdandet endast om dessa hade föranlett näringsförbud även enligt de äldre bestämmelserna.

Enligt såväl den äldre som gällande lagen om näringsförbud kan näringsförbud meddelas bland annat mot styrelseledamot, verkställande direktör och vice verkställande direktör om denne grovt åsidosatt sina skyldigheter genom brott som inte är ringa, förutsatt att förbudet är påkallat från allmän synpunkt (se 1 och 4 §§ äldre lagen om näringsförbud samt 3 och 4 §§ lagen om näringsförbud). Näringsförbud meddelas för viss tid, lägst tre och högst tio år (5 § äldre lagen om näringsförbud och 10 § lagen om näringsförbud).

Om ett yrkande om näringsförbud bifalls får rätten förordna om tillfälligt näringsförbud fram till dess att domen vinner laga kraft (10 § äldre lagen om näringsförbud och 21 § lagen om näringsförbud). Tillfälligt näringsförbud kan vara motiverat för att avbryta en verksamhet som orsakar stora skador eller för att det skulle vara stötande om en person får fortsätta sin verksamhet trots att han gjort sig skyldig till omfattande

oegentligheter (se prop. 2013/14:215 s. 98 f.). Enligt den äldre regleringen kunde domstolen fastställa en begränsad tid efter vilken förbudet skulle gälla om tiden behövdes för att avveckla befintliga åtaganden. Det var möjligt att närmare föreskriva vilka åtgärder som var förbjudna och tillåtna under avvecklingstiden (18 § äldre lagen om näringsförbud). Om det finns behov av en viss frist för avveckling, skulle domstolen enligt den äldre regleringen besluta att näringsförbudet skulle träda i kraft först då fristen gått till ända (se prop. 1985/86:126 s. 177). Enligt den nu gällande regleringen är utgångspunkten att näringsförbudet gäller men att undantag från förbudet kan göras bland annat för avveckling av befintliga åtaganden (35 § lagen om näringsförbud). Domstolen ska i ett beslut om undantag ange vilka åtgärder som får vidtas av den som meddelats näringsförbud och hur länge undantaget ska gälla (36 § lagen om näringsförbud).

Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Olle Markusson har samtliga innehaft befattningar som medför att de kan åläggas näringsförbud. De har alla begått allvarliga brott inom ramen för sina respektive åtaganden. Mot bakgrund av brottens allvar är det påkallat från allmän synpunkt att de meddelas näringsförbud. Av samma skäl är det enligt hovrätten även motiverat att de meddelas tillfälligt näringsförbud till dess hovrättens dom får laga kraft. Detta bör i enlighet med vad åklagaren har yrkat träda i kraft 30 dagar efter domens meddelande. Näringsförbudets längd bör med hänsyn till brottslighetens allvar för var och en av Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Olle Markusson bestämmas till tio år.

### **Häktning och reseförbud**

Samtliga tilltalade döms till långa fängelsestraff. Redan detta förhållande innebär att det föreligger flyktfara. Flyktfaran förstärks av att Alexander Ernstberger, David Persson Rothman och Olle Markusson genom sina inkomster och den vinning som de haft av brotten får antas ha reell möjlighet att undandra sig verkställigheten av de utdömda fängelsestraffen. Även med beaktande av de tvångsmedel som de varit föremål för inför huvudförhandlingen vid tingsrätten, finner hovrätten vid en samlad bedömning att flyktfaran är så stark att skälen för häktning uppväger det men eller intrång i övrigt som åtgärden innebär för Alexander Ernstberger, David Persson

Rothman och Olle Markusson. De ska därför häktas och vara häktade fram till dess att fängelsestraffen får verkställas. Vad gäller Johan Bergsgård föreligger sådan flyktfara att det framstår som proportionerligt att han, i enlighet med vad åklagaren har yrkat, meddelas reseförbud och förpliktas att lämna ifrån sig sitt pass.

### **Ersättning till offentliga försvarare**

Thomas Olsson har yrkat ersättning för 385 timmars arbete och övriga för mellan 450 och 500 timmars arbete.

Åklagaren har yttrat sig över kostnadsräkningarna och anfört att han anser att den nedlagda arbetstiden är anmärkningsvärt hög bland annat med hänsyn till att arbetet för var och en av försvararna motsvarar den arbetstid som de två åklagarna gemensamt har lagt ned under handläggning i hovrätten.

Det som åklagaren har anfört talar i någon mån för att den av försvararna nedlagda arbetstiden ska anses vara för hög. Det måste dock beaktas att försvararna, vid sidan av åklagarens talan, även har haft att förhålla sig till Pensionsmyndighetens talan och den bevisning som har lagts fram till stöd för denna. Pensionsmyndighetens ombud har redovisat en arbetstid som överstiger den sammanlagda arbetstiden för alla försvararna. Med beaktande av detta förhållande bedömer hovrätten att det som var och en av försvararna har yrkat i ersättning för arbete är skäligt utifrån målets art och omfattning.

Även det som försvararna har yrkat i ersättning för tidspillan och utlägg framstår som skäligt. Följaktligen ska försvararna tillerkännas begärd ersättning. Med beaktande av att de tilltalade döms till långa fängelsestraff, att de åläggs en omfattande skadeståndsskyldighet och att flera av dem meddelas näringsförbud ska staten stå för kostnaden för försvararna.

### **Rättegångskostnader**

Som vinnande part har Pensionsmyndigheten rätt till ersättning för sina rättegångskostnader i såväl tingsrätt som hovrätt. Pensionsmyndighetens talan har inte avsett en mindre avgränsad del av målet på ett sådant sätt som medför att dess rätt till ersättning ska begränsas. Utgångspunkten är därför att Pensionsmyndigheten har rätt till full ersättning för kostnader som varit skäligen påkallade för att tillvarata dess rätt (se 18 kap. 1 § rättegångsbalken). Målsägandens rätt till ersättning kan även innefatta ersättning för utredningskostnader (se NJA 1997 s. 79).

Som intervenient har Allra Pension AB som utgångspunkt ett ersättningsansvar som är begränsat till de kostnader som orsakats av interventionen (se 18 kap. 12 § rättegångsbalken). Allra Pension AB har i såväl tingsrätt som hovrätt, tillsammans med Alexander Ernstberger, varit den aktör som åberopat och presenterat övervägande delen av den omfattande bevisning som lagts fram till vederläggande av åtalet. Den ytterligare bevisning som Pensionsmyndigheten lagt fram i hovrätten har till stor del föranletts av bevisning som lagts fram av Allra Pension AB. För utförandet av sin talan har Allra Pension AB haft omfattande kostnader för såväl ombud som partssakkunniga. Kostnader som sammantaget i tingsrätt och hovrätt vida överstiger Pensionsmyndighetens.

Mot bakgrund av dessa förhållanden finner hovrätten att Allra Pension AB haft en sådan central ställning i målet att dess ersättningsskyldighet för rättegångskostnader inte bör begränsas.

Beträffande kostnaderna vid tingsrätten bedömer hovrätten det yrkade beloppet som rimligt. Detta gäller även den avvägning som har gjorts av hur stor del av beloppet som är hänförlig till tidpunkten efter att Allra Pension AB intervenerade i målet.

Vad gäller kostnaderna i hovrätten gör hovrätten följande överväganden. Med hänsyn till att Pensionsmyndigheten förlorat målet i tingsrätten framstår det som rimligt att myndigheten inför prövningen i hovrätten åberopat ny bevisning i den fråga som varit central vid prövningen i tingsrätten. Det mycket stora antalet nedlagda arbetstimmar,

knappt 3 500, från ombuden framstår dock som väl tilltaget även med beaktande av målets art och omfattning. Detta gäller även vid en jämförelse med den nedlagda arbetstiden från Allra Pension AB:s ombud. Sammantaget finner hovrätten att det inte kan anses vara skäligt att Pensionsmyndigheten tillerkänns ersättning för ombudsarvode för mer än 3 000 timmars arbete.

När det gäller övriga kostnader kan konstateras att Pensionsmyndigheten betalat drygt 6 600 000 kr till Henrik Käll för dennes uppdrag som sakkunnig. Även om beloppet framstår som påfallande högt får det anses vara godtagbart vid en jämförelse med kostnaderna för de sakkunniga som anlåtats av motparter. I övrigt är den begärda ersättningen skälig, inkluderat begärd ersättning för anlitaandet av Phoebus Theologites.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga C

Överklagande senast 2021-08-19

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Camilla Olsson, hovrättsrådet Christer Lundh, referent, adjungerade ledamoten kammarrättsrådet Anders Jonsson, tf. hovrättsassessorn Simon Rosdahl samt nämndemännen Siv Enström, Yvonne Svengard Eriksson och Johan Andrade Hagland.

**Avräkningsunderlag**, se bilaga D-F.





STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Avdelning 1

**DOM**  
2020-01-31  
meddelad i  
Stockholm

**Mål nr:** B 12440-17

## **PARTER**

### **Tilltalad**

JOHAN Stephan Bergsgård, 19700413-6276  
Thaliavägen 34  
167 71 Bromma

Offentlig försvarare:

Advokat Simon Bergström  
Advokatfirman HUNDRA AB  
Pipersgatan 12  
112 24 Stockholm

Offentlig försvarare:

Advokat Tobias Enochson  
Advokatfirman En&Son AB  
Karlplan 12  
115 20 Stockholm

### **Åklagare**

Kammaråklagarna Thomas Hertz, Markus Hellsten och Carl Asterius  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm  
Box 820  
101 36 Stockholm

---

<b>Postadress</b>	<b>Besöksadress</b>	<b>Telefon</b>	<b>Telefax</b>	<b>Expeditionstid</b>
Box 8307 104 20 Stockholm	Scheelegatan 7	08-561 651 40 <b>E-post:</b> stockholms.tingsratt.avdelning1@dom.se www.stockholmstingsratt.se		måndag - fredag 08:00-16:00

**Målsägande**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

Ombud:

Biträdande jurist Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Advokat Patrik Kalman  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Biträdande jurist Cornelia Svensson  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

---

**DOMSLUT**

**Åtal som den tilltalade frikänns från**

Trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016  
2012-05-01 -- 2012-05-31

**Skadestånd**

Pensionsmyndighetens skadeståndsyrkande avslås.

**Ersättning**

1. Tobias Enochson får ersättning av staten med 2 267 361 kr. Av beloppet avser 453 472 kr mervärdesskatt. Av beloppet har 625 000 kr inklusive mervärdesskatt utbetalats i förskott (beslut 2019-10-08).
2. Simon Bergström får ersättning av staten med 1 893 176 kr. Av beloppet avser 378 635 kr mervärdesskatt.
3. Staten ska stå för kostnaden för försvararna.

**Övrigt**

1. Tingsrättens beslut om kvarstad (2018-08-21) upphävs.
  2. Yrkandet om reseförbud avslås.
-



STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Avdelning 1

**DOM**  
2020-01-31  
meddelad i  
Stockholm

**Mål nr:** B 12440-17

**Tiltalad**

Edward ALEXANDER Ernstberger, 19860402-0191  
Sjöstigen 2 B  
181 62 Lidingö

Offentlig försvarare:

Advokat Slobodan Jovicic  
Advokatfirman Salomonsson & Jovicic  
AB  
Kungsholmstorg 16, 4 tr  
112 21 Stockholm

Offentlig försvarare:

Advokat Carl-Johan Malmberg  
LEX Advokatbyrå HB  
Box 5305  
102 47 Stockholm

**Åklagare**

Kammaråklagarna Thomas Hertz, Markus Hellsten och Carl Asterius  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm  
Box 820  
101 36 Stockholm

**Målsägande**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

Ombud:

Biträdande jurist Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Advokat Patrik Kalman  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Biträdande jurist Cornelia Svensson  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

---

**DOMSLUT**

**Åtal som den tilltalade frikänns från**

1. Trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016  
2012-05-01 -- 2012-05-31
2. Mutbrott, grovt brott och grovt tagande av muta, 10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken och 20 kap 2 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2012  
2012-03-01 -- 2013-04-19

**Näringsförbud**

Yrkandet om näringsförbud avslås.

**Skadestånd**

Pensionsmyndighetens skadeståndsyrkande avslås.

**Förverkande och beslag**

Yrkandet om förverkande av 50 765 000 kr avslås.

**Ersättning**

1. Slobodan Jovicic får ersättning av staten med 2 712 204 kr. Av beloppet avser 542 441 kr mervärdesskatt.
2. Carl-Johan Malmberg får ersättning av staten med 2 874 425 kr. Av beloppet avser 574 885 kr mervärdesskatt.
3. Staten ska stå för kostnaden för försvararna.

**Övrigt**

1. Yrkandet om reseförbud avslås.
  2. Tingsrättens beslut om kvarstad (2018-07-26) upphävs.
-



STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Avdelning 1

**DOM**  
2020-01-31  
meddelad i  
Stockholm

**Mål nr:** B 12440-17

**Tiltalad**

Per Olov OLLE Markusson, 19761125-0312  
Östra Allén 6 B Lgh 1101  
181 65 Lidingö

Offentlig försvarare:  
Advokat Christina Bergenstein  
Advokatfirman SSW HB  
Box 12704  
112 94 Stockholm

Offentlig försvarare:  
Advokat Per E Samuelson  
Advokatfirman SSW HB  
Box 12704  
112 94 Stockholm

Ombud:  
Advokat Ulf Stigare  
Walthon Advokater AB  
Box 716  
114 11 Stockholm

**Åklagare**

Kammaråklagarna Thomas Hertz, Markus Hellsten och Carl Asterius  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm  
Box 820  
101 36 Stockholm

**Målsägande**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

Ombud:

Biträdande jurist Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Advokat Patrik Kalman  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Biträdande jurist Cornelia Svensson  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

---

**DOMSLUT**

**Åtal som den tilltalade frikänns från**

1. Bestickning, grovt brott och grovt givande av muta, 10 kap 5 b § och 5 c § brottsbalken och 17 kap 7 § 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2012  
2012-03-01 -- 2013-04-19
2. Grovt bokföringsbrott, 11 kap 5 § 2 st brottsbalken  
2012-05-30
3. Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott, 10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2016 samt 23 kap 4 § brottsbalken  
2012-05-01 -- 2012-05-31

**Näringsförbud**

Yrkandet om näringsförbud avslås.

**Skadestånd**

Pensionsmyndighetens skadeståndsyrkande avslås.



### **Ersättning**

1. Per E Samuelson får ersättning av staten med 2 750 256 kr. Av beloppet avser 550 051 kr mervärdesskatt.
2. Christina Bergenstein får ersättning av staten med 2 346 288 kr. Av beloppet avser 469 258 kr mervärdesskatt.
3. Staten ska stå för kostnaden för ersättningen till Per E Samuelson och Christina Bergenstein.
4. Olle Marcusson får ersättning av staten för sakkunnigutlåtande av Bertil Johansson med 262 500 kr, varav 52 500 kr avser mervärdesskatt.
5. Staten genom Pensionsmyndigheten ska ersätta Olle Marcussons rättegångskostnad för ombudsarvode med 900 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 januari 2020 till dess betalning sker. Av beloppet avser 720 000 kr arbete.

### **Övrigt**

1. Yrkandet om reseförbud avslås.
  2. Tingsrättens beslut om kvarstad (2018-08-21) upphävs.
-



STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Avdelning 1

**DOM**  
2020-01-31  
meddelad i  
Stockholm

**Mål nr:** B 12440-17

**Motpart**

DPR Invest AB, 556892-6082  
c/o Netoffice  
Finningevägen 52  
645 42 Strängnäs

**Ombud:**

Advokat Thomas Olsson  
Fria Advokater KB  
Box 12706  
112 94 Stockholm

**Åklagare**

Kammaråklagarna Thomas Hertz, Markus Hellsten och Carl Asterius  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm  
Box 820  
101 36 Stockholm

**Målsägande**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

**Ombud:**

Biträdande jurist Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

**Ombud:**

Advokat Patrik Kalman  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

**Ombud:**

Biträdande jurist Cornelia Svensson  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

---

**DOMSLUT**

**Skadestånd**

Pensionsmyndighetens skadeståndsyrkande avslås.

**Betalningsskyldighet till staten**

Yrkandet om företagsbot avslås.

**Förverkande och beslag**

Yrkandet om förverkande av 50 765 000 kr avslås.

**Övrigt**

Tingsrättens beslut om kvarstad (2018-06-14 och 2019-02-15) upphävs.

---



STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Avdelning 1

**DOM**  
2020-01-31  
meddelad i  
Stockholm

**Mål nr:** B 12440-17

**Motpart**

S2 Invest AB, 556892-6074  
Grev Turegatan 26  
114 38 Stockholm

Ombud:

Advokat Slobodan Jovicic  
Advokatfirman Salomonsson & Jovicic  
AB  
Kungsholmstorg 16, 4 tr  
112 21 Stockholm

Ombud:

Advokat Carl-Johan Malmberg  
LEX Advokatbyrå HB  
Box 5305  
102 47 Stockholm

**Åklagare**

Kammaråklagarna Thomas Hertz, Markus Hellsten och Carl Asterius  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm  
Box 820  
101 36 Stockholm

**Målsägande**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

**Ombud:**

Biträdande jurist Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

**Ombud:**

Advokat Patrik Kalman  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

**Ombud:**

Biträdande jurist Cornelia Svensson  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

---

**DOMSLUT**

**Skadestånd**

Pensionsmyndighetens skadeståndsyrkande avslås.

**Betalningsskyldighet till staten**

Yrkandet om företagsbot avslås.

**Förverkande och beslag**

Yrkandet om förverkande av 50 765 000 kr avslås.

**Övrigt**

Tingsrättens beslut om kvarstad (2019-02-21) upphävs.

---



STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Avdelning 1

**DOM**  
2020-01-31  
meddelad i  
Stockholm

**Mål nr:** B 12440-17

**Tiltalad**

DAVID Adrian Persson Rothman, 19800531-0050  
Lenavägen 5  
139 40 Värmdö

Offentlig försvarare:

Advokat Thomas Olsson  
Fria Advokater KB  
Box 12706  
112 94 Stockholm

**Åklagare**

Kammaråklagarna Thomas Hertz, Markus Hellsten och Carl Asterius  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm  
Box 820  
101 36 Stockholm

**Målsägande**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

Ombud:

Biträdande jurist Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Advokat Patrik Kalman  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Biträdande jurist Cornelia Svensson  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

---

## DOMSLUT

### Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Penninghäleri, grovt brott, 9 kap 6 a § 2 st och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2014  
2012-05-24 -- 2013-04-19
2. Mutbrott, grovt brott och grovt tagande av muta, 10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken och 20 kap 2 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2012  
2012-03-01 -- 2013-04-19

### Näringsförbud

Yrkandet om näringsförbud avslås.

### Skadestånd

Pensionsmyndighetens skadeståndsyrkande avslås.

### Förverkande och beslag

Yrkandet om förverkande av 50 765 000 kr avslås.

### Ersättning

Thomas Olsson får ersättning av staten med 2 650 470 kr. Av beloppet avser 530 094 kr mervärdesskatt. Staten ska stå för kostnaden till Thomas Olsson.

### Övrigt

1. Yrkandet om reseförbud avslås.
  2. Tingsrättens beslut om kvarstad (2018-06-14 och 2019-01-23) upphävs.
-



STOCKHOLMS TINGSRÄTT  
Avdelning 1

**DOM**  
2020-01-31  
meddelad i  
Stockholm

**Mål nr:** B 12440-17

**Motpart**

Allra Pension AB, 556754-2955  
S2 Invest AB  
Grev Turegatan 26  
114 38 Stockholm

Ombud:

Advokat Marcus Johansson  
Gernandt & Danielsson Advokatbyrå KB  
Box 5747  
114 87 Stockholm

Ombud:

Biträdande jurist Olof Malmberg  
Gernandt & Danielsson Advokatbyrå  
Box 5747  
114 87 Stockholm

Ombud:

Advokat Daniel Waerme  
Gernandt & Danielsson Advokatbyrå KB  
Box 5747  
114 87 Stockholm

**Åklagare**

Kammaråklagarna Thomas Hertz, Markus Hellsten och Carl Asterius  
Ekobrottsmyndigheten  
Andra ekobrottskammaren i Stockholm  
Box 820  
101 36 Stockholm



**Målsägande**

Pensionsmyndigheten, 202100-6255  
Box 38190  
100 64 Stockholm

Ombud:

Biträdande jurist Isabelle Hörberg  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Advokat Patrik Kalman  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

Ombud:

Biträdande jurist Cornelia Svensson  
Trägårdh Advokatbyrå AB  
Box 345  
201 23 Malmö

---

**DOMSLUT**

**Ersättning**

1. Staten genom Pensionsmyndigheten ska ersätta Allra Pension AB för dess rättegångskostnader med 26 801 200 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 31 januari 2020 till dess betalning sker. Av beloppet avser 10 817 508 kr arbete.
  2. Allra Pension AB:s yrkande om ersättning av allmänna medel för privat försvarare vid kvarstadsförhandling avslås.
-

**SAMMANFATTNING AV DOMEN**

Tingsrätten ogillar samtliga åtal och avslår Pensionsmyndighetens yrkande om skadestånd. Utgången i målet innebär att också yrkanden om näringsförbud för Alexander Ernstberger, David Persson och Olle Marcusson ogillas, liksom yrkanden om förverkande av pengar från Alexander Ernstberger, David Persson och bolag ägda av dem och yrkanden om företagsbot för de företagen.

Åtalen har i huvudsak byggt på att Svensk Fondservice AB köpt värdepapper för pensionsmedel till ett för högt pris och att överpriset i varje fall till del använts så att Alexander Ernstberger och David Persson kunnat tillgodogöra sig 101 530 000 kr genom mutbrottslighet. Åklagaren har då gjort gällande att de sålt aktier i Supero AB, som ägde större delen av Svensk Fondservice AB, till överpris.

Värdepapperna köptes för 60 miljoner USD och såldes efter ca sju månader för ca 76,5 miljoner USD. Det var fråga om s.k. köpwarranter som var särskilt konstruerade för affären. I inköpspriset ingick ett arvode på drygt 23,5 miljoner USD för arbetet med att konstruera värdepapperna. En huvudfråga i målet har varit om detta arvode var för högt. Tingsrätten har funnit att det inte är bevisat att arvodet var för högt i förhållande till värdepappersköpets art och omfattning. Detta leder till att åtalen inte är styrkta i de delar som avser trolöshet mot huvudman och medhjälp till det brottet.

Det är inte heller visat att köparen av aktierna i Supero AB medvetet betalat ett för högt pris för dem. Det leder till att också åtalen som rör mutbrottsligheten ogillas.

Ställningstagandena till åtalen för trolöshetsbrottslighet och mutbrottslighet leder till att en del av åtalet mot David Persson som avser häleribrottslighet ogillas.

Slutligen har tingsrätten också prövat ett påstående om grovt bokföringsbrott där tingsrätten funnit att bokföringen varit korrekt i de delar tingsrätten haft anledning att pröva.

**INNEHÅLLSFÖRTECKNING**

Domslut	
Johan Bergsgård.....	1
Alexander Ernstberger.....	4
Olle Marcusson .....	7
DPR Invest AB .....	10
S2 Invest AB.....	12
David Persson .....	14
Allra Pension AB .....	16
Sammanfattning av domen.....	18
Innehållsförteckning.....	19
Inblandade personer, bolag och fonder .....	23
Bakgrund .....	25
Inblandade bolag och personer .....	25
Warrantinköpen.....	26
Förvärvet av aktier i Supero .....	28
Rättegången i tingsrätten .....	28
Yrkanden m.m. ....	29
Åklagarens åtal.....	29
Pensionsmyndighetens talan.....	35
Ansvarsyrkandena .....	35
Yrkande om skadestånd.....	36
Grunder för yrkandet som skadestånd.....	37
De tilltalades inställning .....	38
Alexander Ernstberger.....	38
Ansvarsyrkandet.....	38
Särskilda yrkanden .....	39
Yrkandet om skadestånd.....	39
Olle Marcusson .....	39
Ansvarsyrkandet.....	39
Särskilt yrkande.....	39
Yrkandet om skadestånd .....	40
Johan Bergsgård .....	40
Ansvarsyrkandet.....	40
Yrkandet om skadestånd.....	40
David Persson .....	40
Ansvarsyrkandet.....	40
Särskilda yrkanden .....	40
Yrkandet om skadestånd .....	41
Yrkanden riktade mot motparterna .....	41
S2 Invest .....	41
DPR Invest.....	41
Rättegångskostnader.....	41
Parternas utveckling av talan.....	42
Åklagarens sakframställning .....	42

Inledning .....	42
Förtroendeställningen .....	42
Warrantaffären .....	43
Superoaffären .....	44
Sambandet mellan affärerna .....	46
Åtalet för grovt bokföringsbrott .....	47
Pensionsmyndighetens sakframställning .....	47
Förtroendeställningen .....	47
Warrantaffären .....	48
Oaks verksamhet .....	49
Superoaffären .....	49
Sambandet mellan warrantaffären och Superoaffären .....	50
Ersättningen till Johan Bergsgård .....	51
Allra Pensions sakframställning .....	52
Förtroendeställningen .....	52
Warrantaffären .....	53
Superoaffären .....	54
Alexander Ernstbergers sakframställning .....	54
Förtroendeställningen .....	54
Warrantaffären .....	55
Superoaffären .....	56
Sambandet mellan warrantaffären och Superoaffären .....	57
Johan Bergsgårds sakframställning .....	58
Förtroendeställningen .....	58
Warrantaffären .....	59
Övrigt .....	60
Olle Marcussons sakframställning .....	60
Förtroendeställningen .....	60
Warrantaffären .....	60
Superoaffären .....	61
Åtalet för grovt bokföringsbrott .....	62
David Perssons sakframställning .....	63
Utredningen .....	64
Alexander Ernstberger .....	64
Förtroendeställningen .....	64
Warrantaffären .....	66
Superoaffären .....	66
Sambandet mellan warrantaffären och Superoaffären .....	68
Olle Marcusson .....	69
Warrantaffären .....	69
Superoaffären .....	71
Periodiseringen .....	72
Johan Bergsgård .....	72
Förtroendeställningen .....	72
Warrantaffären .....	73
Sambandet mellan warrantaffären och Superoaffären .....	75

Superoaffären.....	75
David Persson David Persson har i huvudsak uppgett följande. ....	76
Domskäl .....	78
Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård) .....	78
Har SFS haft en sådan förtroendeställning som åklagaren och Pensionsmyndigheten påstått? .....	78
Allmänt om premiepensionssystemet.....	78
Allmänt om fondbolag.....	79
Allmänt om rekvisitet förtroendeställning.....	80
Förtroendeställning gentemot Gustavia.....	81
Förtroendeställning gentemot fondandelsägarna och pensionspararna .....	81
Förtroendeställning gentemot Pensionsmyndigheten.....	83
Har SFS beslut eller förslag till beslut medfört skada eller beaktansvärd risk för slutlig skada hos huvudmannen?.....	84
Jan Bernhard Waages uppgifter .....	85
Fredrik Edlunds och Daniel Karlgrens uppgifter .....	85
Tingsrättens bedömning av den bevisning som åberopats av Pensionsmyndigheten .....	86
Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Olle Marcusson).....	88
Muttbrott, grovt brott och grovt tagande av muta (Alexander Ernstberger och David Persson).....	88
Förhållandet mellan åtalet för trolöshet mot huvudman och mutbrottsåtalet ...	88
Betydelsen av lagändringen år 2012 .....	88
Har SFS haft sådan förtroendeställning som åklagaren och Pensionsmyndigheten påstått? .....	89
Utgjorde ersättningen för aktierna i Supero AB en förmån? .....	89
Rättens utgångspunkter.....	89
Åklagarens och Pensionsmyndighetens bevisning.....	90
De tilltalades invändningar och motbevisning.....	92
Bestickning, grovt brott och grovt givande av muta (Olle Marcusson).....	97
Penninghäleri, grovt brott, och häleri, grovt brott (David Persson).....	98
Grovt bokföringsbrott (Olle Marcusson).....	98
Rättslig reglering .....	99
Uppgifter i Oaks årsredovisning .....	103
Tingsrättens bedömning.....	103
Övriga yrkanden.....	105
Skadestånd .....	105
Rättegångskostnader.....	106
Inledning .....	106
Försvarens arvoden .....	107
Carl-Johan Malmberg .....	107
Slobodan Jovicic .....	108
Thomas Olsson.....	108
Per E Samuelson.....	108
Christina Bergenstein .....	108

Tobias Enochson .....	108
Simon Bergström.....	109
Tingsrättens bedömning.....	109
Allra Pensions yrkande om ersättning av allmänna medel.....	110
Allra Pensions yrkande om ersättning från Staten genom Pensionsmyndigheten .....	111
Olle Marcussons yrkande om ersättning från Staten genom Pensionsmyndigheten.....	115
Olle Marcussons yrkande om ersättning av allmänna medel för sakkunnigbevisning.....	116
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (TR-01).....	117

## INBLANDADE PERSONER, BOLAG OCH FONDER

Personerna nedan anges med de befattningar som de innehade i maj 2012.

### **Alexander Ernstberger**

Grundare och VD för Svensk Fondservice AB (SFS). Ägde hälften av aktierna i Supero AB, som i sin tur ägde en majoritet av aktierna i SFS.

### **David Persson**

Grundare av SFS. Vice VD och försäljningschef hos SFS. Ägde hälften av aktierna i Supero AB, som i sin tur ägde en majoritet av aktierna i SFS.

### **Olle Marcusson**

VD för Oak Capital Group AB (Oak). Ägde en minoritetspost aktier i Oak.

### **Johan Bergsgård**

Förvaltningschef vid SFS. Ägde en minoritetspost aktier i SFS.

### **Mattias Bengtsson**

Ägare till Firstmile Asset Holding AB. Indirekt majoritetsägare i Oak. Påstås ha varit bulvan för Ewran Mersin.

### **Ewran Mersin**

Verksam hos investmentbanken Crédit Agricole. Påstås ha ägt Firstmile Asset Holding med Mattias Bengtsson som bulvan.

### **Svensk Fondservice AB (SFS)**

Aktiebolag verksamt inom premiepensionsmarknaden. Ägdes till 80,79 procent av Supero AB. Har sedan år 2010 i kronologisk ordning haft firmanamnen Svensk Fondservice AB, Allra Asset Management AB och Allra Pension AB. Allra Pension AB har intervenerat i rättegången i detta mål sedan Pensionsmyndigheten underrättat bolaget om att yrkande om skadestånd kan komma att riktas mot det i egenskap av principal för Alexander Ernstberger och Supero.

### **Supero AB (Supero)**

Huvudägare till SFS. Ägdes till hälften vardera av S2 Invest AB och DPR Invest AB.

### **S2 Invest AB**

Alexander Ernstbergers ägarbolag. Ägde hälften av aktierna i Supero. Har i kronologisk ordning haft firmanamnen Goldcup 7709 AB, A. Ernstberger Förvaltning AB och S2 Invest AB.

### **DPR Invest AB**

David Perssons ägarbolag. Ägde hälften av aktierna i Supero. Har i kronologisk

ordning haft firmanamnen Goldcup 7710 AB, D.P.R Förvaltning AB och DPR Invest AB.

**Firstmile Asset Holding AB (Firstmile)**

Mattias Bengtssons ägarbolag. Ägde 28,45 procent av aktierna i Oak. Förvärvade under våren 2012 aktier i Supero AB.

**Oak Capital Group AB (Oak)**

Värdepappersbolag. Mattias Bengtsson var majoritetsägare genom direkt och indirekt ägande. Olle Marcusson var VD för bolaget. Oak hade bildats på initiativ av investmentbanken Crédit Agricole för att sälja den bankens produkter.

**GustaviaDavegårdh Fonder Aktiebolag (Gustavia)**

Fondbolag för SFS-fonderna.

**SFS-fonderna**

Investeringsfonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Maximal och Svensk Fondservice Offensiv. Gustavia var fondbolag för fonderna.



## BAKGRUND

### Inblandade bolag och personer

SFS grundades år 2008 av Alexander Ernstberger och David Persson. Bolaget ägnade sig inledningsvis åt att sälja pensionsrådgivning i form av prenumerationer på ett nyhetsbrev och växte snabbt samtidigt som bolaget utökade och förändrade sin verksamhet. År 2012 var Alexander Ernstberger VD, David Persson vice VD och Johan Bergsgård förvaltningschef hos SFS.

Supero var majoritetsaktieägare i SFS. Supero ägdes den 27 mars 2012 till hälften vardera av Alexander Ernstberger och David Persson. Någon gång under våren 2012 överlät Alexander Ernstberger och David Persson sina aktier till varsitt ägarbolag, S2 Invest och DPR Invest.

Under 2011 inledde SFS ett samarbete med fondbolaget Gustavia. Samarbetet innebar att Gustavia blev fondbolag för de nystartade SFS-fonderna. Ett fondbolag är ett aktiebolag med tillstånd att driva fondverksamhet. Bolaget måste bland annat uppfylla kapitalkrav, uppfylla vissa uppföranderegler och ha tillräckliga tillsynsfunktioner inom bolaget. Eftersom SFS inte hade tillstånd att bedriva fondverksamhet kunde SFS inte vara fondbolag för SFS-fonderna.

Den 8 augusti 2011 anmälde Gustavia till Finansinspektionen att bolaget avsåg att lägga ut förvaltningen av SFS-fonderna till SFS i enlighet med ett mellan SFS och Gustavia ingånget avtal om diskretionär portföljförvaltning. Parterna i detta mål är oense om avtalets innebörd och betydelse för SFS ställning i förhållande till Gustavia, Pensionsmyndigheten och de personer som sparade pengar i fonderna.

SFS-fonderna listades på Pensionsmyndighetens fondtorg. Därigenom kunde pensionsspararna uppdra åt Pensionsmyndigheten att placera sitt premiepensionskapital i SFS-fonderna.

Oak var år 2012 ett värdepappersbolag som bland annat förmedlade strukturerade produkter. Olle Marcusson var VD för bolaget. Bolagets största aktieägare var Mattias Bengtsson, som dels ägde aktier direkt, dels indirekt genom bolagen Firstmile och Zolcit AB.

Det har i målet påståtts av åklagaren, Pensionsmyndigheten och Olle Marcusson att Mattias Bengtsson som ägare agerade bulvan för Ewran Mersin, som vid denna tidpunkt arbetade på banken Crédit Agricole. Av den korrespondens som framkommit i målet framgår att Ewran Mersin haft omfattande kontakt framför allt med Olle Marcusson under den aktuella perioden. Han har också haft kontakt med diverse företrädare för SFS.

### **Warrantinköpen**

I slutet av maj 2012 användes SFS-fondernas medel för att köpa in 7 500 köpwarranter. En köpwarrant är ett emitterat värdepapper som ger innehavaren rätten, men inte skyldigheten, att köpa en underliggande tillgång till ett bestämt pris före eller vid en bestämd framtida tidpunkt.

Parterna i målet är oense om vilket uppdrag och vilken funktion Oak haft i samband med warrantinköpen. Oak agerade i vart fall mellanman för warrantinköpen.

Warranterna emitterades av investmentbankerna Bank of America Merrill Lynch (BAML) respektive Natixis. I båda fallen utgjordes den underliggande tillgången av andelar i åtta olika räntefonder. Värdet på de underliggande tillgångarna var 100 000 USD per warrant. BAML emitterade 3 500 warranter till ett emissionspris om 8 000 USD per warrant och Natixis 4 000 warranter till samma pris. SFS-fonderna köpte in warranterna till det priset. Det totala inköpspriset blev således 60 miljoner USD. Emissionspriset för varje warrant motsvarade åtta procent av de underliggande fondernas värde, Löptiden, dvs. den tid inom vilken warranterna

kunde lösas in, var ca 2,5 år. Warranterna listades på Luxemburgbörsen. I warranternas konstruktion ingick en så kallad volcap, som begränsade möjligheten till utdelning vid oväntat hög volatilitet i de underliggande tillgångarna. Parterna är oense om vilken funktion och vilket värde volcapen haft.

För BAML:s warranter, med emissionspriset 8 000 USD, betalade Oak 4 850 USD. Warranterna såldes därefter vidare till SFS för 8 000 USD. Oak köpte Natixis warranter för emissionspriset 8 000 USD och sålde dem till SFS för samma pris. Därefter fakturerade Oak Natixis 12 600 000 USD, vilket motsvarar 3 150 USD per warrant. Oaks inköpspris blev därmed 4 850 USD även för Natixis warranter. Skillnaden mellan inköpspriset och emissionspriset var 3 150 USD per warrant. De tilltalade har gjort gällande att detta utgjorde sedvanligt arvode för det av Oak nedlagda arbetet. Den totala mellanskillnaden uppgick till 23 625 000 USD (3 150 USD per warrant gånger 7 500 warranter).

Samtliga warranter avyttrades av SFS-fonderna i mitten av december 2012 för nästan 76,5 miljoner USD.

Av Oaks arvode från warrantaffären bokfördes 19 687 500 USD, vilket angavs motsvara 132 317 718,75 kr, som en intäkt hänförlig till april 2012. I årsredovisningen för Oak 2011/12 fastställdes bolagets vinst för perioden till 93 549 412 kr. Vid extra bolagsstämma den 31 augusti 2012 beslutades att Oak skulle genomföra en extra vinstutdelning om 9 740 kr per aktie, dvs totalt 97 400 000 kr. I ett avtal daterat 15 mars 2012 överlät Oaks aktieägare Zolcit AB, Mattias Bengtsson, Olle Marcusson och David Flingdal sin rätt till aktieutdelning, med vissa begränsningar, till Firstmile. Av den extra vinstutdelningen betalades 96 572 600 kr till Firstmile.

**Förvärvet av aktier i Supero**

Genom ett avtal daterat den 24 maj 2012 överlät S2 Invest och DPR Invest (då Goldcup 7709 AB och Goldcup 7710 AB) fyrtio aktier i SFS till Firstmile. Alexander Ernstberger undertecknade avtalet för S2 Invest, David Persson undertecknade avtalet för DPR Invest och Mattias Bengtsson undertecknade avtalet för Firstmile. Köpeskillingen bestämdes ursprungligen till 14 081 000 USD och kom sedan att justeras. Parterna är oense om när och varför dessa justeringar gjordes. Den slutliga köpeskillingen fastställdes till 101 530 000 kr. Den 31 augusti 2012 betalade Firstmile 48 287 500 kr vardera till S2 Invest och DPR Invest. Den 19 april 2013 betalade Firstmile 2 477 500 kr vardera till bolagen.

**Rättegången i tingsrätten**

Johan Bergsgård, Olle Marcusson och Alexander Ernstberger har varit frihetsberövade och därefter ålagda reseförbud med anledning av misstankarna i detta mål. Frihetsberövandena har upphört och reseförbuden har upphävts. De avräkningsunderlag som bifogas domen har upprättats med tillämpning av lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m., som gällde vid tidpunkten för de aktuella frihetsberövandena.

Allra Pension AB (Allra Pension) har inträtt i rättegången som intervenient på de tilltalades sida.

**YRKANDEN M.M.****Åklagarens åtal**

Åklagaren har, efter justeringar, yrkat ansvar på Alexander Ernstberger, Olle Marcusson, Johan Bergsgård och David Persson samt framställt särskilda yrkanden om företagsbot, förverkande och näringsförbud enligt följande.

1. MUTBROTT, GROVT BROTT OCH GROVT TAGANDE AV MUTA, ERNSTBERGER OCH PERSSON ROTHMAN (9000-K1365-17)

*Gärning*

Svensk Fondservice AB har på grund av förtroendeställning fått uppgiften att för fondandelsägarna, pensionsspararna eller fondbolaget sköta den ekonomiska angelägenheten att fatta eller föreslå beslut om investeringar i investeringsfonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Offensiv och Svensk Fondservice Maximal.

Alexander Ernstberger och David Persson Rothman har tillsammans under våren 2012 begärt och godtagit ett löfte om en muta eller en otillbörlig förmån värd 101 530 000 kronor för utövande av den förtroendeställning Svensk Fondservice AB haft.

Alexander Ernstberger har den 24 maj 2012 i A. Ernstberger Förvaltning AB tagit emot en muta eller en otillbörlig förmån i form av en fordran på Firstmile Asset Holding AB om 50 765 000 kronor. Fordran har betalats med 48 287 500 kronor den 31 augusti 2012 och med 2 477 500 kronor den 19 april 2013.

David Persson Rothman har den 24 maj 2012 i bolaget D.P.R Förvaltning AB tagit emot en muta eller en otillbörlig förmån i form av en fordran på Firstmile Asset Holding AB om 50 765 000 kronor. Fordran har betalats med 48 287 500 kronor den 31 augusti 2012 och med 2 477 500 kronor den 19 april 2013.

Gärningarna är att bedöma som grova brott särskilt med beaktande av att de innefattat missbruk av en särskilt ansvarsfull ställning, avsett betydande värde och varit av särskilt farlig art.

*Lagrum*

10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken och 20 kap 2 § brottsbalken i dess lydelse före 1 juli 2012.

2. BESTICKNING, GROVT BROTT OCH GROVT GIVANDE AV MUTA, MARKUSSON (9000-K1365-17)

*Gärning*

Svensk Fondservice AB har på grund av förtroendeställning fått uppgiften att för fondandelsägarna, pensionsspararna eller fondbolaget sköta eller övervaka den ekonomiska angelägenheten att fatta eller föreslå beslut om investeringar i investeringsfonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Offensiv och Svensk Fondservice Maximal.

Olle Markusson har under våren 2012 själv eller tillsammans och i samförstånd med annan till Alexander Ernstberger genom A. Ernstberger Förvaltning AB och till David Persson Rothman genom D.P.R Förvaltning AB erbjudit och utlovat en muta eller en otillbörlig förmån värd 101 530 000 kronor för utövande av den förtroendeställning Svensk Fondservice AB haft och som utövats av Alexander Ernstberger och David Persson Rothman.

Olle Markusson har den 24 maj 2012, själv eller tillsammans och i samförstånd med annan, till Alexander Ernstberger genom A. Ernstberger Förvaltning AB och till David Persson Rothman genom D.P.R Förvaltning AB lämnat en muta eller en otillbörlig förmån i form av fordringar på Firstmile Asset Holding AB om sammanlagt 101 530 000 kronor.

Olle Markusson har därefter tillsett att fordringarna kunnat betalas med 96 572 600 kronor den 31 augusti 2012 och med 4 955 000 kronor den 19 april 2013.

Gärningen är att bedöma som grovt brott särskilt med beaktande av att den innefattat angrepp på en särskilt ansvarsfull ställning, avsett betydande värde och varit av särskilt farlig art.

*Lagrums*

10 kap 5 b § och 5 c § brottsbalken och 17 kap 7 § 2 st. brottsbalken i dess lydelse före 1 juli 2012

3. TROLÖSHET MOT HUVUDMAN, GROVT BROTT, BERGSGÅRD OCH ERNSTBERGER, OCH MEDHJÄLP TILL TROLÖSHET MOT HUVUDMAN, GROVT BROTT, MARKUSSON (9000-K1365-17)

*Gärning*

Svensk Fondservice AB har under bland annat år 2012 fått till uppgift att för fondandelsägarna, pensionsspararna eller fondbolaget sköta eller övervaka skötseln av en ekonomisk angelägenhet. Uppgiften har bestått i att fatta eller

föreslå beslut om investeringar avseende förvaltning av kapitalet i investeringsfonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Offensiv och Svensk Fondservice Maximal.

Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård har tillsammans och i samförstånd under maj 2012 missbrukat förtroendeställningen genom att fatta eller föreslå beslut om investeringar som kom att medföra skada för investeringsfonderna.

Besluten om investeringar ledde till att investeringsfonderna köpte värdepapper för ett pris som med minst 137 761 194 kronor överstigit det pris investeringsfonderna annars hade behövt betala. Detta har inneburit skada eller beaktansvärd risk för slutlig skada hos fondandelsägarna, Pensionsspararna eller fondbolaget.

Olle Markusson har främjat gärningen genom att ha konstruerat värdepappren, genom att föreslå beslutet om investering i värdepappren för Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård och genom att hantera värdepapper och pengar vid köpen.

Gärningarna är att bedöma som grova brott särskilt med beaktande av att det upprättats oriktiga handlingar vilka använts för att dölja den uppkomna skadan samt genom att huvudmannen tillfogats betydande skada.

#### *Lagrum*

10 kap 5 § 1 st. och 2 st. brottsbalken i dess lydelse före 1 juli 2016  
23 kap 4 § brottsbalken

4. HÄLERI, GROVT BROTT ELLER PENNINGHÄLERI, GROVT BROTT, PERSSON ROTHMAN (9000-K1365-17)

#### *Gärning*

David Persson Rothman har kring den 24 maj 2012 deltagit i att upprätta avtal i samband med en överlåtelse av aktier i Supero AB mellan Firstmile Asset Holding AB och D.P.R Förvaltning AB och A. Ernstberger Förvaltning AB med en köpeskilling om 101 530 000 kronor.

David Persson Rothman har i D.P.R Förvaltning AB den 31 augusti 2012 tagit emot ett belopp om 48 287 500 kronor och den 19 april 2013 ett belopp om 2 477 500 kronor. Han har då berett sig otillbörlig vinning av de brottsliga förvärv som närmare beskrivits enligt åtalspunkterna 1 och 3 och han har hävdad genom brott tillkommen fordran som uppkommit genom åtalspunkten 1.

Deltagandet i avtalen har otillbörligen främjat möjligheterna för Alexander Ernstberger och A. Ernstberger Förvaltning AB att tillgodogöra sig ett belopp om 50 765 000 kronor som härrör från de brottsliga förvärv som närmare beskrivits under åtalspunkterna 1 och 3.

Gärningen är att bedöma som grovt brott särskilt med beaktande av beloppens storlek.

*Lagrums*

9 kap 6 § brottsbalken

9 kap 6 a § brottsbalken i dess lydelse före 1 juli 2014

5. GROVT BOKFÖRINGSBROTT, MARKUSSON (9000-K1365-17)

*Gärning*

Olle Markusson har haft ansvar för att uppfylla bokföringsskyldigheten enligt bokföringslagen i Oak Capital Group AB. Under räkenskapsåret 2011-05-01 – 2012-04-30 hade bolaget en balansomslutning på cirka 172 miljoner kronor.

För aktuellt räkenskapsår har han uppsåtligt eller av oaktsamhet misskött bokföringsskyldigheten genom att den 30 maj 2012 bokföra eller låta någon annan bokföra en upplupen intäkt på datumet 2012-04-30 om cirka 132 miljoner kronor, trots att den upplupna intäkten inte funnits då, samt genom att bokföra den upplupna intäkten utan tillräckligt underlag. Detta har medfört att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning inte i huvudsak kunnat bedömas med ledning av bokföringen.

Gärningen är ett grovt brott eftersom den avsett ett stort belopp och eftersom den lett till att cirka 100 miljoner kronor har kunnat delas ut från bolaget under bolagsstämma avseende räkenskapsåret trots att detta inte funnits tillgängligt som utdelningsbart eget kapital.

*Lagrums*

11 kap 5 § brottsbalken



***Särskilda yrkanden***

6. TALAN OM FÖRVERKANDE, ALEXANDER ERNSTBERGER OCH S2 INVEST AB  
(9000-K1365-17)

Yrkande

Att ett värde om 50 765 000 kronor förklaras solidariskt förverkat hos Alexander Ernstberger och S2 Invest AB eftersom det utgör utbyte av brott enligt åtalspunkterna 1 och 3 och eftersom ett förverkande inte skulle vara uppenbart oskäligt.

Lagrum

36 kap 1 § brottsbalken

7. TALAN OM NÄRINGSFÖRBUD, ALEXANDER ERNSTBERGER (9000-K1365-17)

Yrkande

Att Alexander Ernstberger under en tid av tio år meddelas näringsförbud.

Grund

Alexander Ernstberger har grovt åsidosatt sina skyldigheter vid utövande av näringsverksamhet och har därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa.

Näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt eftersom åsidosättandet syftat till betydande vinning och eftersom det orsakat eller varit ägnat att orsaka betydande skada.

Lagrum

4 § lagen (2014:836) om näringsförbud

8. TALAN OM FÖRETAGSBOT, S2 INVEST AB (9000-K1365-17)

Yrkande

Att S2 Invest AB åläggs företagsbot om 5 000 000 kr.

Grund

Företrädare för S2 Invest AB har på sätt som närmare beskrivits under åtalspunkten 1 medverkat till att bortföra, överlåta, omsätta eller vidta annan sådan åtgärd med den där beskrivna egendomen, vilken härrör från det brottsliga förvärv som närmare beskrivits under åtalspunkten 3.

Åtgärderna i S2 Invest AB har vidtagits med uppsåt att dölja egendomens ursprung.

Lagrum

9 kap 6 a § brottsbalken

10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken och 20 kap 2 § brottsbalken i lydelse före  
1 juli 2012

36 kap 7 § brottsbalken

9. TALAN OM FÖRVERKANDE, DAVID PERSSON ROTHMAN OCH DPR INVEST AB,  
(9000-K1365-17)

Yrkande

Att ett värde om 50 765 000 kronor förklaras solidariskt förverkat hos David  
Persson Rothman och DPR Invest AB eftersom det utgör utbyte av brott enligt  
åtalspunkterna 1 och 3 och eftersom ett förverkande inte skulle vara uppenbart  
oskäligt.

Lagrum

36 kap 1 § brottsbalken

10. TALAN OM NÄRINGSFÖRBUD, DAVID PERSSON ROTHMAN, (9000-K1365-17)

Yrkande

Att David Persson Rothman under en tid av tio år meddelas näringsförbud.

Grund

David Persson Rothman har grovt åsidosatt sina skyldigheter vid utövande av  
näringsverksamhet och har därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är  
ringa.

Näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt eftersom åsidosättandet syftat  
till betydande vinning och eftersom det orsakat eller varit ägnat att orsaka  
betydande skada.

Lagrum

4 § lagen (2014:836) om näringsförbud

11. TALAN OM FÖRETAGSBOT, DPR INVEST AB (9000-K1365-17)

Yrkande

Att DPR Invest AB åläggs företagsbot om 5 000 000 kr.

Grund

Företrädare för DPR Invest AB har på sätt som närmare beskrivits under  
åtalspunkten 1 medverkat till att bortföra, överlåta, omsätta eller vidta annan

sådan åtgärd med den där beskrivna egendomen, vilken härrör från det brottsliga förvärv som närmare beskrivits under åtalspunkten 3.

Åtgärderna i DPR Invest AB har vidtagits med uppsåt att dölja egendomens ursprung.

Lagrum

9 kap 6 a § brottsbalken

10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken och 20 kap 2 § brottsbalken i lydelse före 1 juli 2012

36 kap 7 § brottsbalken

## 12. TALAN OM NÄRINGSFÖRBUD (OLLE MARKUSSON) (9000-K1365-17)

Yrkande

Att Olle Markusson under en tid av tio år meddelas näringsförbud.

Grund

Olle Markusson har grovt åsidosatt sina skyldigheter vid utövande av näringsverksamhet och har därvid gjort sig skyldig till brottslighet som inte är ringa.

Näringsförbud är påkallat från allmän synpunkt eftersom åsidosättandet syftat till betydande vinning och eftersom det orsakat eller varit ägnat att orsaka betydande skada.

Lagrum

4 § lagen (2014:836) om näringsförbud

Åklagaren har vid huvudförhandlingens slut begärt att de av tingsrätten beslutade kvarstaderna ska bestå samt att de tilltalade ska meddelas reseförbud i samband med dom.

### **Pensionsmyndighetens talan**

*Ansvarsyrkandena*

Staten genom Pensionsmyndigheten (Pensionsmyndigheten), som biträtt åtalet, dock inte avseende åtalet för grovt bokföringsbrott, har för sin del justerat åtalet såvitt avser *åtalspunkterna 1 och 2* på så sätt att första styckena i

gärningspåståendena under dessa åtalpunkter, med tillägg av det som kursiverats, ska lyda som följer.

Svensk Fondservice AB har på grund av förtroendeställning fått uppgiften att för *Pensionsmyndigheten, pensionsspararna eller* någon annan sköta den ekonomiska angelägenheten att fatta eller föreslå beslut om investeringar i investeringsfonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Offensiv och Svensk Fondservice Maximal.

Pensionsmyndigheten har justerat åtalet såvitt avser åtalpunkten 3 på så sätt att första meningen i första stycket i gärningspåståendet under denna åtalpunkt, med tillägg av det som kursiverats, ska lyda som följer.

Svensk Fondservice AB har under bland annat år 2012 fått till uppgift att för *Pensionsmyndigheten, pensionsspararna eller* någon annan sköta eller övervaka skötseln av en ekonomisk angelägenhet.

Pensionsmyndigheten har vidare justerat åtalet genom att i gärningspåståendet under *åtalpunkten 3* ange beloppet i första hand till 23 555 298 USD och i andra hand 170 149 339 SEK.

Pensionsmyndigheten har slutligen justerat sista meningen i tredje stycket i åtalpunkten 3 till följande lydelse.

Detta har inneburit skada eller beaktansvärd risk för slutlig skada hos Pensionsmyndigheten, *pensionsspararna eller* hos Gustavia Fonder AB, som varit fondbolag.

Pensionsmyndigheten har uppgett att Pensionsmyndigheten yrkar ansvar både enligt åklagarens gärningsbeskrivningar och Pensionsmyndighetens justeringar av dessa.

#### *Yrkande om skadestånd*

Pensionsmyndigheten, har, som talan slutligt bestämts, yrkat skadestånd att utges solidariskt av Alexander Ernstberger, Olle Marcusson, Johan Bergsgård, David Persson, S2 Invest och DPR Invest med, i första hand, 23 319 745 USD eller motsvarande belopp i SEK enligt den valutakurs som gäller vid betalningstillfället

eller, i andra hand, 168 447 846 SEK. På beloppet har yrkats ränta enligt 4 och 6 § räntelagen (1975:635) från den 30 maj 2012 tills full betalning sker.

*Grunder för yrkandet som skadestånd*

Grunden för Pensionsmyndighetens enskilda anspråk utgörs av gärningspåståendena i *åtalspunkterna 1–4*, de särskilda yrkandena under *punkterna 8 och 11* och vad åklagaren anfört i handlingen ”Vad påstår åklagaren” (bilaga 1). Genom agerandet har de tilltalade och motparterna orsakat Pensionsmyndigheten, alternativt pensionsspararna, en skada uppgående till 23 319 745 USD.

Som rättslig grund för skadeståndstalan har Pensionsmyndigheten i första hand åberopat 2 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207) och i andra hand att agerandet föranleder skadeståndsskyldighet enligt allmänna rättsprinciper.

Vid tiden för den uppkomna skadan ägde Pensionsmyndigheten minst 99 procent av fondandelarna i SFS-fonderna. För inköpen av warranterna betalade fonderna ett pris som med 23 555 298 USD översteg det pris som fonderna borde ha betalt för upphandlingstjänsten. Besluten om investeringar har orsakat i första hand Pensionsmyndigheten, och i andra hand pensionsspararna, en skada om 23 319 745 USD.

Alternativt uppgår skadan till 168 447 846 kr. Andrahandsyrkandet motsvarar 23 319 745 USD i SEK den 30 maj 2012 med en dollarkurs om 7,2234 SEK per USD.

David Persson har i det brottsliga förfarandet avseende mutbrott och penninghäleri agerat som ställföreträdare för DPR Invest. Han har använt DPR Invest som ett brottsverktyg genom att låta bolaget att emot pengar, 50 765 000 kr, som härrör från trolöshetsbrottet. Därför ska även DPR Invest ansvara för skadan.

Alexander Ernstberger har i det brottsliga förfarandet avseende mutbrott agerat som ställföreträdare för S2 Invest. Han har använt S2 Invest som brottsverktyg genom att låta bolaget ta emot pengar, 50 765 000 kr, som härrör från trolöshetsbrottet. Därför ska även S2 Invest ansvara för skadan.

David Perssons åtgärder enligt åtalspunkten 4 har påtagligt minskat möjligheten för Pensionsmyndigheten att få sin skada reparerad.

Skulle en svarande eller en tilltalad inte anses vara skadeståndsskyldig för överpriset enligt det anförda föreligger i vart fall skadeståndsskyldighet för det belopp som den aktuella parten erhållit, bl.a. eftersom de genom agerandet påtagligt minskat möjligheten för Pensionsmyndigheten att få sin skada reparerad. För det fall att skadeståndsskyldigheten på detta sätt bestäms till ett belopp i SEK ska den solidariska skadeståndsskyldigheten begränsas till ett belopp i USD som motsvarar beloppet i SEK enligt den valutakurs som gäller vid betalningstillfället, dock inte om hela skadeståndsskyldigheten bestäms till ett belopp i SEK.

Det saknar betydelse för Pensionsmyndighetens rätt till skadestånd om krav framgångsrikt hade kunnat riktas mot Gustavia eller inte. När Pensionsmyndigheten under 2017 fick kännedom om det agerande som ligger till grund för skadeståndsskyldigheten hade Gustavia trätt i likvidation, kallelse på okända borgenärer skett och fristen löpt ut. Gustavia hade då inte heller några tillgångar att betala ett eventuellt skadestånd med.

### **De tilltalades inställning**

*Alexander Ernstberger*

Ansvarsyrkandet

Alexander Ernstberger har förnekat gärningen under *åtalspunkten 1*. Han har vitsordat att SFS på grund av förtroendeställning hade till uppgift att lämna råd och förslag till Gustavia om investeringar i de av Gustavia förvaltade fonderna.

Uppgiften innefattade inte att lämna sådana råd och förslag till någon annan än Gustavia.

Alexander Ernstberger har förnekat gärningen under *åtalspunkten 3*. Han har vitsordat att SFS ingått avtal med Gustavia om att lämna råd om investeringar i de av Gustavia förvaltade fonderna. Investeringarna har inte lett till skada eller inneburit beaktansvärd risk för Gustavia eller någon annan. Priserna på värdepappren har motsvarat marknadspriserna. Det hade inte varit möjligt att köpa värdepappren till ett lägre pris från Oak, banker eller någon annan. Det av åklagaren påstådda överpriset utgör Oaks nettoförtjänst efter skatt. Denna har intäktsförts och beskattats inom ramen för Oaks verksamhet och tillhör Oak.

#### Särskilda yrkanden

De särskilda yrkandena om förverkande och näringsförbud har bestritts av Alexander Ernstberger. Beloppet som yrkas förverkat har inte vitsordats.

#### Yrkandet om skadestånd

Alexander Ernstberger har bestritt yrkandet om skadestånd. Inget belopp har vitsordats som skäligt i och för sig. Sättet att beräkna ränta har inte heller vitsordats.

#### *Olle Marcusson*

##### Ansvarsyrkandet

Olle Marcusson har såvitt gäller ansvarstalan riktad mot honom förklarat att han förnekar brott på så väl objektiv som subjektiv grund.

##### Särskilt yrkande

Olle Marcusson har bestritt yrkandet om att han ska åläggas näringsförbud.

## Yrkandet om skadestånd

Olle Marcusson har bestritt yrkandet om skadestånd. Inget belopp har vitsordats som skäligt i och för sig. Sättet att beräkna ränta har inte heller vitsordats. Olle Marcusson har redovisat grunderna för sitt bestridande rangordnade enligt följande.

1. Det föreligger inte någon skada.
2. I vart fall har han inte begått något brott eller genom försumlighet orsakat någon skada.
3. Om skada kan visas föreligger i vart fall inte någon adekvat kausalitet mellan gärning och skada.
4. Skadestånd kan inte dömas ut, eftersom skadeståndstalan inte är rättsenligt utformad.

*Johan Bergsgård*

## Ansvarsyrkandet

Johan Bergsgård har såvitt gäller ansvarstalan riktad mot honom förklarat att han förnekar brott på så väl objektiv som subjektiv grund.

## Yrkandet om skadestånd

Johan Bergsgård har bestritt yrkandet om skadestånd. Inget belopp har vitsordats som skäligt i och för sig. Sättet att beräkna ränta har inte heller vitsordats.

*David Persson*

## Ansvarsyrkandet

David Persson har såvitt gäller ansvarstalan riktad mot honom förklarat att han förnekar brott på så väl objektiv som subjektiv grund.

## Särskilda yrkanden

De särskilda yrkandena om förverkande och näringsförbud har bestritts av David Persson. Beloppet som yrkas förverkat har inte vitsordats.



Yrkandet om skadestånd

David Persson har bestritt yrkandet om skadestånd. Inget belopp har vitsordats som skäligt i och för sig. Sättet att beräkna ränta har inte heller vitsordats.

*Yrkanden riktade mot motparterna*

S2 Invest

S2 Invest har bestritt mot bolaget riktat yrkande om förverkande och yrkandet om företagsbot. Pensionsmyndighetens yrkande om skadestånd har också bestritts. Inget belopp har vitsordats som skäligt i och för sig. Inte heller sättet att beräkna ränta har vitsordats. Bolaget har invänt att bolaget inte varit inblandat i händelseförloppet utan endast sålt aktier.

DPR Invest

DPR Invest har bestritt mot bolaget riktat yrkande om förverkande och yrkandet om företagsbot. Pensionsmyndighetens yrkande om skadestånd har också bestritts. Inget belopp har vitsordats som skäligt i och för sig. Inte heller sättet att beräkna ränta har vitsordats.

### **Rättegångskostnader**

De offentliga försvararna har begärt ersättning av allmänna medel för sitt arbete. Allra Pension har begärt ersättning för privat försvarare av allmänna medel. Olle Marcusson har begärt ersättning av allmänna medel för privat sakkunnig. Pensionsmyndigheten har begärt ersättning för rättegångskostnader av de tilltalade samt Allra Pension. Allra Pension och Olle Marcusson har begärt ersättning för rättegångskostnader av staten genom Pensionsmyndigheten.

**PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN****Åklagarens sakframställning***Inledning*

Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård har missbrukat SFS förtroendeställning gentemot fondandelsägarna, pensionsspararna eller Gustavia genom att medvetet göra dåliga affärer. De dåliga affärerna bestod i att medel ur SFS-fonderna användes för att köpa warranter till ett överpris. Överpriset uppgick till 137 761 194 kr och utgjordes av den muta som Oak genom Firstmile betalade till S2 Invest och DPR Invest samt skatt på denna. Åklagaren har ingen uppfattning rörande om Oaks arvode har varit skäligt eller normalt. Istället består överpriset just i att ersättningen använts för att finansiera en muta. Syftet med mutan var att Alexander Ernstberger och David Persson skulle verka för att SFS skulle missbruka sin förtroendeställning på fondens bekostnad.

Åklagaren har upplyst tingsrätten om att förundersökning fortfarande pågår avseende den del av Oaks arvode som inte använts för att köpa Superoaktierna. Åklagarens åtal omfattar därför endast de medel som använts för att köpa Superoaktierna.

*Förtroendeställningen*

Fondandelsägarna äger egendomen i respektive SFS-fond. Gustavia var fondbolag för SFS-fonderna. Gustavia fungerade i praktiken som ett s.k. fondhotell, dvs. ett fondbolag som låter aktörer utan tillstånd bedriva fondrörelse genom fondbolaget. Gustavia ansvarade för att SFS-fonderna följde regulatoriska bestämmelser men hade överlåtit förvaltningen av fondförmögenheterna till SFS genom ett avtal om diskretionär portföljförvaltning. SFS hade därmed möjlighet att löpande förvalta fondförmögenheterna utan att tillfråga fondandelsägarna om hur det skulle göras. SFS hade en avtalsenlig rättighet att påkalla ett förvärv av SFS-fonderna för en viss summa, vilket torde ha inneburit att SFS hade rätt att flytta fondkapitalet till ett annat fondbolag.

Johan Bergsgård var förvaltningschef på SFS och var därmed ansvarig för förvaltningen av SFS-fonderna. Alexander Ernstberger hade också synpunkter och frågor på hur fonderna förvaltades. Han var inblandad i de affärer som är aktuella i detta mål. Såväl Alexander Ernstberger som Johan Bergsgård har därför utövat SFS förtroendeställning.

#### *Warrantaffären*

Oak agerade som kommissionär för warrantaffären. Kommissionslagen var därmed tillämplig, och Oak fick inte ta ut ett högre pris för warranterna än vad Oak själv fått betala enligt avtalet med emittentbankerna. Oak dolde att bolaget tog ut en högre ersättning än tillåtet genom att upprätta avräkningsnotor där priset för warranterna angavs till 8 000 USD per styck.

Warrantaffären konstruerades så att det utåt skulle framstå som att Oak inhämtat prisförslag från olika banker. I själva verket var det bestämt på förhand vilka banker som skulle användas och vilket pris som skulle ställas. Johan Bergsgård vilseledde de övriga personerna i förvaltningsteamet för att de inte skulle fatta misstankar.

Under tiden innan warrantaffären var Oaks ekonomi mycket dålig. Bolaget hade tvingats till nedskärningar och gick trots det med stor förlust. Warrantaffären innebar att Oak istället gjorde en stor vinst och att Oak mångdubblade sin omsättning jämfört med tidigare år.

Oak åtog sig att ställa dagliga kurser på warranterna för att SFS-fondernas förmögenhet skulle kunna värderas. För att dölja hur stort arvode Oak tagit ut instruerade Olle Marcusson Erik Grenfors att till en början inkludera Oaks arvode i kursen för warranterna, för att sedan dra av två baspunkter per dag på kursen. På så sätt skulle arvodet gradvis räknas av. SFS och Oak ingick en separat

överenskommelse om detta, second market valuation letter, som Gustavia inte fick ta del av. Enligt avtalet skulle det, om det visade sig vara olagligt, förklaras ogiltigt.

Det hade varit enkelt för en utomstående att upptäcka de felaktiga kurserna genom att söka på upplysningstjänsten Bloomberg. Olle Marcusson instruerade därför Erik Grenfors att be Bloomberg ta bort warranterna från tjänsten.

Finansinspektionen har inte granskat och godkänt warrantaffärerna. Granskningen av Oak och SFS avbröts eftersom bolagen återkallade sina tillstånd och därigenom ställde sig utanför Finansinspektionens tillsyn.

Finansinspektionen i Norge har vid tillsyn av Oak kommit fram till att Oak där inte tog betalt för sina tjänster på ett sedvanligt sätt.

#### *Superoaffären*

Ursprungligen var tanken att Oak skulle köpa aktier i Supero till ett överpris. Olle Marcusson medverkade till att dölja det verkliga motivet bakom affären för styrelsen och interna och externa kontrollfunktioner på Oak. Styrelsen var ändå tveksam till att genomföra affären och krävde ytterligare granskning innan förvärvet. Därför fick istället Firstmile genomföra förvärvet.

Eftersom Firstmile saknade tillräckliga tillgångar för att genomföra förvärvet gjordes en aktieutdelning av de medel som inlutit genom warrantaffären. För att göra detta möjligt manipulerade Olle Marcusson Oaks bokföring för att arvodet för warrantaffären skulle bokföras som intäkt under Oaks räkenskapsår 2011/12, som avslutades den 30 april 2012. Olle Marcusson, David Flingdal, Mattias Bengtsson och Zolcit AB överlät även en del av vinstutdelningen till Firstmile. Olle Marcusson var införstådd med att utdelningen från Oak inte var normal, vilket bland annat visar sig i att han bad om att ta ut en del av utdelningen som förskott på hans lön påföljande år, istället för att ta ut den som utdelning.

Firstmile köpte 8 procent av aktierna i Supero till ett pris av 101 530 000 kr. Eftersom Supero ägde ca 80 procent av SFS motsvarade Firstmiles förvärv från S2 Invest respektive DPR Invest två indirekta förvärv av 3,2 procent av aktierna i SFS. Supero hade endast försumbara tillgångar utöver aktieinnehavet i SFS. Det innebär att köpeskillingen som betalades för Supero motsvarar en värdering på 15,7 miljoner kr per procent av innehavet i SFS. Det motsvarar en total värdering av SFS om 1 586 406 250 kr.

För att fastställa värdet på SFS kan man utgå ifrån försäljningar av aktieposter i bolaget som gjordes i nära anslutning till Firstmiles förvärv. Johan Saxon, som var styrelseledamot i SFS, sålde aktier till ett pris om 3,1 miljoner kr per procent. Andreas Selin, som var styrelseledamot i SFS, sålde aktier till ett pris om 3 miljoner per procent. Johan Bergsgård sålde aktier till ett pris om 3,5 miljoner kr per procent. Värdet på SFS landar med tillämpning av dessa värderingar på ca 300 miljoner kr.

År 2013 genomfördes en omstrukturering av SFS-koncernen. SFS värderades då till 340 miljoner kr av revisionsbyrån Deloitte.

Ett vanligt sätt att beräkna ett bolags värde på är att göra en så kallad P/E-värdering, som bygger på att bolagets vinst multipliceras med ett så kallat P/E-tal. SFS resultatmål år 2012 var 37,8 miljoner kr efter skatt. Bolagets faktiska resultat år 2011 var 26 miljoner kr. Med ett P/E-tal om mellan 5 och 10 skulle SFS ha värderats till ca 300 miljoner kr.

De möjliga synergieffekter som kunde följa av att Firstmile förvärvade Supero motsvarade inte det överpris som Firstmile betalade. Synergieffekterna tycks framför allt ha bestått i att Oak skulle få möjlighet att ta ut högre ersättning än tidigare. Möjligheten för Oak att ta ut högre ersättning var dock tveksam utifrån de näringsrättsliga regler som gällde år 2012 och förbjöds genom EU-direktivet MiFID II, som när aktieöverlåtelsen genomfördes höll på att beredas. Oak fick information

om detta av advokaten Anders Malm. De kalkyler som gjordes till stöd för förvärvet byggde på att SFS kunde ta ut en högre förvaltningsavgift än vad som var möjligt enligt Pensionsmyndighetens avgiftsmodell. Dessutom byggde synergieffekterna på att Oak skulle köpa SFS, vilket inte blev fallet i slutändan. Firstmile hade inte heller kunnat framtvinga synergier från SFS, eftersom Firstmile endast ägde en minoritetspost i Supero.

När Firstmile förvärvade Supero kom aktieägarna i Supero överens om att Mattias Bengtsson skulle ta plats i styrelsen. Så blev aldrig fallet.

Olle Marcusson medverkade till att affären genomfördes, bland annat genom att se till att betalningen från Firstmile till SFS verkställdes. Olle Marcusson var medveten om att betalningen utgjorde en muta.

Firstmiles revisor tilldelades en varning för sin bristfälliga revision av Firstmile.

#### *Sambandet mellan affärerna*

Warrantaffären var i princip framförhandlad i slutet av april. Den kom dock att skjutas upp flera gånger, eftersom Superoaffären inte var klar. Först när aktieöverlåtelseavtalen för Superoaffären skrevs under den 24 maj 2012 gav Johan Bergsgård, på uppmaning av Alexander Ernstberger, klartecken till att SFS-fonderna skulle köpa warranterna.

Ewran Mersin föreslog i ett tilläggsavtal att förvärvet av Superoaktierna skulle villkoras av att Oak gjorde värdepappersaffärer till ett nominellt belopp om minst 700 miljoner USD. Han föreslog också att tillträdesdagen för aktierna skulle justeras om vinsten från Oaks värdepapperstransaktioner inte kunde realiseras förrän räkenskapsåret 2012/13. Alexander Ernstberger föreslog att allt utdelningsbart utrymme som kunde realiseras ur Oak skulle tillfalla S2 Invest och DPR Invest.

*Åtalet för grovt bokföringsbrott*

För att det skulle vara möjligt att dela ut förtjänsten från warrantaffären till Firstmile i tid behövde den bokföras på Oaks räkenskapsår 2011/12, som avslutades den 30 april 2012. Den 30 april 2012 fanns dock inte någon bindande överenskommelse mellan SFS eller Gustavia och Oak om att genomföra affären. För att möjliggöra att affären bokfördes på det tidigare räkenskapsåret upprättade Olle Marcusson en bakdaterad teckningsblankett som Johan Bergsgård fick skriva under och som Olle Marcusson sedan skickade till Oaks revisor. Johan Bergsgård saknade dock rätt att själv ingå avtalet om warrantaffären. Den teckningsblankett som skickades till Oaks revisor saknade därtill den kancelleringsfrist som funnits på de tidigare teckningsblanketterna.

Olle Marcusson instruerade Oaks bokförare att bokföra intäkten från warrantaffären på fel räkenskapsår, trots att det inte funnits tillräckligt underlag för detta och trots att intäkten inte hade uppkommit under räkenskapsåret 2011/12.

**Pensionsmyndighetens sakframställning**

Pensionsmyndigheten har, utöver vad som framförts av åklagaren, anfört följande.

*Förtroendeställningen*

Pensionsmyndigheten fungerar inom premiepensionssystemet som ett försäkringsbolag. Pensionsmyndigheten är fondandelsägare i de fonder som pensionsspararna väljer. Pensionsmyndigheten placerar pensionsspararnas medel utifrån pensionsspararnas instruktioner. Pensionsmyndigheten har rätt att föra skadeståndstalan å pensionsspararnas vägnar enligt 64 kap. 33 § socialförsäkringsbalken.

SFS-fonderna var noterade på Pensionsmyndighetens fondtorg. En fond som är noterad där får inte ta ut högre avgifter än vad som godkänts av Pensionsmyndigheten.

Gustavia lade ut förvaltningen av SFS-fonderna på SFS. Förhållandet dem emellan reglerades i parternas samarbetsavtal, avtalet om diskretionär portföljförvaltning och rutinen för utförande av uppdraget. Enligt samarbetsavtalet skulle SFS förvalta fonderna. Enligt portföljförvaltningsavtalet skulle förvaltningen i sin helhet skötas av SFS och Gustavia endast sköta administrativa frågor. Detta framgår även av epost som Johan Bergsgård skrivit om sin roll. Gustavia agerade endast som ett fondhotell. Förvaltningen sköttes i praktiken av SFS.

#### *Warrantaffären*

Oak tog ut ett oskäligt högt arvode för sitt arbete. Skäligt arvode för arbetet hade uppgått till mellan 500 000 kr och 1 000 000 kr. Det fanns ingen anledning att använda Oak för affären. Istället hade SFS kunnat vända sig direkt till en bank. Banken hade inte tagit ut mer än en miljon kr i arvode. Om SFS inte redan var godkänt som motpart för banken hade banken sett till att SFS blev godkänt. För affärer av denna storlek vänder man sig till flera olika emittenter för att åstadkomma ett bra pris.

De transaktioner som åberopats av Allra Pension, Alexander Ernstberger, Olle Marcusson och Johan Bergsgård för att visa att Oaks arvode var skäligt går inte att jämföra med de i målet aktuella affärerna, eftersom de rör massmarknadsemissioner till lägre belopp.

Det är ovidkommande att warrantaffären innebar en vinst för SFS-fonderna. Om inte ett oskäligt högt arvode hade tagits ut hade SFS-fonderna gjort ännu större vinst. Den närmare utformningen av warranterna är inte heller av betydelse för åtalet.



SFS försökte dölja storleken på Oaks arvode för Finansinspektionen. SFS gjorde ingen upphandling av Oaks tjänster och inga priskontroller.

Oak agerade inte på uppdrag av bankerna.

#### *Oaks verksamhet*

Oaks var ett mindre bolag som framför allt arbetade med massmarknadsemissioner. Den i målet aktuella warrantaffären var mycket stor i jämförelse med Oaks normala verksamhet. Utan intäkterna från warrantaffären hade Oaks resultat för räkenskapsåret 2011/12 blivit negativt, och Firstmile hade inte kunnat förvärva aktierna i Supero utan extern finansiering.

#### *Superoaffären*

Supero ägde en huvudsaklig tillgång, nämligen 80,7 procent av aktierna i SFS. Utöver detta ägde Supero aktier i holdingbolaget Spira Holding AB, fordringar på 12,1 miljoner kr och 200 000 kr i kassamedel. Spira Holding AB gjorde ett negativt resultat och var maximalt värt 42 000 kr.

År 2012 förvaltade SFS strax över sex miljarder kronor. I december 2011 uppgav Alexander Ernstberger att målet för bolaget var att göra en vinst på 37,8 miljoner kr efter skatt. I maj 2012 var prognosen en vinst efter skatt på 34,7 miljoner kr. Slutresultatet blev ca 28 miljoner kr efter skatt.

SFS räknade med en försiktig resultatutveckling. År 2014 räknade bolaget med att göra en vinst på 40 miljoner kr efter skatt. Utifrån SFS egna prognoser har Pensionsmyndighetens sakkunniga gjort en värdering av SFS som uppgår till 250 – 400 miljoner kr.

Under år 2014 förvärvade SFS Prognosia. En del av köpeskillingen betalades med aktier i SFS. SFS värderades då till 500 miljoner kr exklusive värdet på Prognosia.

Värderingar av Allrakoncernen under åren 2015 och 2016 kan inte läggas till grund för värderingen av bolaget år 2012, eftersom Allrakoncernens resultat till stor del baserades på olagliga och mycket inkomstbringande affärer som genomförts i bolaget Allra Capital Markets Limited (Allra Dubai). Affärerna gick ut på att Allras fondbolag i Luxemburg upphandlade warranten genom en upphandling som var riggad till Allra Dubais fördel. Allra Dubai kunde därigenom ta ut oskäligt höga arvoden för warranterna. Vid en genomlysning av Allrakoncernen värderade riskkapitalbolaget Nordic Capital Allra Dubai till 0 kr.

Om SFS kundbas hade vuxit hade förvaltningsavgifterna per kund för fonderna minskat, eftersom Pensionsmyndigheten tillämpade en avgiftstrappa där avgifterna minskade i takt med att storleken på det förvaltade kapitalet ökade.

#### *Sambandet mellan warrantaffären och Superoaffären*

Ewran Mersin, Olle Marcusson, Alexander Ernstberger och David Persson tog under början av år 2012 fram ett förslag som innebar att SFS-fondernas medel skulle investeras i warranten som togs fram av Oak. Detta skulle leda till ökade intäkter för Oak. Alexander Ernstberger och David Persson skulle därefter erhålla ersättning för detta. Advokaten Anders Malm fick i uppdrag att granska upplägget, och redovisade i en promemoria en rad risker med det. Ewran Mersin, Olle Marcusson, Alexander Ernstberger och David Persson valde därför att istället gå vidare med ett upplägg med där ersättningen till Alexander Ernstberger och David Persson skulle döljas.

Den 2 maj 2012 undertecknade Johan Bergsgård teckningsblanketten för affären, efter att ha stämt av detta med Alexander Ernstberger. SFS var alltså berett att genomföra affären redan då. Man kom dock att förlänga kanceringsfristen, alltså

den frist inom vilken SFS kunde dra sig ur warrantaffären, sex gånger på grund av att arbetet med aktieförvärvet drog ut på tiden. Warrantaffären genomfördes slutligen i mycket nära tidsmässig anslutning till aktieförvärvet, efter att Alexander Ernstberger meddelat Johan Bergsgård att han kunde lägga ordern om att köpa warranterna.

I den första köpeskillingsbilagan till aktieöverlåtelseavtalet angavs köpeskillingen till 14 081 000 USD, vilket motsvarade 59,6 procent av intäkten från warrantaffären. I den andra köpeskillingsbilagan, som ersatte den första köpeskillingsbilagan, angavs köpeskillingen till 7 509 867 USD plus 47 443 583 SEK. Den andel av köpeskillingen som hade växlats till svenska kronor motsvarade hur stor andel av Oaks vinst som Oak hade växlat till svenska kronor. Växlingen av köpeskillingen och Oaks vinst har också gjorts till samma växelkurs. Eftersom växelkursen angetts med fyra decimaler och växelkursen varierar kontinuerligt under dagen är det extremt osannolikt att växlingarna skulle ha skett till samma kurs av en slump. I den tredje köpeskillingsbilagan, som ersatte den andra köpeskillingsbilagan, hade den återstående delen av dollarbeloppet växlats om till en köpeskillning i svenska kronor till samma växelkurs som Oak växlat den återstående delen av vinsten. Olle Marcusson och Alexander Ernstberger diskuterade den tredje köpeskillingsbilagans koppling till Oaks växlingar per SMS.

#### *Ersättningen till Johan Bergsgård*

Johan Bergsgård ersattes för sin medverkan i affärerna genom att ett bakdaterat optionsavtal upprättades. Optionsavtalet upprättades av Johan Bergsgård, David Persson och Alexander Ernstberger i oktober 2012, men daterades den 1 maj 2010. Det finns inga spår i aktieböcker eller liknande av att optionsavtalet skulle ha upprättats redan 1 maj 2010. Därefter köpte David Persson och Alexander Ernstberger tillbaka aktierna för 8 686 640 kr, vilket innebar att Johan Bergsgård fick en ersättning motsvarande vad parterna kommit överens om.

**Allra Pensions sakframställning***Förtroendeställningen*

Gustavia var inte ett fondhotell. Ett fondbolag kan inte genom att lägga ut verksamheten på annan avhända sig sitt ansvar gentemot fondandelsägarna. Fondbolaget måste bibehålla kontroll över fonden. Innan samarbetet mellan Gustavia och SFS inleddes genomförde Gustavia en analys av sina möjligheter att övervaka SFS, som utmynnade i slutsatsen att Gustavia hade tillräcklig kompetens för att göra detta. Genom de rutiner som fanns på plats bibehöll Gustavia kontrollen över SFS-fonderna. Det fanns därtill både externa och interna kontrollfunktioner som övervakade Gustavias verksamhet.

Det saknar betydelse att SFS uppdrag enligt avtalet med Gustavia var att bedriva ”diskretionär portföljförvaltning”, eftersom detta i praktiken inte var fallet. I avtalet finns en rad begränsningar som innebar att Gustavia inte avhände sig kontrollen över SFS-fonderna. Samtliga order skulle gå via Gustavia och det var Gustavia som i slutändan fattade investeringsbesluten. Inga nya marknader eller instrument fick användas utan godkännande av Gustavia. Finansinspektionen har granskat avtalet och godkänt det, vilket myndigheten inte hade gjort om Gustavia avhant sig förvaltningsansvaret till SFS.

SFS fick ersättning av Gustavia, inte ur SFS-fondernas fondförmögenhet. SFS var närmast att likna vid en underleverantör.

Den aktuella transaktionen granskades av Gustavias complianceansvarige Björn Wendleby och Gustavias risk- och värderingskommitté. Det var först efter att dessa godkänt affären som den genomfördes. Det slutliga investeringsbeslutet fattades av Gustavia, som också ingick alla relevanta avtal i samband med affären. SFS hade inte möjlighet att rättshandla för SFS-fondernas räkning. Ingen av de tilltalade hade möjlighet att göra det heller.

*Warrantaffären*

De i målet aktuella warranterna var skräddarsydda efter SFS-fondernas behov och väldigt komplexa. För att inhandla skräddarsydda derivat krävs hög kompetens och stort kontaktnät antingen hos den som köper in derivatet eller hos den som anlitas för att arrangera transaktionen. Ju mer avancerat ett derivat blir, desto färre banker kan emittera det. Den som inte själv har sådana kontakter måste anlita en mellanman för att få kontakt med rätt banker. Bankerna vill normalt inte handla direkt med köparen, eftersom det utsätter banken för en risk för framtida tvister.

SFS hade inte egen kompetens för att skräddarsy derivatet. SFS anlidade därför Oak för att strukturera derivatet. En strukturering kan liknas vid att någon ”uppfinner” derivatet och innebär bland annat att derivatet utformas utefter önskvärd exponering, möjlighet till ett bra pris från banken och regulatoriska krav. Den som strukturerar produkten går också in i en prispförhandling med de emitterande bankerna. Det är i sådana fall bra att anlita en fristående arrangör istället för att gå direkt till en bank med förfrågan, eftersom denne kan agera oberoende av bankerna och pressa priset på produkten. Om banken hanterar struktureringen tar banken ut arvode för detta. Struktureringen var det mest värdeskapande arbetet i de i målet aktuella transaktionerna.

Vid köp av strukturerade produkter är det totalpriset för produkten som är relevant, inte hur stor del av totalpriset som utgörs av arrangörsarvodet. Arrangörsarvodet sätts utifrån storleken på den underliggande tillgången och löptiden för produkten. Vid bedömningen av Oaks arvode måste hänsyn alltså tas till att den underliggande tillgången var mycket stor och att löptiden var ca 2,5 år. Oaks arvode överensstämde med arvodet i jämförbara transaktioner. Arrangörsarvodet minskar inte i takt med att det underliggande värdet ökar. För stora transaktioner tas mycket stora arvoden ut.

Arrangören får betalt av emittentbanken, antingen genom att arrangören fakturerar banken för sitt arvode eller genom att arrangören tar ut arvodet som mellanskillnad när produkten säljs vidare till köparen. Det finns normalt avtal mellan banken och arrangören som reglerar arrangörens rätt till arvode. Bankerna betalar av regulatoriska skäl inte ut högre arvode än vad som är skäligt.

Det är vanligt att arrangörens arvode gradvis räknas av från kursen på produkten. Det innebär att kunden, om denne återköper produkten innan arrangörens arvode räknats av helt, får en rabatt på arvodet.

Finansinspektionen har granskat warrantaffären år 2012 utan anmärkning.

#### *Superoaffären*

De koncerninterna affärer som gjordes i Allrakoncernen åren 2015 och 2016 har granskats av relevanta tillsynsmyndigheter och revisorer utan anmärkning. Nordic Capital värderade Allra Dubai till 0 kr som en del av en prisförhandling. Om Nordic Capital funnit tecken på brottslig verksamhet hade bolaget överhuvudtaget inte varit intresserat av att köpa Allrakoncernen.

### **Alexander Ernstbergers sakframställning**

#### *Förtroendeställningen*

Samarbetet mellan SFS och Gustavia inleddes på initiativ av Johan Saxon, som var aktieägare i båda bolagen. Gustavias fonder gick dåligt, och man kom därför fram till att Gustavia skulle starta tre fonder under SFS namn. Fonderna skulle marknadsföras som att de förvaltades av SFS, som hade ett varumärke som Gustavia kunde dra nytta av. SFS skulle rekommendera sparare att investera i fonderna. Gustavia var inte intresserat av att SFS skulle förvalta fonderna, utan var intresserat av SFS säljförmåga.

Enligt Gustavias och SFS avtal skulle Gustavia betala SFS arvode för att marknadsföra och sälja fonderna. Gustavia kunde inte delegera bort ansvaret för fonderna, och begränsade därför SFS möjlighet att förvalta fonderna.

Uppdragsavtalet mellan SFS och Gustavia innehöll så långtgående begränsningar att SFS inte kan sägas ha bedrivit diskretionär förvaltning. Gustavia var, till skillnad från Johan Bergsgård och SFS, behörigt att agera för SFS-fondernas räkning.

Gustavia gjorde en självständig granskning av SFS order. Gustavia var representerat i SFS placeringsråd. Det kan inte röra sig om en förtroendeställning om det är huvudmannen som agerar.

Alexander Ernstberger var i egenskap av VD intresserad av verksamheten, men lade sig inte i rådgivningen angående SFS-fonderna. Han litade på Johan Bergsgårds kompetens och omdöme.

#### *Warrantaffären*

Under åren 2011 och 2012 var Johan Bergsgård intresserad av att investera i hävstångsprodukter för att öka fondernas konkurrenskraft. SFS-fonderna kunde inte direktinvestera i andra fonder, utan behövde göra detta genom paketerade instrument. Johan Bergsgård försökte därför kontakta flera investmentbanker för att hitta en high yield-produkt att investera i. Han kom då i kontakt med Ewran Mersin och träffade denne, som i sin tur hänvisade till Oak.

Oak strukturerade warranterna och upphandlade dem åt SFS-fonderna. Johan Bergsgård ansökte därefter om att SFS-fonderna skulle få investera i warranterna. Björn Wendleby, Gustavias complianceansvarige, granskade affären och ställde kompletterande frågor till Johan Bergsgård. Björn Wendleby begärde bland annat att någon skulle ställa dagliga priser. När Oak erbjudit sig att göra detta godkände Björn Wendleby affären. Affären godkändes också av Gustavias risk- och värderingskommitté efter noggranna affärsmässiga överväganden. Det var Gustavia som slutligen verkställde ordern.

Finansinspektionen har granskat warrantaffären och avslutat granskningen utan någon erinran mot Gustavia eller SFS.

Oaks ersättning var marknadsmässig, vilket bland annat visas av att den fastställdes av två globala investmentbanker.

Warrantaffären gav en god avkastning för spararna.

### *Superoaffären*

Superoaktierna såldes till ett marknadsmässigt pris. Det är vanligt med betydligt högre P/E-tal än vad åklagaren gjort gällande är normalt. År 2012 var SFS ett bolag som växte snabbt och vars ägare var drivna och innovativa. Trots att bolaget var nystartat gjorde det stora vinster. Bolaget hade ingått flera strategiska samarbeten med distributörer och andra aktörer. Det fanns synergieffekter att hämta i ett samarbete med Oak.

Ewran Mersin och Mattias Bengtsson kunde erbjuda SFS kontakter inom branschen, kunskap och erfarenhet, och dessutom ett strategiskt samarbete med Oak. Mattias Bengtsson hade ett eget fondbolag som SFS hade kunnat samarbeta med istället för med Gustavia. Mattias Bengtsson, Olle Marcusson och Ewran Mersin kom senare att engagera sig i SFS.

Eftersom det fanns ett aktieägaravtal mellan aktieägarna i SFS var det mest praktiskt för Firstmile att köpa in sig i Supero. Det fördes reella förhandlingar om aktieöverlåtelsen under april och maj 2012. Båda parter var intresserade av att maximera sin vinst från affären. Affären genomfördes med bistånd av advokaten Anders Malm, som fick kännedom om köpeskillingens storlek.



Anledningen till att det var Firstmile som förvärvade SFS istället för Oak var att Oak inte kunde förvärva SFS på grund av kapitaltäckningskrav. Oaks styrelse godkände affären.

Det är riktigt att Johan Saxon, Andreas Selin och Johan Bergsgård sålde SFS-aktier till ett lägre pris än vad Firstmile köpte sådana för. De ville realisera sin vinst och hade sämre insyn i SFS än vad David Persson och Alexander Ernstberger hade. När de sålde gjorde de en mycket god affär. KPMG granskade återköpen och varnade för att köpeskillingen kunde ha satts för lågt, eftersom köpeskillingen hade satts lägre än Firstmiles pris.

Vid förvärvet av Prognosia såldes inte aktierna. De sattes i pant. Då saknar det betydelse att aktierna var mer värda i verkligheten.

SFS internkapitalutvärdering (IKU:n) kan inte läggas till grund för en värdering av SFS, eftersom IKU:n endast syftade till att visa att bolaget var tillräckligt kapitaliserat. SFS gjorde därför en försiktig tillväxtprognos. IKU:n återspeglade inte de verkliga, bättre, förhållandena i bolaget.

Apportemissionen vid omstruktureringen gjordes inte till marknadsvärdet utan till substansvärdet, för att undvika goodwillposter i redovisningen.

#### *Sambandet mellan warrantaffären och Superoaffären*

Det tilläggsavtal som åklagaren gjort gällande kopplar warrantaffären till Superoaffären genom att Superoaffären villkoras av Oaks försäljningsvolym utgjorde endast ett utkast och blev aldrig avtalsinnehåll. Anledningen till att frågan om Oaks försäljning diskuterades var att Alexander Ernstberger var orolig för vad som skulle hända om Oak medvetet försökte ta sig ur avtalet. Anledningen till att tillträdesdagen gjordes beroende av Oaks intäkter var att den behövde skjutas upp om Oak inte gjorde tillräcklig vinst att dela ut till Firstmile.

David Persson och Alexander Ernstberger hade ingen insyn i Oak. De kände inte till hur stor del av warrantaffären som finansierade Firstmiles förvärv av Superoaktierna. De utgick från att Firstmile hade medel för att förvärva SFS eftersom både Mattias Bengtsson och Ewran Mersin var mycket förmögna personer.

Anledningen till att kancelleringsfristen förlängdes var att Gustavias godkännande av affären drog ut på tiden. Först den 14 maj 2012 hade Gustavia fattat alla nödvändiga beslut för att affären skulle kunna genomföras. Därefter krävdes kompletterande handlingar från Oaks sida. Det är oklart varför de sista förlängningarna av kancelleringsfristen skett, men beslutet har i vilket fall som helst legat hos Oak, inte hos SFS. Det finns ingen koppling mellan warrantaffären och Superoaffären. Det saknas helt korrespondens mellan Oak och SFS där affärerna kopplas ihop.

### **Johan Bergsgårds sakframställning**

#### *Förtroendeställningen*

SFS uppdrag var att marknadsföra SFS-fonderna och att lämna förslag på investeringar. Gustavia, inte SFS, hade en avtalsrelation med Pensionsmyndigheten. Gustavia var i egenskap av fondbolag part i samtliga transaktioner som genomfördes i fonderna. SFS hade inte rätt att rättshandla för fondernas räkning. Johan Bergsgård hade ingen förtroendeställning på det sätt som åklagaren och Pensionsmyndigheten påstår, och hade inte heller uppsåt till att någon sådan förtroendeställning fanns.

Gustavia var inte ett fondhotell. SFS var tvunget att lägga alla order genom Gustavia, och vid användning av nya marknader, motparter eller värdepapper gjorde Gustavia rigorösa granskningar av ordern. SFS kunde inte påverka Gustavias process och hade inte insyn i hur en order slutligen verkställdes. Gustavia hade ställt upp limitbestämmelser för SFS som var hårdare än fondbestämmelserna. Det

förekom att Gustavia gav SFS direktiv om vilka transaktioner som skulle göras i fonderna och att Johan Bergsgård inte kunde hindra detta.

### *Warrantaffären*

Warrantaffären var affärsmässigt motiverad. Under år 2011 och 2012 undersökte Johan Bergsgård möjligheten att få till en ränteeponering med hävstång i fonderna. En orsak till detta var att SFS ville att SFS-fonderna skulle vara konkurrenskraftiga gentemot sjunde AP-fonden (AP7:an). Johan Bergsgård vände sig till en rad aktörer på den finansiella marknaden för att undersöka vilka instrument som SFS-fonderna skulle kunna investera i. SFS hade inte den kompetens och storlek som krävdes för att skraddarsy ett sådant värdepapper. SFS vände sig därför till arrangören Oak med vissa önskemål. SFS-fonderna skulle investera i high yield-fonder, det vill säga fonder med högre risk och högre avkastning. SFS-fondernas medel kunde av regulatoriska skäl inte användas för direktinvesteringar i räntefonder, så investeringen behövde paketeras på ett sätt som var förenligt med lag och fondbestämmelser. SFS ville åstadkomma en högre risknivå i fonderna utan att öka belastningen på Gustavias back office, som redan var högt belastat. Oak strukturerade warranterna utifrån dessa önskemål. Johan Bergsgård var inte inblandad i struktureringen, men ställde frågor om hur instrumentet skulle konstrueras. Anders Malm granskade affären för Oaks del och godkände den. Johan Bergsgård höll de övriga i förvaltningsteamet och Björn Wendleby informerade om investeringen.

Johan Bergsgård signerade en teckningsblankett för warrantaffären eftersom han uppfattade att den behövdes för Oaks bokföring. Han tolkade inte blanketten som bindande. Det var inte konstigt att använda en kancelleringsfrist för en så stor affär. Anledningen till att kancelleringsfristen förlängdes var att Gustavia behövde tid för att godkänna affären.

När warranterna hade skräddarsytts vände sig SFS till Gustavia för att få investeringen godkänd. Gustavia gjorde noggranna kontroller av affären och beslutade sig för att godkänna den, efter att complianceansvariga Björn Wendleby hade ställt kompletterande frågor om instrumentet. Johan Bergsgård var inte inblandad i processen efter SFS förslag på orderläggning.

#### *Övrigt*

Johan Bergsgård hade ingen insyn i det påstådda upplägget. Han har inte haft något uppsåt till gärningarna.

#### **Olle Marcussons sakframställning**

##### *Förtroendeställningen*

SFS intog inte någon förtroendeställning på det sätt som åklagaren och Pensionsmyndigheten påstått.

##### *Warrantaffären*

I december 2011 beslutades det att Crédit Agricole inte längre skulle tillhandahålla strukturerade produkter. Det innebar att Oak därefter kunde kontakta andra emittentbanker utan Crédit Agricoles tillstånd. Oak ingick distributionsavtal med BAML och Natixis. Enligt distributionsavtalen hade Oak rätt till ersättning i form av en procentsats på investeringens nominella belopp.

SFS kontaktade Ewran Mersin, som då fortfarande arbetade hos Crédit Agricole, i september 2011 för att diskutera möjligheten till en privat placering. SFS kunde inte strukturera warranterna självt utan behövde Oaks hjälp med detta. Ewran Mersin hänvisade dem till Oak, som hade den kompetens som krävdes för att strukturera warranterna och de kontakter som krävdes för att upphandla warranterna.

Struktureringen tog ca fyra till fem månader. Under mars och april hade Olle Marcusson en rad möten med SFS om struktureringen. Mellan mötena arbetade Oak intensivt med struktureringen. Den 16 april 2012 påbörjade Oak upphandlingen av

den färdigstrukturerade produkten. Priset sattes tidigt, men Oak och bankerna förhandlade om löptiden på produkten. En längre löptid innebär att en warrant får ett högre värde. Förhandlingen om löptiden var därför en slags prisförhandling. För Oaks del var affären i princip klar för orderläggning den 30 april 2012. Det enda som återstod var att Gustavia skulle godkänna den. Affären var inte kopplad till Superoaffären. Olle Marcusson fick veta om Superoaffären först den 27 april 2012.

Warrantaffären gjordes till Oaks standardarvode. Eftersom affären gjordes som en privat placering (private placement) behövde SFS-fonderna inte betala courtage. Investeringen blev därför billigare än om SFS-fonderna hade köpt warranterna i en publik emission. Anledningen till att arvodet blev så högt är att warranternas underliggande tillgång var så stor.

Arrangören får inte sitt arvode av kunden, utan av banken. Banken kan av regulatoriska skäl inte acceptera oskäliga arvoden. Oaks arvode, som fastställts till samma nivå av BAML och Natixis, var därför skäligt.

Det förekommer att banker strukturerar produkter själva. Banken tar dock ut ett arvode för detta. Det normala är att kunden anlitar en mellanman för strukturering och övrig arrangering av produkten.

Oaks allmänna villkor framgick på Oaks hemsida. De allmänna villkoren ändrades under april 2012 på initiativ av advokaten Anders Malm.

### *Superoaffären*

Olle Marcusson arbetade med förvärvet av Supero framför allt under maj 2012. Innan dess hade diskussioner förts mellan Mattias Bengtsson, David Persson, Ewran Mersin och Alexander Ernstberger. Olle Marcusson fungerade under maj 2012 som mellanhand mellan Alexander Ernstberger och David Persson å ena sidan och Ewran Mersin och Mattias Bengtsson å andra sidan. Han initierade bland annat en

due diligence på SFS, föredrog frågan om förvärvet för Oaks styrelse och såg till att en värdering gjordes inför förvärvet. Han höll styrelsen informerad under processen och konsulterade advokaten Anders Malm i viktiga frågor.

Det visade sig att Oak, på grund av kapitaltäckningsreglerna, inte fick investera i SFS. Det beslutades därför att Firstmile skulle genomföra förvärvet istället.

Olle Marcusson kunde inte företräda Firstmile och ingick därför inte aktieöverlåtelseavtalet. Olle Marcusson såg inte till att Firstmile betalade fordran som bolaget hade gentemot S2 Invest och DPR Invest. Det var Oaks styrelse som rekommenderade att en utdelning skulle göras, revisorerna som tillstyrkte denna och bolagstämman som slutligen beslutade om utdelningen.

Aktieöverlåtelsen gjordes till ett marknadsmässigt pris.

#### *Åtalet för grovt bokföringsbrott*

Olle Marcusson konsulterade Oaks revisor, Sussanne Sundvall, expert på revision av finansiella bolag, för att ta reda på hur inkomsten från warrantaffären skulle periodiseras. Sussanne Sundvall ville ha en motpartsbekräftelse på affären, och Olle Marcusson skickade därför över en teckningsblankett till henne. Sussanne Sundvall rekommenderade att en del av inkomsten skulle intäktsföras på räkenskapsåret 2011/12. Därför instruerade Olle Marcusson bokföraren Lena Brahme att göra det. Periodiseringen var en helt vanlig bokslutsdisposition och var helt laglig enligt principen om successiv vinstavräkning. När årsbokslutet upprättades stod det helt klart att affären hade genomförts och det var därför tillåtet att bokföra en del av intäkten på året 2011/12, när den övervägande delen av arbetet med warranterna hade genomförts. Periodiseringen har godkänts av revisorerna efter mycket noggranna kontroller.

**David Perssons sakframställning**

Åklagarens och Pensionsmyndighetens gärningsbeskrivningar är vaga och det är därför otydligt vad som läggs David Persson till last. Det framgår inte när löftet om otillbörlig förmån eller muta har framställts, till vem och vad den skulle avse för typ av förmån. David Persson har uppfattat det som att det påstådda överpriset för Superoaffären utgör den otillbörliga förmånen.

SFS innehade inte någon förtroendeställning på det sätt som åklagaren och Pensionsmyndigheten påstått. SFS kunde inte rättshandla för fondernas räkning.

Warrantaffären skedde inte till överpris. Aktieaffären skedde inte till överpris. Gustavia granskade warrantaffären noga. Warranten strukturerades på ett sätt som gjorde den mycket värdefull. Warranten gav en hög avkastning.

David Persson hade en underordnad roll i händelseförloppet. Av utredningen framgår endast att han var inkopierad på vissa mail. David Persson var försäljningschef på SFS och hade inget med förvaltningsverksamheten att göra.

David Persson, och SFS, saknade vid warrantaffären vetskap om vilket arvode Oak tog ut.

**UTREDNINGEN**

Parterna har åberopat mycket omfattande skriftlig bevisning. De tilltalade har hörts över åtalet.

På åklagarens och Pensionsmyndighetens begäran har vittnesförhör hållits med vittnena Ola Gilstring, Jonas Dahlqvist, Anelis Redzic, Erik Norström, Johan Hallberg, David Flingdal, Johan Saxon, Malin Bellander, Margareta Kettis, Peter Olsson, Andreas Selin, Jan Palmqvist, Jonas Landeblad, Lena Brahme och Hilding Arrehed. På Pensionsmyndighetens begäran har förhör därtill hållits med de partssakkunniga Jan Bernhard Waage, Patrik Tillman, Fredrik Edlund och Daniel Karlgren.

På åklagarens, Pensionsmyndighetens och Olle Marcussons begäran har vittnesförhör hållits med Anders Malm.

På Allra Pensions, Alexander Ernstbergers, Olle Marcussons och Johan Bergsgårds begäran har förhör hållits med den partssakkunnige Vikram Kapoor. På Alexander Ernstbergers och Allra Pensions begäran har förhör hållits med den partssakkunnige Bertil Nilsson. På Olle Marcussons begäran har förhör hållits med den partssakkunnige Bertil Johansson.

**Alexander Ernstberger**

Alexander Ernstberger har i huvudsak uppgett följande.

*Förtroendeställningen*

Johan Saxon, som var aktieägare i SFS och Gustavia, föreslog att SFS och Gustavia skulle samarbeta om att lansera tre fonder. SFS hade ett stort antal kunder, men inte kompetensen, resurserna eller det tillstånd som krävdes för att själv bedriva fondrörelse. SFS hade inte heller för avsikt att vara fondbolag. Istället ingick man avtal med Gustavia. Gustavia skulle tillhandahålla fondbolagsverksamheten och



SFS tillhandahålla marknadsföring och distribution. Det var viktigt att SFS-fonderna bar SFS namn. SFS ville ha och fick ett visst inflytande över förvaltningen, men fick inte möjlighet att självständigt göra investeringar. Istället fick Johan Bergsgård föreslå investeringar som låg i linje med hans marknadssyn.

SFS fattade aldrig några investeringsbeslut. Istället lämnade bolaget investeringsrekommendationer till Gustavia. Den som lämnade investeringsrekommendationerna var Johan Bergsgård med biträde av Erik Norström och Anelis Redzic. De som tog emot råden var alltid Gustavia genom Ola Gilstring och Jonas Dahlqvist. Oak var inte avtalsmotpart till SFS.

Fonderna styrdes av fondbestämmelser och Gustavias interna limiter för innehav. Johan Bergsgård lämnade normalt generella råd, t.ex. om ett visst aktieindex skulle viktas upp eller ner, eller vilken allokering fonderna skulle ha mellan aktier och räntor. Ibland lämnade Johan Bergsgård råd om mer specifika instrument.

Omfattningen av Gustavias synpunkter på råden berodde på vad SFS rekommenderade för affärer. Ett vanligt aktieinköp krävde mindre arbete från Gustavias sida, medan mer avancerade transaktioner, som att köpa derivat granskades noga. Gustavia både godkände och nekade SFS att genomföra transaktioner. Ibland kom Gustavia med förslag på justeringar. Det hände att Gustavia fattade egna beslut om investeringar i fonderna.

Att Johan Bergsgård marknadsfördes som förvaltare av fonderna innebar inte att han fattade investeringsbesluten.

Överenskommelsen mellan Gustavia och SFS om att SFS skulle kunna flytta fonderna från Gustavia var en affärsmässig uppgörelse mellan bolagen. SFS marknadsförde och distribuerade fonderna, vilket var den stora delen av uppdraget. Det återspeglades också i ersättningen från Gustavia till SFS.

*Warrantaffären*

Under år 2011 kom Johan Bergsgård att intressera sig för hävstångsprodukter baserade på ränteinstrument. Han ville hitta produkter som kunde göra SFS-fonderna konkurrenskraftiga i jämförelse med andra, som AP7:an och Solidar. Johan Bergsgård tog därför kontakt med diverse banker och Ewran Mersin.

Alexander Ernstberger deltog inte i beslutet om att investera i warranterna. Han var med i diskussioner om regelefterlevnad, administrativa frågor och liknande. Beslutet om warrantinköpet togs av Gustavia.

*Superoaffären*

Alexander Ernstberger och David Persson kom i kontakt med Ewran Mersin år 2010. Ewran Mersin arbetade på Crédit Agricoles derivatavdelning och delade gärna med sig av sin kunskap. De hade kontakt ungefär en gång per kvartal och bollade bland annat idéer med varandra.

Under våren 2012 hörde Ewran Mersin av sig till Alexander Ernstberger och David Persson angående ett samarbete med SFS. Vid denna tidpunkt hade SFS utökat verksamheten till att också omfatta försäkringsförmedling och förvaltningar av försäkringar. Alexander Ernstberger och David Persson hade ambitioner att utöka verksamheten ännu mer, med en långsiktig målsättning att SFS skulle bli bank och bland annat kunna tillhandahålla konsumentkrediter. De behövde en mentor att bolla idéer med och ansåg därför att det var bra att Ewran Mersin blev inblandad, eftersom han var kunnig på området. Ewran Mersin presenterade dem för Mattias Bengtsson, som var ägare till Oak. Oak var intresserat av att köpa in sig i SFS. David Persson och Alexander Ernstberger föreslog att man skulle kunna köpa aktier i Supero, för att undgå effekterna av det avtal som fanns mellan aktieägarna i SFS om att alla måste sälja aktierna pro rata.

Alexander Ernstberger och David Persson upplevde samtidigt att samarbetet med delägaren Johan Saxon hade gått i stå. Johan Saxon hade tidigare bidragit till bolaget genom att sammankoppla SFS med Gustavia och genom att vara bollplank. Johan Saxons dubbla roller i SFS och Gustavia var dock problematiska, eftersom Gustavia försökte kopiera vad SFS gjorde. David Persson och Alexander Ernstberger ville köpa ut Johan Saxon och de andra minoritetsaktieägarna. Denna diskussion fördes fristående från förvärvsdiskussionen med Oak.

Priset på Superoaktierna sattes efter en affärsmässig diskussion. Mattias Bengtsson lade ett bud på 100 miljoner kronor och parterna förhandlade därefter framför allt om hur många aktier som skulle säljas. Firstmile ville till en början köpa fler aktier men gick med på att köpa färre aktier i utbyte mot ett aktieägaravtal. SFS var ett bolag som både kunde öka lönsamheten och växa. Bolaget avsåg bland annat att växa inom premiepensionsförvaltning, tjänstepensionsförvaltning och distribution och försäljning av försäkringslösningar.

Alexander Ernstberger kan inte svara på vad Firstmiles motiv för att köpa Superoaktierna var. Det var inte fråga om att Oak skulle få ett exklusivt avtal med SFS. Alexander Ernstberger och David Persson var lika aktiva i diskussionerna om aktieförvärvet, men Alexander Ernstberger var mer involverad i avtalsförhandlingarna.

Minoritetsaktieägarna i SFS sålde sina aktier till det pris de kunde uppnå efter förhandling med Alexander Ernstberger och David Persson. Minoritetsaktieägarna hade inte lika stor insyn i bolaget. Firstmile hade inte kunnat förvärva aktier från minoritetsaktieägarna, eftersom det fanns en hembudsskyldighet i aktieägaravtalet i SFS.

Deloitte gjorde inte någon marknadsvärdering av SFS utan utgick från den uppgift om lägsta värdering som fanns. IKU:n utgjorde inte någon prognos över SFS tillväxt utan var en försiktighetskalkyl för att visa att bolaget uppfyllde

regulatoriska krav. Den verkliga tillväxten var långt högre än vad som angavs i IKU:n.

Mattias Bengtsson tog aldrig plats i Superos styrelse eftersom han inte var skriven i Sverige. Det fanns inget behov för honom att sitta i styrelsen eftersom ägarna var överens om bolagets förvaltning.

Under hösten 2012 inledde SFS ett samarbete med Oak. Ewran Mersin hade börjat arbeta i Oak under sommaren. Han utarbetade en ny affärsmodell för förvaltningen tillsammans med Alexander Ernstberger. Johan Bergsgård involverades i diskussionerna mot slutet av år 2012. Under våren 2013 presenterade SFS modellen för Gustavia.

Gustavia accepterade inte den nya förvaltningsmodellen. Under 2014 blev det möjligt för SFS att påkalla överlåtelse av fonderna till ett annat fondbolag. Samma år bytte SFS namn till Allra och förvärvade Prognosia. Genom förvärvet fick Allra tillgång till en större volym förvaltad kapital, och dessutom en fondstruktur i Luxemburg. Man beslutade att fonderna hos Gustavia skulle fusioneras med Luxemburgfonderna och rekryterade Ewran Mersin och Olle Marcusson till SFS. SFS strategi var att bolaget skulle fortsätta växa genom såväl förvärv som organisk tillväxt. Man skulle sälja mer och förmedla fler produkter per kund. Under 2016 förde man en diskussion med att Nordic Capital om att sälja bolaget, men diskussionerna gick i stå eftersom man var oense om bolagets pris och värde.

Verksamheten i Allra Dubai bedrevs på ett naturligt och affärsmässigt sätt.

#### *Sambandet mellan warrantaffären och Superoaffären*

Förlängningarna av kanceringsfristen berodde på att godkännandeprocessen hos Gustavia drog ut på tiden. Även om SFS inte lämnat någon bindande order genom att underteckna teckningsblanketten var det god affärssed att varsko Oak om att

affären behövde skjutas upp. Förmodligen skickades teckningsblanketterna till Alexander Ernstberger för att han skulle påminna Johan Bergsgård om att skriva under handlingarna.

Anledningen till att Firstmile och inte Oak förvärvade Superoaktierna var att kapitaltäckningsreglerna hindrade Oak från att investera i SFS. Tanken var först att Oak skulle låna ut pengar till Firstmile för att finansiera förvärvet, men även detta hindrades av kapitaltäckningsreglerna. Alexander Ernstberger hade synpunkter på Oaks möjlighet att dela ut vinstmedel till Firstmile för att han ville säkerställa att Oak hade medel att finansiera affären med. Han kände inte till någon koppling mellan warrantaffären och förvärvet av Superoaktier.

Avsikten med att i ett avtalsutkast skriva in att avtalet skulle förstöras var att det skulle råda sekretess för avtalet. Utkastet var inte skrivet av någon jurist och ledde inte till något avtal.

Anledningen till att köpeskillingen först angavs i USD och sen i SEK var att David Persson och Alexander Ernstberger ville ha ersättning i kronor. Därtill behövde Oak växla sina dollarinkomster till kronor för att undvika en exponering.

### **Olle Marcusson**

Olle Marcusson har i huvudsak uppgett följande.

#### *Warrantaffären*

Oak bildades i nära samarbete med Crédit Agricole, som hade ett exklusivitetsavtal med bolaget. Emittentbanker är generellt sett inte intresserade av att hantera distributionen av sina produkter, utan använder arrangörer för detta istället. Oak fungerade som en sådan arrangör. Oak var verksamt mellan år 2007 och år 2014. Under den tiden arrangerade bolaget åtminstone ett par hundra produkter. År 2012 arrangerade bolaget 53 produkter, varav 29 var warranter, 19 obligationer och

5 certifikat. 33 av produkterna var massmarknadserbjudanden och 20 var så kallade private placements.

Oak arbetade mot såväl institutionella kunder som privatpersoner. Oak kategoriserade sina motparter som antingen icke-professionella kunder (privatpersoner), professionella kunder (kunder som arbetar med placering och förvaltning) och jämbördiga motparter (som står under Finansinspektionens tillsyn). SFS var en jämbördig motpart till Oak, men inte Oaks enda jämbördiga motpart.

SFS förvaltningsteam bestod av tre personer som inte hade erfarenhet av strukturering. Oak hade fem anställda som var specialiserade på strukturering.

Emittentbanken betalar arrangörens arvode. Enligt avtalen ska emittentbanken och arrangören komma överens om arvodet, men i praktiken är det emittentbanken som bestämmer nivån. Emittentbanken betalar alltid ett marknadsmässigt arvode. Om courtage utgår bestämmer Oak nivån på det. Vid mindre affärer sätts courtaget till två procent. Vid stora investeringar, som warrantaffären, sätts courtaget till noll procent.

Första momentet i struktureringen var att träffa SFS och utreda vad bolaget ville uppnå genom investeringen. Johan Bergsgård ville investera i high yield-obligationer, dvs företagsobligationer med låga kreditbetyg. Nästa steg var att analysera vilka regulatoriska krav som måste uppfyllas. SFS-fonderna var svenska UCITS-fonder och behövde därför förhålla sig till svensk värdepappersrätt. Detta ställde särskilda krav på hur warranternas utformades. Därefter utformade Oak warranterna efter SFS-fondernas önskemål och Oaks kunskap och erfarenhet på området. Det fanns många olika sätt att uppnå SFS-fondernas önskemål, och Oak lade därför ner mycket möda på att hitta det absolut bästa sättet att utforma warranterna på. Slutresultatet blev en investering i åtta av världens bästa high yield-fonder med en s.k. volcap för att minska SFS-fondernas kostnad för investeringen.

Därefter påbörjade Oak upphandlingen av warranterna. Upphandlingen innebar att Oak vände sig till olika emittenter för att förhandla fram så bra villkor för warranterna som möjligt. Priset var redan satt, men genom att förhandla löptid och liknande kunde Oak se till att SFS-fonderna fick ut så mycket som möjligt av sin investering. När upphandlingen var klar presenterade Oak warranterna för kunden. Gustavia fattade beslut om investeringen. Slutligen verkställde Oak ordern.

Volcapen var ett sätt att minska bankens risk för att betala ut hög ersättning om volatiliteten skulle bli oväntat hög. Det gjorde att priset på warranterna sjönk med 30 – 40 procent, mot en mycket låg risk för mindre utdelning. Volcapen visade sig vara extremt välutformad och gjorde att SFS-fonderna fick en mycket hög avkastning.

Det är normalt att arrangörens arvode ”blöds ut”, dvs gradvis räknas av från priset på produkten. Det var inget märkligt med att Oak ställde priser för warranterna eller att Oak bad att få warranterna borttagna från Bloombergs informationstjänst. Oak var berett att köpa tillbaka warranterna för det ställda priset.

### *Superoaffären*

Förvärvet av Superoaktier hanterades av aktieägarna, inte av Olle Marcusson. Han hjälpte till att bereda frågan och föredra den för styrelsen i Oak. Under beredningen inhämtade han en promemoria från Anders Malm, en värdering från Barbaros Ökten och satte ihop ett beslutsunderlag för styrelsen. Styrelsen godkände förvärvet men på villkor att vissa frågor utreddes närmare. Olle Marcusson upptäckte den 18 maj 2012 att det kunde uppstå problem med Oaks kapitaltäckning om bolaget investerade i SFS. Han stämde därför av frågan med rådgivaren FCG, som meddelade att Oak inte kunde äga andelar i SFS. Han meddelade Mattias Bengtsson detta den 21 maj 2012. Därefter blev förvärvet istället en fråga för Firstmile. Olle Marcusson fungerade endast som budbärare mellan aktieägarna i respektive bolag.

Som Olle Marcusson såg det var investeringen i Supero rimlig. Ewran Mersin och Mattias Bengtsson var imponerade av SFS förmåga att dra in kapital att förvalta till bolaget. Därtill hade Oak precis gjort en mycket stor affär med SFS – om det fanns möjlighet till fler sådana affärer i framtiden skulle det vara mycket bra. Olle Marcusson hade inte heller mandat att motverka affären – eftersom en mycket stor andel av aktieägarna i Oak var intresserade av att göra den var det hans uppgift att se till att den verkställdes.

När Olle Marcusson gick in som aktieägare i Oak fick han beskedet att Mattias Bengtsson skulle få ta ut första vinstutdelningen från bolaget, eftersom han investerat kapital. Han är skeptisk till om det fanns ett datum på avtalet om överlåtelse av vinstutdelning när han skrev på det.

#### *Periodiseringen*

Periodiseringen av intäkten från warrantaffären gjordes i samråd med Oaks revisor Sussanne Sundvall. Olle Marcusson förklarade situationen för Sussanne Sundvall och följde hennes råd. Han skickade en motpartsbekräftelse eftersom hon bett om det. Det var inget märkligt att det upprättades en teckningsblankett för affären. Anledningen till att den 16 april 2012 angavs som datum för periodiseringen var att det var dagen då Oak gick från strukturering till upphandling av warranterna. Oak skulle aldrig tvinga en kund att genomföra en affär och erbjöd därför en kanceringsfrist.

#### **Johan Bergsgård**

Johan Bergsgård har i huvudsak uppgett följande.

#### *Förtroendeställningen*

Samarbetet mellan SFS och Gustavia rörde fyra fonder, varav SFS-fonderna var tre. SFS lämnade förslag till Gustavia på hur fonderna skulle förvaltas, men i slutändan var det alltid Gustavia som fattade beslutet. Gustavia skötte all clearing/settlement



för fonderna, all riskvärdering och allt regelefterlevnadsarbete för fonderna. Gustavia kontrollerade alltid SFS order utifrån de regulatoriska krav som fanns. SFS hade varken behörighet eller befogenhet att förvalta fondmedlen. SFS hade inte heller någon möjlighet att övervaka verksamheten eller någon skyldighet att göra det. I de fall då någon på SFS försökte agera för fondernas räkning utan Gustavias tillstånd ledde detta till en tillrättavisning. Det förekom både att Gustavia avslag SFS förslag på investeringar och att Gustavia kom med egna förslag på investeringar.

#### *Warrantaffären*

Johan Bergsgård var förvaltningschef. Mycket av hans arbete handlade om att träffa olika aktörer på den finansiella marknaden, samla in information och analysera informationen. SFS förvaltningsteam var för litet för att göra all analys in-house, så man fick ta hjälp av externa aktörer. Johan Bergsgård hade arbetat som förvaltare innan han började arbeta på SFS, men inte med strukturerade produkter.

SFS-fonderna var globala blandfonder. Det innebar att fonderna kunde investera i både aktie- och ränterelaterade värdepapper. Varje fond hade en förutbestämd risknivå. För att öka fondernas konkurrenskraft gentemot bl.a. AP7:an ville Johan Bergsgård öka risknivån i fonderna på ett praktiskt genomförbart sätt. Det var t.ex. svårhanterligt att handla med företagsobligationer, eftersom dessa är illikvida. Det kunde skapa problem för fonderna om man snabbt och smidigt ville öka eller minska riske exponeringen på något sätt.

Johan Bergsgård träffade Ewran Mersin år 2011. Johan Bergsgård förklarade vad SFS ville uppnå och Ewran Mersin presenterade fördelar och nackdelar med olika investeringslösningar. Crédit Agricole och Ewran Mersin hänvisade SFS till Oak. Oak skulle vara en stor aktör på marknaden med den kompetens som krävdes för att hjälpa SFS. Oak hade ett stort antal institutionella kunder, avtal med viktiga investmentbanker, kontakter med derivatavdelningar i Europa och annat som SFS

inte hade. Johan Bergsgård upplevde att det fanns ett nära samarbete mellan Oak och Crédit Agricole och att det inte var aktuellt att vända sig direkt till Crédit Agricole.

SFS och Oak arbetade mycket med att ta fram warranterna. Warranterna var skräddarsydda efter SFS-fondernas behov och var noggrant konstruerade och testade. Till en början övervägde man att ha en korg av företagsobligationer och index som underliggande tillgång, men man beslutade sen att istället använda high yield-fonder, dvs fonder med företagsobligationer med högre risknivå och högre möjlighet till avkastning. För att öka exponeringen ytterligare lade man in ett hävstångsmoment. Man lade också in en volcap på Oaks inrådan. Det var Oak som genomförde struktureringen. Johan Bergsgård hade kontakt med Olle Marcusson och Ewran Mersin. Såväl Gustavias risk- och complianceansvariga som advokaten Anders Malm granskade affärerna. SFS hade inte egen kompetens eller de kontakter som krävdes för att ta fram och analysera en så avancerad produkt.

Investeringen i warranterna utgjorde bara sju procent av fondförmögenheten. Det var en god investering som gav mycket god avkastning. Johan Bergsgård agerade med fondandelsägarnas bästa för ögonen. I slutändan godkände Gustavia affären.

Johan Bergsgård kände inte till Oaks arvode för den aktuella affären. Han har senare förstått att prisnivån var rimlig för den här typen av produkter. Han utvärderade warranterna utifrån deras totalpris, risk och möjlighet till avkastning och bedömde att det var värt att köpa dem. Han undersökte vad andra strukturerade produkter kostade genom att söka på internet. Han litade på att Oak skulle upphandla affären till de bästa villkoren för SFS-fonderna. Det hade inte varit möjligt att be någon annan än Oak att använda Oaks strukturering. Han minns inte exakt vilken information han fick av Oak när affären genomfördes.

Alexander Ernstberger lade sig inte i enskilda köp av värdepapper. Han ville dock veta hur förvaltningen av SFS-fonderna stod sig i förhållande till andra fonder.

David Persson hade inte heller någon roll i förvaltningen. Han var en intresserad ägare och fick ibland epost om affärer. Johan Bergsgård tog inte instruktioner från Alexander Ernstberger och David Persson om hur han skulle sköta förvaltningen.

#### *Sambandet mellan warrantaffären och Superoaffären*

SFS hade inget intresse av att förlänga kanceringsfristen för warranterna. Om så skedde berodde det på att Gustavia begärt det.

Anledningen till att Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård SMS:ade om warrantinköpen den 24 maj 2012 var att Johan Bergsgård befann sig på semester då och att Alexander Ernstberger hade bättre möjlighet att ha kontakt med Olle Marcusson. Dessutom hade Johan Bergsgård råkat radera all information på sin telefon.

Johan Bergsgård fick inte ta del av Oaks överenskommelse med SFS om att ställa priser år 2012. Han vet inte varför han inte fick det. Han vet inte om Oak var skyldigt att återköpa warranterna. Han vet att Oak ställde priser i förhållande till Gustavia. Några gånger bad Johan Bergsgård själv om att få prisuppgifter från Oak.

#### *Superoaffären*

Johan Bergsgård fick veta att någon annan part köpt in sig i Supero någon gång under hösten 2012. När Johan Bergsgård sålde sina aktier under hösten 2012 gjorde han det till ett pris som han ansåg rimligt utifrån den korta tid han hade ägt aktierna. Det var David Persson och Alexander Ernstberger som föreslog priset. Han vet inte varför priset sattes till ett så precist belopp som det gjordes. Johan Bergsgård minns inte någon diskussion om en ny förvaltningsmodell. Den kan ha förts på ledningsnivå.

**David Persson**

David Persson har i huvudsak uppgett följande.

Han var vice VD på SFS med ansvar för försäljning. Han var ansvarig för callcenters, kundtjänst och personal. Han saknar kompetens inom fondförvaltning och hade inte heller något ansvar för den delen av verksamheten.

David Persson kom i kontakt med Oak via Ewran Mersin, som också presenterade honom för Mattias Bengtsson och satte honom i kontakt med Firstmile. Han och Alexander Ernstberger förde en lång dialog med Ewran Mersin och Mattias Bengtsson om hur SFS skulle kunna utvecklas. Han tror att de till en början ville investera i SFS men att de sedan övergick till att bli intresserade av Supero. Till en början skulle investeringen röra 10 procent av Supero, men efter långa förhandlingar kom man fram till att förvärvet skulle röra 8 procent. Anledningen till att köpeskillingen angavs i dollar var att Mattias Bengtsson hade tillgångar i dollar. David Persson och Alexander Ernstberger ville ha betalt i kronor, så då blev det så. Han minns inte om det hände något särskilt vid tidpunkterna då köpeskillingen förändrades. David Persson sålde aktierna till ett pris som han tyckte var rimligt. Han hade inte sålt aktierna till ett pris som hade varit avsevärt lägre.

Johan Saxon och Andreas Selin fick god avkastning på sina aktier. David Persson visste mer om bolaget än vad de gjorde. Han hade en stark tilltro till bolaget och sin och Alexander Ernstbergers förmåga att få det att utvecklas. Dessutom hade de diskuterat med Ewran Mersin och Mattias Bengtsson om hur bolaget skulle kunna bli ännu mer lönsamt. De övervägde att optimera förvaltningsmodellen, att satsa på blancolån och att säga upp samarbetet med Gustavia. Johan Saxon och Andreas Selin var inte aktiva i bolaget på kontinuerlig basis.

Olle Marcussons roll var framför allt att facilitera aktieförvärvet.

David Persson känner inte igen avtalsvillkoret om att avtalet skulle upphöra att gälla om Oak blev föremål för bötfällande av myndighet eller krav från investerare eller det avtal som skickades till honom 2 april 2013. Han vet att de har uppdaterat aktieöverlåtelseavtalet.

David Persson skickade över underlag till Oak inför att Oak skulle göra en due diligence på SFS. Underlaget rörde framför allt bolagets kundbas, försäljningsorganisation och tillväxt. Han tror inte att han tog fram någon resultatprognos för Oak.

**DOMSKÄL****Trolöshet mot huvudman, grovt brott (Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård)**

*Har SFS haft en sådan förtroendeställning som åklagaren och Pensionsmyndigheten påstått?*

Tingsrätten har inledningsvis att pröva om SFS hade en sådan förtroendeställning mot en huvudman som kan grunda straffansvar för trolöshet mot huvudman. Åklagaren och Pensionsmyndigheten har gjort gällande att SFS kan ha haft förtroendeställning mot flera möjliga huvudmän. Tingsrätten kommer inledningsvis att redogöra för förutsättningarna för att en förtroendeställning ska föreligga och därefter för förtroendeställningen gentemot varje påstådd huvudman.

Allmänt om premiepensionssystemet

Premiepensionssystemet är utformat som ett fondförsäkringssystem, där kapitalförvaltningen sker i värdepappersfonder som sköts av fristående fondförvaltare. Pensionsmyndigheten är andelsägare i de värdepappersfonder där medel placeras, men de enskilda bestämmer i vilken fond som medlen ska placeras och bär den finansiella risken för investeringen (prop. 1997/98:151 s. 409).

Pensionsmyndigheten är i sin tur försäkringsgivare gentemot de enskilda (64 kap. 33 § socialförsäkringsbalken).

Om någon är skadeståndsskyldig för att ha orsakat att fondandelar som Pensionsmyndigheten förvärvat för en eller flera pensionssparares räkning gått ned i värde, ska skadeståndet betalas till Pensionsmyndigheten (64 kap. 32 § socialförsäkringsbalken). En sådan skadeståndstalan ska i första hand föras av Pensionsmyndigheten. Pensionsspararen har endast rätt att väcka talan om Pensionsmyndigheten förklarar att den inte avser att väcka talan om skadestånd och inte träffat någon uppgörelse om skadeståndsskyldighet (64 kap. 33 § socialförsäkringsbalken). Om Pensionsmyndigheten vinner framgång med sin talan

ska skadeståndsbeloppet fördelas på de pensionssparare som drabbats av skada (64 kap. 36 § socialförsäkringsbalken).

#### Allmänt om fondbolag

För fondbolag gäller bestämmelserna i lagen (2004:46) om värdepappersfonder, fondlagen, under i målet aktuell tid benämnd lagen om investeringsfonder. Lagen ställer omfattande krav på fondbolagens organisation och kontrollfunktioner, men tillåter viss delegering av verksamheten. Under i målet aktuell tid gällde att fondbolag, i syfte att effektivisera verksamheten, fick uppdra åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa funktioner som ingår i fondverksamheten. Ett uppdrag fick inte vara av sådan omfattning eller karaktär att fondbolaget lämnade ifrån sig all verksamhet eller så stor del av verksamheten att fondbolaget inte längre hade möjlighet att ta till vara andelsägarnas gemensamma intressen eller i övrigt inte kunde uppfylla de skyldigheter som följde av lagen. Ett lämnat uppdrag frantog aldrig fondbolaget dess ansvar enligt lagen. Om en fondandelsägare tillfogades skada genom att fondbolaget överträtt fondlagen eller fondbestämmelserna, skulle fondbolaget ersätta skadan. Det ansvaret var strikt.

När ett fondbolag delegerade verksamhet skulle ett uppdragsavtal upprättas. Avtalet skulle innehålla riktlinjer för placering av fondmedlen och fondbolaget skulle tillförsäkra sig en rätt att regelbundet se över och vid behov ändra riktlinjerna. I avtalet skulle fondbolaget också förbehålla sig rätten att övervaka den anförtrodda verksamheten och ge de anvisningar som behövdes för en sund förvaltning.

Fondbolaget skulle med omedelbar verkan säga upp avtalet, om en sådan uppsägning var i andelsägarnas gemensamma intresse. Uppdragsavtal skulle av fondbolaget anmälas till Finansinspektionen och ges in dit. Om Finansinspektionen fann att ett uppdragsavtal stred mot lagen, eller att avtalet hindrade en effektiv tillsyn av fondbolaget, skulle inspektionen förelägga fondbolaget att hos motparten begära de ändringar som behövdes för att avtalet skulle uppfylla lagens krav.

#### Allmänt om rekvisitet förtroendeställning

Avtalsbrott är som huvudregel inte straffbara. Brottet trolöshet mot huvudman utgör ett undantag från denna huvudregel. Syftet med kriminaliseringen är att bestraffa svikande av förtroendeplikt som uppkommer när någon som fått ett särskilt förtroende missbrukar detta (Leijonhufvud, *Trolöshet mot huvudman*, s. 38, SOU 1940:20 s. 194–195). Brottet kan därför inte begås i vilken avtalsrelation som helst, utan blir endast aktuellt i fall där det finns ett särskilt förtroende mellan huvudmannen och den som innehar förtroendeställningen.

Vid bedömningen av om en person befunnit sig i en förtroendeställning är det inte beteckningen på relationen mellan den påstådda förtroendemannen och huvudmannen som är avgörande. Istället är det förtroendemannens faktiska och rättsliga möjligheter att binda huvudmannen i något hänseende som avgör (Leijonhufvud, s. 62, SOU 1940:20 s. 198). Förtroendemannen behöver inte ha getts rättslig makt att ingå avtal eller andra rättshandlingar å huvudmannens vägnar, även om det normalt är så (Kommentaren till brottsbalken, 10 kap. 5 §).

När det gäller förtroendeställning i vissa trepartsförhållanden gäller följande. En banktjänsteman torde kunna inta en förtroendeställning gentemot såväl banken som dess kunder (Leijonhufvud är dock av annan uppfattning och anser att förtroendeställningen endast kan intas i förhållande till banken, se s. 43–44). Avgörande för vem som ska anses som huvudman är om den person som har innehaft förtroendeställning haft till uppgift att ta emot och utföra vissa uppdrag för utomstående kunder eller om tjänstemannen enbart har haft interna uppdrag. Frågan om vem som ett trolöshetsbrott är riktats mot avgörs av vilken förtroendeställning som missbrukats och vem av huvudmännen som skadats. Om något trolöshetsbrott föreligger gentemot kunden får man i andra hand pröva i vilken mån trolöshetsbrottet har riktats mot banken (Kommentaren till brottsbalken, 10 kap. 5 §, se även Jareborg m.fl., *Brotten mot person och förmögenhetsbrotten*, 2 uppl., s. 339).



#### Förtroendeställning gentemot Gustavia

Åklagaren har påstått att SFS har intagit en förtroendeställning gentemot fondbolaget. Pensionsmyndigheten har påstått att SFS har intagit en förtroendeställning mot Gustavia. Det är i målet utrett, och därtill ostridigt, att Gustavia var fondbolag för de i målet aktuella fonderna. Åklagarens och Pensionsmyndighetens påståenden prövas därför gemensamt.

Av såväl den skriftliga som den muntliga bevisningen framgår entydigt att SFS under våren 2012 var tvunget att lägga order genom Gustavia. Vid de tillfällen då SFS handlat på egen hand tycks detta ha berott på missförstånd och avvikelser från de gängse rutinerna. De aktuella warrantaffärerna har tillkommit på SFS initiativ, men det är Gustavia som slutligen lagt ordern.

Någon förtroendeställning föreligger inte när en förtroendeman övertygar huvudmannen att förvalta sin förmögenhet på ett visst sätt, om det i slutändan är huvudmannen som rättshandlar (Leijonhufvud, s. 79, SOU 1940:20 s. 198). Denna princip bör gälla även om Gustavia hanterat en fondförmögenhet som tillhörde annan, dvs. när SFS övertygat Gustavia att förvalta fondernas förmögenhet på visst sätt. Eftersom Gustavia inte gett SFS mandat att självständigt rättshandla för fondernas räkning, utan förbehållit sig rätten att granska och godkänna order innan utförande, kan SFS inte anses ha en förtroendeställning gentemot Gustavia.

#### Förtroendeställning gentemot fondandelsägarna och pensionsspararna

Av den skriftliga bevisningen framgår att Gustavia delegerade förvaltningen av SFS-fonderna till SFS och att SFS lämnade order om eller förslag på investeringar till Gustavia. Samtidigt förbehöll Gustavia sig rätten att godkänna affärer på nya marknader och med nya värdepapper, samt att även i övrigt meddela riktlinjer och rutiner för förvaltningen av fonderna. SFS skulle lägga samtliga order genom Gustavia och hade inte någon rättslig möjlighet att binda SFS-fonderna. Frågan är därför om bolaget hade en sådan faktisk möjlighet att förvalta tillgångarna i SFS-

fonderna som innebär att bolaget innehaft en förtroendeställning gentemot fondandelsägarna och pensionsspararna i fonderna.

Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård har i förhör uppgett att SFS endast lämnade rådgivning och att alla slutliga investeringsbeslut fattades av Gustavia. Deras uppgifter motsägs av de samstämmiga uppgifter som lämnats av Ola Gilstring, Jonas Dahlqvist, Anelis Redzic och Erik Norström angående förvaltningen, nämligen att Gustavias granskning var begränsad till att kontrollera om investeringarna överensstämde med fondbestämmelserna och tillämplig lagstiftning och att de affärsmässiga övervägandena rörande investeringarna gjordes av SFS förvaltningsteam lett av Johan Bergsgård. Även om det finns anledning att tolka Ola Gilstrings uppgifter med viss försiktighet, eftersom han i egenskap av tidigare ägare av Gustavia har ett intresse av att minska betydelsen av Gustavias granskning av de aktuella affärerna, så motbevisar de samstämmiga vittnesuppgifterna Alexander Ernstbergers och Johan Bergsgårds uppgifter. Tingsrätten finner det därför styrkt att SFS fattade de faktiska investeringsbesluten för fonderna och därmed i praktiken kunde binda SFS-fonderna. Frågan blir då om detta innebär att SFS kan anses ha haft en förtroendeställning gentemot fondandelsägarna och/eller pensionsspararna.

Pensionsspararna har inte ingått något avtal med SFS om förvaltning av deras tillgångar. Istället har de, med stöd av lag, anvisat Pensionsmyndigheten att placera deras pengar i SFS-fonderna. Pensionsmyndigheten har i sin tur haft ett avtal med Gustavia, som haft ett avtal med SFS. Det fåtal fondandelsägare som har placerat annat än sina pensionspengar i SFS-fonderna har, såvitt känt, inte heller haft något avtal med SFS om detta.

Som tingsrätten redogjort för ovan kan en förtroendeställning i vissa fall uppstå utan att det finns något direkt avtal mellan huvudmannen och förtroendemannen. Det avgörande för om en förtroendeställning uppstår i ett sådant läge är om den som påstås vara förtroendeman endast har agerat gentemot sin arbetsgivare eller direkta

uppdragsgivare eller om denne också uppträder externt gentemot arbetsgivaren eller uppdragsgivarens kund.

Det har av Alexander Ernstbergers och David Perssons uppgifter framkommit att SFS var ansvarigt för att sköta distributionen av SFS-fonderna, dvs. att marknadsföra fonderna gentemot potentiella kunder. Johan Bergsgård presenterades som förvaltare i fondernas årsberättelser. Dessutom bar SFS-fonderna SFS namn, vilket Alexander Ernstberger framhållit var viktigt för SFS. För de fondandelsägare som placerade medel i SFS-fonderna måste det ha framstått som att SFS var ansvarigt för fonderna och att SFS förvaltade fonderna på det sätt som också i praktiken skedde. Tingsrätten finner därför att SFS innehade en förtroendeställning gentemot de fondandelsägare och pensionssparare som placerat pengar i fonderna. Det faktum att Gustavia enligt fondrättslig lagstiftning var strikt ansvarigt för eventuell skada som uppstått föranleder inte någon annan bedömning. SFS har genom förtroendeställningen fått uppgiften att fatta beslut om investeringar i SFS-fonderna.

#### Förtroendeställning gentemot Pensionsmyndigheten

Det är utrett att Pensionsmyndigheten ägde minst 99 procent av fondandelarna i de aktuella fonderna för pensionsspararnas räkning. Som tingsrätten funnit ovan hade SFS inte rättslig men faktisk möjlighet att förvalta egendomen i SFS-fonderna. Frågan är om detta innebär att SFS haft en förtroendeställning även gentemot Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndigheten kan inte, som fondandelsägarna eller pensionsspararna, sägas ha valt att investera i SFS-fonderna, eftersom det är pensionsspararna som fattar beslut om detta. Pensionsmyndigheten har inte heller haft något direkt avtal med SFS om förvaltning och SFS har inte riktat sig mot Pensionsmyndigheten i sin marknadsföring eller agerat på uppdrag av Pensionsmyndigheten. Tingsrätten finner därför att SFS inte innehaft någon förtroendeställning gentemot Pensionsmyndigheten.

*Har SFS beslut eller förslag till beslut medfört skada eller beaktansvärd risk för slutlig skada hos huvudmannen?*

För att döma för trolöshet mot huvudman krävs att den person som innehaft förtroendeställningen missbrukar förtroendeställningen och därigenom skadar huvudmannen. Tingsrätten har funnit att SFS huvudman var pensionsspararna och fondandelsägarna. Det återstår då att pröva om någon skada uppkommit för dem och i så fall vem eller vilka hos SFS som faktiskt intagit förtroendeställningen i förhållande till dem. Tingsrätten inleder med frågan om någon skada har uppkommit för pensionsspararna och fondandelsägarna.

Investeringen i warranterna ledde till en vinst för SFS-fonderna, även med hänsyn tagen till det arvode som Oak tog ut. Det har inte påståtts från åklagarens eller Pensionsmyndighetens sida att själva warranterna var felkonstruerade eller att de på något annat sätt inneburit skada eller risk för slutlig skada för fondandelsägarna eller pensionsspararna. Frågan är istället om det arvode som tagits ut av Oak var så pass högt att det innebar skada eller beaktansvärd risk för skada för fondandelsägarna eller pensionsspararna.

Det är i målet ostridigt att den ersättning Oak fick uppgick till 23 625 000 USD, vilket motsvarar 3 150 USD per warrant.

Såsom åklagaren har utformat åtalet består den påstådda skadan i att SFS för fondernas räkning köpt warranterna till ett överpris. Överpriset består i den påstådda muta som utbetalats till Alexander Ernstberger och David Persson samt skatten för denna. Åklagaren har inte fört någon bevisning till stöd för att Oaks ersättning skulle ha varit för hög.

Det är åklagaren som har bevisbördan i brottmål. För att åtalet ska anses styrkt måste åklagaren ha ställt utom rimligt tvivel att köpet av warranterna lett till skada

för fondandelsägarna alternativt pensionsspararna. För detta är det inte tillräckligt att, som åklagaren gjort, anta att köpet lett till skada eftersom arvodet påstås ha använts för att finansiera en muta. Istället måste åklagaren visa att Oak tagit ut ett överpris för sina tjänster (SOU 1940:20 s. 200). Eftersom åklagaren inte fört någon bevisning till stöd för detta har åklagaren inte uppfyllt sin bevisbörda.

Pensionsmyndigheten har till stöd för påståendet att warrantinköpet inneburit skada eller beaktansvärd risk för slutlig skada åberopat sakkunnigutlåtanden upprättade av Jan Bernhard Waage och sakkunnigutlåtanden upprättade av Daniel Karlgren och Fredrik Edlund.

#### Jan Bernhard Waages uppgifter

Av förhöret med Jan Bernhard Waage och hans sakkunnigutlåtanden har följande framkommit. Det är mycket sällsynt att denna typ av warranter används för svenska pensionsfonder. Fonderna hade istället kunnat direktinvestera i de underliggande tillgångarna. En professionell fondförvaltare hade inte anlitat en arrangör på detta sätt, utan istället vänt sig direkt till banken för att få ett lägre pris på affären. Det är anmärkningsvärt att SFS vände sig till en så liten aktör som Oak. Det är inte svårt att konkurrensutsätta denna typ av affär eller att vända sig till banken med den. Om Oak hade agerat som mellanman på uppdrag av SFS hade bolaget kanske erhållit 750 000 – 1 000 000 kr. Det arvode Oak har tagit ut är oskäligt i förhållande till vad bolaget faktiskt har bidragit med.

#### Fredrik Edlunds och Daniel Karlgrens uppgifter

Följande har framkommit av sakkunnigförhören med Fredrik Edlund och Daniel Karlgren och deras gemensamma sakkunnigutlåtanden. Det är inte så vanligt att en institutionell investerare köper warranter. När så sker kan den institutionella investeraren vända sig direkt till en emittentbank och få stora rabatter i kraft av sin storlek. Om SFS hade vänt sig till en bank hade bolaget fått köpa warranterna för 4,85 procent av det underliggande värdet istället för 8 procent. Möjligen hade några

hundredels procentenheter lagts på priset för förmedlingen av affären. En arrangör hade kunnat ta betalt 500 000 kr – 1 000 000 kr för Oaks arbete. SFS hade kunnat anställa någon för att köpa in warranterna för 80 000 kr i månaden. De flesta bankers complianceavdelningar hade inte tillåtit en så hög marginal som Oak tog ut. Normalt ingår priset för strukturering i det pris som bankerna tar ut. Emittentbankerna avböjer inte att göra affärer av sådan här omfattning. Det framstår som väldigt märkligt att Crédit Agricole skulle ha hänvisat SFS till Oak, som var en liten lokal arrangör.

Vid massmarknadsemissioner, där en warrant emitteras till ett stort antal mindre kunder, är det normalt för en arrangör att ta ut ett visst arvode per löptidsår. Det beror på att arrangören har faktiska kostnader för distributionen av warranterna, vilket inte är fallet vid en privat placering. Samtliga transaktioner som åberopats av de tilltalade är massmarknadsemissioner. De institutionella investerare vars transaktioner har åberopats är kommuner och landsting. Kommuner och landsting ses numera som icke-professionella kunder, eftersom de inte har den kompetens som krävs för att ses som professionella. De större affärer som de tilltalade har åberopat är gjorda innan MiFID I infördes och förutsättningarna att ta betalt för finansiella tjänster förändrades.

Tingsrättens bedömning av den bevisning som åberopats av Pensionsmyndigheten Jan Bernhard Waages utlåtanden är mycket korta och innehåller ingen närmare redogörelse för det källmaterial som han grundat sina slutsatser på. Han har uppgett att han själv och bolaget Wassum inte har någon större erfarenhet av att upphandla strukturerade produkter. Han och Wassum har däremot intervjuat vissa personer om deras erfarenhet av strukturerade produkter. Vilka dessa personer är framgår inte av hans yttrande. Det är oklart vilket stöd han faktiskt har för sina slutsatser. Han synes helt ha utgått från att Oak endast agerade som mellanman, vilket får anses vederlagt av utredningen.

Vad gäller sakkunnigutlåtandena från Fredrik Edlund och Daniel Karlgren kan följande sägas. De sakkunniga har erfarenhet inom den relevanta branschen i Sverige, dock inte av så stora transaktioner som de nu aktuella. De har inte tillhandahållit något källmaterial till stöd för de uppgifter som de lämnat. Det är svårt att helt urskilja i vilken mån deras uttalanden tar sikte på hur en affär av denna typ bör genomföras och hur affärer normalt genomförs. Även deras yttrande tycks baseras på att Oak endast agerade som mellanman, vilket, som sagt, får anses vederlagt av utredningen.

Margareta Kettis, Malin Bellander och Ola Gilstring har uttalat sig i frågan om Oaks arvode varit marknadsmässigt. Ingen av dem har erfarenhet av denna typ av affärer. Deras uttalanden ger därför inte stöd för påståendet att Oak tagit ut ett överpris.

Pensionsmyndigheten har åberopat korrespondens mellan Olle Marcusson, Ewran Mersin och en rad banker angående struktureringen av en produkt, till styrkande av att banker och investmentbanker vederlagsfritt tillhandahåller struktureringstjänster. Eposten rör en annan affär, vilket gör att det är oklart hur relevant den är. Det framgår av eposten att viss strukturering redan hade tillhandahållits av Ewran Mersin när eposten skickades till bankerna. Eposten innehåller inte någon information om vilken ersättning som faktiskt togs ut. Det är därför oklart om bankerna hade tagit betalt för struktureringen om köpet faktiskt genomförts. Eposten styrker inte att arvodet har varit alltför högt.

Vid en sammantagen bedömning finner tingsrätten att åklagaren och Pensionsmyndigheten inte har styrkt att Oaks arvode varit oskäligt högt. Redan på denna grund ska åtalet för trolöshet mot huvudman ogillas.

Tingsrätten kan därtill konstatera följande. Alexander Ernstberger, Johan Bergsgård, Olle Marcusson och Allra Pension har åberopat två sakkunnigutlåtanden angående marknadsmässigt arvode för warranter. Den ene sakkunnige, Ibrahim

Mardam-Bey, har inte kunnat höras över sitt utlåtande. Hans sakkunnigutlåtande saknar därför i princip bevisvärde. Den andre sakkunnige, Vikram Kapoor, har inför tingsrätten lämnat ett sakkunnigutlåtande med ett större antal jämförbara transaktioner som gjorts till ett arvode i närheten av Oaks. Det kan ställas i fråga om samtliga transaktioner i utlåtandet är helt jämförbara med den i målet aktuella transaktionen. Tingsrätten anser dock att det som framkommit i utlåtandet är tillräckligt för att skapa rimligt tvivel i frågan om Oak tagit ut ett överpris på sitt arvode.

### **Medhjälp till trolöshet mot huvudman, grovt brott (Olle Marcusson)**

När åtalet mot Alexander Ernstberger och Johan Bergsgård för trolöshet mot huvudman ogillats ska åtalet mot Olle Marcusson också ogillas.

### **Mutbrott, grovt brott och grovt tagande av muta (Alexander Ernstberger och David Persson)**

*Förhållandet mellan åtalet för trolöshet mot huvudman och mutbrottsåtalet*

Det har från de tilltalades sida anförts att tingsrätten, om den ogillar åtalet för trolöshet mot huvudman, även måste ogilla åtalet för mutbrott och bestickning. Så är inte fallet; mutbrott kan föreligga även om trolöshet inte skulle göra det.

Trolöshetsbrottet har ogillats på grund av att någon skada för Pensionsmyndigheten eller pensionsspararna inte påvisats. Åtalet för mutbrott förutsätter inte att någon skada uppstått. Tingsrätten har därför att pröva även denna åtalspunkt.

*Betydelsen av lagändringen år 2012*

Den 1 juli 2012 trädde en ny mutbrottslagstiftning i kraft. Några övergångsbestämmelser till lagändringen finns inte (prop. 2011/12:79 s. 41).

Enligt åklagarens och Pensionsmyndighetens gärningsbeskrivning ska Alexander Ernstberger och David Persson ha accepterat ett löfte om en otillbörlig förmån i



form av en fordran under våren 2012 och tagit emot den otillbörliga förmånen eller mutan den 24 maj 2012. Tingsrätten har därför att tillämpa den tidigare lydelsen av 20 kap. 2 § brottsbalken, oaktat att betalningen av fordran har skett efter att den nya lagstiftningen trädde i kraft.

*Har SFS haft sådan förtroendeställning som åklagaren och Pensionsmyndigheten påstått?*

Tingsrätten gör i denna fråga samma bedömning som gjorts under åtalspunkten för trolöshet mot huvudman, dvs. att SFS intagit en förtroendeställning gentemot pensionsspararna och fondandelsägarna.

*Utgjorde ersättningen för aktierna i Supero AB en förmån?*

Rättens utgångspunkter

En förutsättning för att en transaktion ska anses som muta eller otillbörlig förmån är att denna inneburit en förmån för mottagaren. Den typiska mutan utgörs av en materiell förmån av ekonomisk natur. Det straffbara området omfattar varje förmån som normalt sett kan utgöra ett verksamt bestickningsmedel (SOU 1974:37 s. 141).

Åklagaren och Pensionsmyndigheten har gjort gällande att den muta eller otillbörliga förmån som David Persson och Alexander Ernstberger fått ta del av består av hela det pris som Firstmile köpt aktier i Supero för. Tingsrätten konstaterar inledningsvis att så inte kan vara fallet, eftersom David Persson och Alexander Ernstberger genom sina bolag överlätit aktier till Firstmile i utbyte mot köpeskillingen. Den förmån som de tagit emot består av köpeskillingen minus värdet på de överlätta Superoaktierna. Det blir därför av stor betydelse för bedömningen vad värdet på dessa aktier är. Åklagarsidan har bevisbördan för att Superoaktierna såldes till ett överpris.

Det är utrett att Supero utöver sitt aktieinnehav i SFS inte hade några nämnvärda tillgångar. Superos värde är därför i princip avhängigt av vad aktieinnehavet om

80,79 procent i SFS var värt år 2012. Tingsrätten noterar att det i utredningen förekommer handlingar som får det att framstå som att de tilltalade har utgått från att Supero ägde 80,7 procent av aktierna och inte 80,8 procent, vilket skulle ha varit en korrekt avrundning av 80,79 procent. Detta gör mycket liten skillnad för Superos värde och saknar därför betydelse för åtalen.

År 2012 var SFS inte börsnoterat och inte heller föremål för någon omfattande handel. Det finns därför inte någon samtida marknadsvärdering av SFS. En särskild svårighet med att värdera SFS är att bolaget under år 2012 var under utveckling och att ägarna till bolaget hade visioner för bolaget som ännu inte realiserats. Detta gör värderingen mer osäker, vilket tingsrätten kommer att återkomma till nedan.

Tingsrätten kommer inledningsvis att pröva om den av åklagaren och Pensionsmyndigheten åberopade bevisningen är tillräcklig för att i sig styrka att aktierna sålts till överpris. Därefter kommer tingsrätten att ta ställning till om den motbevisning som förts från de tilltalades sida är tillräcklig för att motbevisa detta och slutligen göra en sammanvägd bedömning av den åberopade bevisningen (NJA 2015 s. 702).

#### Åklagarens och Pensionsmyndighetens bevisning

Åklagaren har till att börja med åberopat en värdering av SFS som grundas på en så kallad P/E-värdering. En P/E-värdering bygger på att ett bolags värde räknas ut genom att bolagets vinst multipliceras med ett nyckeltal, ett så kallat P/E-tal. Enligt åklagarens P/E-värdering var SFS värt ca 300 miljoner kr. Tingsrätten konstaterar följande. År 2012 var SFS ett bolag i snabb tillväxt. Det framstår inte som orimligt att en köpare av bolaget då kunde förvänta sig att bolagets resultat skulle öka under de närmaste åren, vilket också blev fallet. Åklagarens P/E-värdering tar inte någon hänsyn till detta. Åklagaren har inte heller åberopat någon bevisning till stöd för att storleken på det P/E-tal som lagts till grund för värderingen, 5–10, är vedertaget. Åklagarens P/E-värdering av SFS ger därför inte någon som helst ledning i frågan om vad SFS var värt år 2012.

Åklagaren har vidare åberopat aktieförsäljningar i SFS som gjorts av Johan Bergsgård, Johan Saxon och Andreas Selin i nära anslutning till försäljningen av Superoaktierna och som gjorts till ett lägre pris än det som gällde för Superoaktierna. De personer som sålt aktier har hörts i målet och har samtliga uppgett att de inte gjorde någon värdering av SFS vid försäljningen. Deras bevekelsegrund för att sälja aktierna till det pris som de erbjöds var framför allt att realisera en vinst på det kapital de investerat några år tidigare. Johan Saxon har betonat att han befann sig i ett informationsunderläge i förhållande till Alexander Ernstberger och David Persson och Johan Bergsgård har uppgett att han inte kände till att aktierna sålts till ett högre pris av Supero. Tingsrätten anser därför att de aktuella transaktionerna inte heller ger någon ledning om SFS värde år 2012.

Åklagaren har vidare åberopat en värdering som åklagaren påstår gjordes av revisionsfirman Deloitte i samband med att SFS-koncernen omstrukturerades år 2013. Jan Palmqvist, som var ansvarig revisor vid tillfället, har uppgett att Deloitte inte gjorde någon värdering av SFS vid detta tillfälle och att Alexander Ernstberger vid detta tillfälle uppgav för honom att det verkliga värdet på bolaget var 340 miljoner kr. Denna andrahandsuppgift ger visst stöd för åklagarens och Pensionsmyndighetens påstående om värdet på Superoaktierna. Tingsrätten återkommer nedan till den invändning som de tilltalade gjort mot uppgiften.

År 2014 förvärvade Allra Sverige AB fondbolaget Prognosia. Köpeskillingen bestod enligt åklagaren och Pensionsmyndigheten dels av en kontantbetalning, dels av aktier i Allra Sverige AB. I ett indikativt bud från Allra Sverige AB angavs värdet på Allrakoncernen vara 500 miljoner kr. Även denna uppgift ger stöd för att Superoaktierna såldes till ett överpris. Tingsrätten återkommer till den invändning som de tilltalade gjort mot uppgiften.

Pensionsmyndigheten har åberopat ett sakkunnigutlåtande med en värdering av SFS som upprättats av Patrik Tillman, som utvisar att SFS år 2012 var värt mellan 250

och 400 miljoner kr. De värderingsmodeller som använts i sakkunnigutlåtandet synes vara rimliga och välavvägda. Tingsrätten anser dock att värderingarna i vissa avseenden bygger på alltför försiktiga antaganden. Framför allt synes Patrik Tillman ha beräknat SFS värde utifrån en alltför låg tillväxtprognos. Enligt de prognoser som Patrik Tillman använts skulle SFS under de närmaste åren efter år 2012 ha en måttlig tillväxt alternativt en högre men snabbt avtagande tillväxt, vilket inte stämmer överens med de planer som Alexander Ernstberger och David Persson hade och inte heller med den faktiska tillväxt som SFS hade under de närmast följande åren. Eftersom den prognosticerade tillväxten har stor betydelse för bolagets beräknade värde innebär detta att värdet på SFS tycks ha satts för lågt. Värderingen har vidare i princip utgått från att SFS skulle fortsätta bedriva samma verksamhet som tidigare, istället för att expandera verksamheten till fler områden. Inte heller detta stämmer överens med Alexander Ernstbergers och David Perssons planer år 2012 eller den faktiska utveckling som bolaget gick igenom under de närmaste åren. Detta talar för att Patrik Tillmans värderingsutlåtande bör tolkas med försiktighet. Tingsrätten anser dock att den av åklagaren och Pensionsmyndigheten åberopade bevisningen är tillräcklig för att åklagaren och Pensionsmyndigheten ska anses ha uppfyllt sin bevisbörda för påståendet att aktierna såldes till ett överpris. Frågan blir då om de tilltalade motbevisat detta.

De tilltalades invändningar och motbevisning

Tingsrätten kommer inledningsvis att pröva de invändningar som de tilltalade har gjort mot den av åklagaren åberopade bevisningen och därefter gå igenom de tilltalades egen bevisning.

De tilltalade har sammanfattningsvis uppgett att aktierna i Supero såldes till ett marknadspris som bland annat sattes med hänsyn till SFS snabba tillväxt och stora utvecklingspotential. De har pekat på att Firstmiles ägare, Mattias Bengtsson, och den som framstod som Firstmiles verkliga ägare, Ewran Mersin, såg möjligheter att förbättra både Oaks och SFS verksamhet genom ett samarbete bolagen emellan. De tilltalade har inte fullt ut konkretiserat vad dessa möjligheter bestod i, men enligt det

brev som Mattias Bengtsson och Olle Marcusson skickade till styrelsen i Oak förväntade de sig att SFS snabba tillväxt skulle fortsätta, att det skulle gå att optimera SFS förvaltningsmodell för att öka intäkterna på det förvaltade kapitalet, att SFS skulle utöka sin livförsäkringsverksamhet, verksamhet med pensionsskötselfullmakter och verksamhet med fondförsäkringar och att SFS skulle starta ett kreditmarknadssamarbete. Därtill skulle det vara möjligt med intäktsstillskott för Oak och Life Funds, Mattias Bengtssons fondbolag. Invändningen är inte så osannolik att den kan lämnas utan avseende. Åklagaren och Pensionsmyndigheten har därför att motbevisa att värdet på Supero var marknadsmässigt utifrån de förväntningar som Mattias Bengtsson och/eller Ewran Mersin hade på bolaget.

Vad gäller värderingen av SFS i samband med omstruktureringen av SFS-koncernen år 2013 har Alexander Ernstberger uppgett att den lämnade uppgiften om att SFS skulle vara värt 340 miljoner kr inte kan läggas till grund för bedömningen, eftersom någon marknadsvärdering av SFS inte gjordes vid tillfället. Han har istället uppgett att det värde som angavs byggde på den lägsta tillgängliga uppgift om bolagets värde som fanns tillgänglig, nämligen uppgiften om vad Johan Bergsgård sålt aktier för under år 2012. Tingsrätten konstaterar att det inte finns något som tyder på att en fullständig marknadsvärdering av SFS gjordes i samband med omstruktureringen. Detta vinner även stöd av den promemoria som Deloitte upprättat i samband med omstruktureringen, där det anges att ”*Enligt uppgift uppgår marknadsvärdet för SFS AB till ca 340 Mkr*”. Bevisvärdet av uppgiften i Deloitte's promemoria är därför litet.

Vad gäller värderingen av Allrakoncernen i samband med förvärvet av Prognosia år 2014 har Alexander Ernstberger uppgett att värderingen som angavs i Allra Sverige AB:s indikativa bud inte utgjorde någon regelrätt värdering av bolaget. Enligt Alexander Ernstberger gjordes inte detta eftersom aktierna inte såldes till Prognosias ägare utan sattes i pant för säkerställande av köpeskillningens betalning. Det saknades därför anledning för Allra Sverige AB att ange ett högre värde än vad

som krävdes för att köparen skulle anse att tillräcklig säkerhet ställts för köpeskillingen. Alexander Ernstbergers invändning i denna del framstår inte som så osannolik att den kan lämnas utan avseende och vinner stöd av det av Alexander Ernstberger åberopade pantavtalet. Med beaktande av Alexander Ernstbergers invändning blir bevisvärdet av värderingen år 2014 lågt. Tingsrätten konstaterar också att det vid förvärvet av Prognosia kan ha gjorts andra överväganden och prognoser om SFS tillväxt och framtida vinster än vad som var fallet år 2012.

Alexander Ernstberger har till stöd för att aktierna överläts till ett marknadsmässigt pris åberopat ett sakkunnigutlåtande upprättat av Bertil Nilsson. I sakkunnigutlåtandet används flera olika värderingsmodeller och värdet på SFS anges ligga inom ett spann mellan 294 000 000 kr och 2 521 000 000 kr. Den värderingsmodell som Bertil Nilsson själv uppger sig förespråka, en diskonterad kassaflödesanalys, ger ett värde på ca 950 miljoner kr. Bertil Nilsson har dock uppgett att det, med hänsyn tagen till de förväntningar som Mattias Bengtsson hade på bolaget, var rimligt att betala det pris för Superoaktierna som Firstmile gjorde.

Pensionsmyndigheten har invänt att en del av det underlag som Bertil Nilsson använt för sin värdering utgörs av uppgifter om Allrakoncernens resultat år 2015 och att detta resultat skulle bygga på förtjänst från olagliga transaktioner. Till stöd för att transaktionerna varit olagliga har Pensionsmyndigheten åberopat omfattande bevisning, bland annat epostkorrespondens, som i huvudsak härrör från en pågående förundersökning mot flera – för tingsrätten okänt exakt vilka – av de tilltalade. Bevisningen avseende transaktionerna år 2015 har åberopats efter att huvudförhandlingen påbörjats. Det har framkommit att de tilltalade, på grund av förundersökningssekretess, inte har samma tillgång till förundersökningsmaterialet som Pensionsmyndigheten. De tilltalade har inte heller haft anledning att förbereda sitt försvar avseende de gärningar förundersökningen rör eftersom något åtal inte väckts beträffande dessa gärningar. De tilltalade har därför saknat möjlighet att fullt ut försvara sig mot de påståenden som Pensionsmyndigheten gjort i denna del. Detta försvagar avsevärt bevisvärdet av den bevisning som Pensionsmyndigheten

åberopat. Tingsrätten anser inte att den bevisning som åberopats av Pensionsmyndigheten är tillräcklig för att styrka att de transaktioner som Allrakoncernen genomförde år 2015 var olagliga, särskilt inte ställd mot de invändningar som främst Allra Pension gjort med stöd av diverse externa och interna utredningar i bolaget. Pensionsmyndigheten har därför inte visat att resultatet år 2015 inte skulle kunna användas vid en värdering av bolaget.

Åklagaren har invänt att Mattias Bengtsson, i egenskap av Oaks ägare, inte skulle kunna påräkna några positiva effekter för Oak för köpet, eftersom det näringsrättsliga regelverket skulle förhindra SFS från att särbehandla Oak vid upphandling av finansiella instrument, eller i vart fall att det näringsrättsliga regelverket skulle tvinga SFS att vara transparent med eventuella ersättningar från Oak till SFS ägare för genomförda affärer. Detta gäller såväl utifrån det år 2012 gällande regelverket som enligt MiFID II, som år 2012 var under beredning. Som åklagaren får förstås skulle detta innebära att sådan ersättning inte skulle vara möjlig. Vad gäller MiFID II kan tingsrätten konstatera att regelverket vid tillfället för Superoaffären inte hade antagits och att det därför är tveksamt i vilken mån Mattias Bengtsson och Ewran Mersin kan ha haft att räkna med de av åklagaren påstådda effekterna på SFS och Oaks affärsmodell. Vad gäller åklagarens påstående om att det år 2012 gällande finansiella regelverket skulle ha tvingat SFS att informera pensionsspararna om eventuella bakomliggande ersättningsstrukturer kan tingsrätten konstatera att detta i sig inte hade förhindrat den affärsmodell som tycktes vara aktuell. Det är vidare oklart i vilken mån Ewran Mersin och/eller Mattias Bengtsson var medvetna om dessa regulatoriska frågor vid köpet av Superoaktierna. Det kan därför inte anses uteslutet att eventuella positiva effekter för Oak beaktades vid köpet av Superoaktierna.

Åklagaren har även invänt att eventuella synergieffekter mellan Oak och SFS skulle kräva att Oak, inte Firstmile, förvärvade SFS, och att det dessutom skulle krävas att Oak förvärvade hela SFS. Tingsrätten anser att Mattias Bengtsson och/eller Ewran Mersin visserligen hade svårare att räkna med några garanterade synergieffekter till

följd av Superoaffären mot bakgrund av att något helförvärv av bolaget inte gjordes. Mot bakgrund av det samarbete mellan parterna som hade inletts – och som sedan fördjupades genom att Ewran Mersin började arbeta i Allrakoncernen – framstår det dock som att synergieffekterna var möjliga även utan att Firstmile förvärvade samtliga aktier i SFS och utan att Oak investerade i SFS. Tingsrätten kan också konstatera att den utökade verksamhet som SFS planerade, bl.a. i form av försäkringsverksamhet och kreditgivning, inte var beroende av Pensionsmyndighetens avgiftsmodell.

Åklagaren och Pensionsmyndigheten har vidare anfört att Pensionsmyndighetens avgiftstrappa för premiepensionsfonder, som innebär att avgiften för fonderna minskar ju större fondkapitalet är, skulle ha inneburit att den tillväxt som SFS hoppades på inte skulle innebära en resultatutveckling av motsvarande storlek. Tingsrätten gör följande bedömning. Den affärsmodell som SFS synes ha planerat först i samarbete med Oak och sedan i egen regi tycks ha byggt på att SFS-koncernen skulle tjäna pengar på att även hantera strukturering och förmedling av de värdepapper som SFS skulle inhandla för SFS-fondernas räkning. Denna affärsmodell byggde på att SFS-koncernen samtidigt som förvaltningsavgiften sänktes skulle kunna tjäna pengar på att öka avgifterna i andra delar av distributionskedjan. Det är inte visat i målet att detta skulle vara olagligt och inte heller att det var något som Mattias Bengtsson och Ewran Mersin skulle ha tagit hänsyn till vid förvärvet. Åklagaren har visserligen hänvisat till att den affärsmodell som Allrakoncernen satsade på omöjliggjordes av att bolaget sedan avnoterades från Pensionsmyndighetens fondtorg och att förundersökning inleddes avseende de warranttransaktioner som gjorts genom Allra Dubai, men detta kan knappast ha varit något som Mattias Bengtsson och Ewran Mersin hade haft att räkna med år 2012.

Tingsrätten konstaterar att det i målet har framkommit vitt skilda uppgifter om SFS värde år 2012. Det går inte att bortse från att värdet till stor del bygger på vad den tilltänkte köparen, dvs. Firstmile, förväntade sig av köpet. Åklagaren och



Pensionsmyndigheten har inte motbevisat de tilltalades uppgifter om att Firstmile ansåg att aktierna var värda sitt pris med hänsyn till den avkastning som Firstmile, och Ewran Mersin och/eller Mattias Bengtsson, förväntade sig av köpet. Tingsrätten finner det alltså inte, med beaktande av den bevisning som förts om SFS värde, styrkt att Firstmile köpte aktierna till ett överpris.

Åklagaren och Pensionsmyndigheten har pekat på en rad omständigheter som tyder på att det skulle kunna finnas ett otillbörligt samband mellan Superoaffären och warrantaffären, bland annat följande. Affärerna skedde i mycket nära tidsmässig anslutning till varandra och viss korrespondens tyder på att de var beroende av varandra på fler sätt än att Firstmile behövde medlen från warrantaffären för att finansiera Superoaffären. Ewran Mersin har exempelvis epostat en att-göra-lista där åtgärder hänförliga till båda affärerna finns med. Alexander Ernstberger tycks ha varit inblandad i warrantaffären i betydligt större utsträckning än vad han varit i andra affärer som gjorts med SFS-fondernas medel. Det faktum att de inblandade parterna tycks ha försökt dölja Superoaffären tyder på att syftet med affären varit något annat än att Firstmile skulle förvärva Superoaktierna av rent affärsmässiga skäl. Även det faktum att köpeskillingen för Superoaktierna förändrats på ett sätt som framstår nära kopplat till växlingen av Oaks ersättning för warrantaffären talar för att affärerna haft det samband med varandra som åklagaren påstår. Dessa omständigheter utgör dock endast indicier som i en del fall kan anses tala till Alexander Ernstbergers och David Perssons nackdel.

Vid en sammantagen bedömning av den bevisning som åberopats finner tingsrätten därför att det inte är styrkt att Firstmile betalade ett överpris för Superoaktierna. Åtalen mot Alexander Ernstberger och David Persson ska därför ogillas i denna del.

### **Bestickning, grovt brott och grovt givande av muta (Olle Marcusson)**

Som tingsrätten funnit ovan är det inte visat att någon förmån utlovats till Alexander Ernstberger och David Persson. Det är därmed inte heller styrkt att Olle

Marcusson utlovat någon sådan förmån. Åtalet mot Olle Marcusson ska därför ogillas i denna del.

### **Penninghäleri, grovt brott, och häleri, grovt brott (David Persson)**

Åklagaren har åtalat David Persson för häleri, grovt brott, alternativt penninghäleri, grovt brott, med påstående om att David Persson tagit emot ett belopp som härrör från det trolöshetsbrott och det mutbrott som anges i åtalspunkterna 1 och 3. Eftersom åtalen ogillats avseende dessa åtalspunkter ska även åtalet mot David Persson ogillas i den del det avser penninghäleri och häleri.

### **Grovt bokföringsbrott (Olle Marcusson)**

Oak hade brutet räkenskapsår som sträckte sig från den 1 maj till och med den 30 april. Enligt en den 1 juli 2010 av styrelsen antagen instruktion för verkställande direktören svarade denne, dvs. Olle Marcusson för att bolagets bokföring fullgjordes i överensstämmelse med lag.

Åklagaren har som grovt bokföringsbrott lagt Olle Marcusson till last att han uppsåtligen eller av oaktsamhet misskött bokföringsskyldigheten genom att den 30 maj 2012 dels bokföra eller låta någon annan bokföra en upplupen intäkt om cirka 132 miljoner kronor på den 30 april 2012 trots att den upplupna intäkten inte funnits då, dels bokföra intäkten utan tillräckligt underlag.

Det framgår av utredningen och är ostridigt att den här angivna intäkten är en del av Oaks arvode för de i målet aktuella warrantaffärerna och att dessa slutfördes först efter utgången av räkenskapsåret 2011/2012. Affärerna genomfördes enligt avräkningsnotorna med affärsdatum den 24 maj 2012. Enligt vad Bertil Johansson anfört redovisades arvoden om sammanlagt 23 625 000 USD, lika med 165 284 595 kr i den löpande bokföringen med affärsdatum 2012-05-31.

I samband med arbetet med bokslutet för räkenskapsåret 2011/2012 överfördes 19 687 500 USD av arvoden till affärsdatum den 30 april 2012. Som verifikat fanns en "Autorrapport" av den 30 maj 2012 som anger affärsdatumet till 2012-04-30 och transaktionstexten till "Upplupen intäkt enligt Olle". Bilagt fanns ett mejl ställt till Oaks bokförare, Lena Brahme, rubricerat som "Periodisering av intäkt" med följande innehåll.

Hej Lena,

Intäkten om USD 19.687.500 som är hänförlig till april 2012 är genererad av de sex affärerna nedan.

<u>Instrument</u>	<u>Belopp (USD)</u>	<u>Orderdatum</u>
Fixed Income Index Linked Security (S)	1.703.625	2012-04-16
Fixed Income Index Linked Security (S)	8.085.000	2012-04-16
Fixed Income Index Linked Security (S)	711.375	2012-04-16
Fixed Income Index Linked Security (A)	1.491.000	2012-04-16
Fixed Income Index Linked Security (A)	7.074.375	2012-04-16
Fixed Income Index Linked Security (A)	622.125	2012-04-16

Med vänliga hälsningar,  
Olle

#### Rättslig reglering

Den som åsidosätter sin bokföringsplikt enligt bokföringslagen (1999:1078) döms för bokföringsbrott om rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning på grund av åsidosättandet inte i huvudsak kan bedömas med ledning av bokföringen.

I bokföringsskyldigheten ingår, förutom kraven på att affärshändelser ska bokföras löpande och på att det ska finnas verifikationen, också ett krav på att den löpande bokföringen ska avslutas i enlighet med gällande bestämmelser. För Oaks del finns sådana, förutom i bokföringslagen, också i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag med hänvisningar till årsredovisningslagen (1995:1554).

I samband med att den löpande bokföringen avslutas ska enligt 5 kap 3 § bokföringslagen sådana poster som är nödvändiga för att bestämma räkenskapsårets intäkter och kostnader och den finansiella ställningen på balansdagen bokföras. Härmed avses s.k. bokslutstransaktioner, dvs. bl.a. periodiseringar av inkomster och utgifter som hänför sig till två eller flera räkenskapsår. I årsredovisningslagen stadgas i 2 kap. 4 § 4 att intäkter och kostnader som är hänförliga till räkenskapsåret ska tas med oavsett tidpunkten för betalningen. Den bestämmelsen är tillämplig på Oak genom en hänvisning i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Enligt bokföringslagen ska bokföringsskyldigheten fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed. Bokföringsnämnden, som är en statlig myndighet under Finansdepartementet, ansvarar för utvecklandet av god redovisningssed. För Oaks del gäller att också Finansinspektionen ansvarar för utvecklandet av god redovisningssed i den utsträckning det är påkallat.

Enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:25) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag i deras lydelse från den 31 december 2011 till och med utgången av februari 2013 anfördes som allmänt råd avseende allmänna bestämmelser om årsredovisning att alla institut borde tillämpa godkända internationella *redovisningsstandarder*, om inte något annat krävdes enligt lag eller annan författning eller följde av dessa, dvs. Finansinspektionens, föreskrifter och allmänna råd. Med institut avsågs bl.a. värdepappersbolag. Godkända internationella redovisningsstandarder definierades som internationella redovisningsstandarder som antagits av Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder (IAS-förordningen). Internationella redovisningsstandarder är International Accounting Standards (IAS), International Financial Reporting Standards (IFRS), Standing Interpretations Committee – Interpretations of International Accounting Standards (SIC) och International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC

Interpretations). För Oaks del innebar detta att IAS och IFRS skulle tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen för räkenskapsåret 2011/2012.

För *redovisning av intäkter* var det IAS 18 som gällde som redovisningsstandard. Dess syfte var att ange hur intäkter från vissa typer av transaktioner och händelser skulle behandlas i redovisningen. Standarden skulle tillämpas på bl.a. utförande av tjänsteuppdrag (p. 1 a). Det anförs att ett tjänsteuppdrag normalt innebär att ett företag utför ett uppdrag inom en överenskommen tid och att uppdraget kan utföras under en period eller sträcka sig över flera perioder (p. 4). Beträffande sådana intäkter gällde följande (p. 20).

När det ekonomiska utfallet av ett tjänsteuppdrag som utförts av ett företag kan beräknas på ett tillförlitligt sätt ska den inkomst som är hänförlig till uppdraget redovisas som intäkt genom hänvisning till färdigställandegraden vid rapportperiodens slut. Utfallet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- b) Det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla företaget.
- c) Färdigställandegraden vid rapportperiodens slut kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.
- d) De utgifter som uppkommit och de utgifter som återstår för att slutföra tjänsteuppdraget kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Den metod som används för intäktsredovisning genom hänvisning till uppdragets färdigställandegrad vid rapportperiodens slut benämns ofta succesiv vinstavräkning. Enligt denna metod redovisas intäkter i den redovisningsperiod då arbetet utförs. En sådan redovisning av intäkter ger användbar information om tjänsteuppdragets omfattning och resultat under perioden (p. 21).

Intäkten redovisas endast när det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla företaget. Om osäkerhet uppstår vad avser möjligheten att erhålla betalning för belopp som redan redovisats som intäkt, redovisas det belopp för vilket betalning inte längre är sannolik som en kostnad i stället för som en justering av det intäktsbelopp som ursprungligen redovisats (p. 22).

Färdigställandegraden behandlas i p. 24. Där anförs följande.

Färdigställandegraden för ett tjänsteuppdrag kan fastställas på olika sätt. Företaget tillämpar den metod som på ett tillförlitligt sätt mäter omfattningen av det utförda arbetet. Beroende på typ av tjänsteuppdrag kan metoderna innefatta bedömningar av

- a) utfört arbete på basis av gjorda undersökningar,
- b) utförda tjänster per rapportperiodens slut i proportion till vad som totalt ska utföras, eller
- c) förhållandet mellan nedlagda utgifter vid rapportperiodens slut och beräknade totala utgifter. Endast sådana utgifter som motsvarar utfört arbete inräknas i nedlagda utgifter vid rapportperiodens slut. Endast utgifter som motsvarar arbete som utförts eller kommer att utföras inräknas i beräknade totala utgifter.

Delbetalningar och förskott från beställaren återspeglar ofta inte det arbete som utförts.

Åklagaren har under huvudförhandlingen hänvisat till IAS 39, som avser redovisning och värdering av finansiella instrument. Syftet med den standarden är att ange principer för redovisning och värdering av finansiella tillgångar, finansiella skulder och vissa avtal avseende köp eller försäljning av icke-finansiella poster. Tingsrätten kan inte se att den standarden är tillämplig på den i målet aktuella intäkten.

I bokföringslagen definieras *verifikation* som de uppgifter som dokumenterar en affärshändelse eller en vidtagen justering i bokföringen. Verifikationen ska enligt bokföringslagen innefatta uppgift om när den har sammanställts, när affärshändelsen har inträffat, vad denna avser, vilket belopp den gäller och vilken motpart den berör. I förekommande fall skall verifikationen även innefatta upplysning om handlingar eller andra uppgifter som har legat till grund för affärshändelsen samt var dessa finns tillgängliga. I verifikationen ska också ingå uppgifter som är nödvändiga för att sambandet mellan verifikationen och den bokförda affärshändelsen utan svårighet skall kunna fastställas.

#### Uppgifter i Oaks årsredovisning

I Oaks årsredovisning för räkenskapsåret 2011-05-01–2012-04-30 anges i not 2 att företagets årsredovisning är upprättad enligt lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25) och Redovisningsrådets rekommendationer RFR2, redovisning för juridiska personer.

Under rubriken Provisionsintäkter och provisionskostnader i samma not är antecknat följande.

En provisions- och avgiftsintäkt redovisas när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förknippade med transaktionen kommer att tillfalla företaget, färdigställandegraden på balansdagen kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och de [utgifter] som uppkommit och de utgifter som återstår för att [slutföra] tjänsteuppdraget kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Intäkterna värderas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

#### Tingsrättens bedömning

Som åklagaren har utvecklat sin talan synes åklagaren vara av uppfattningen att årsbokslut och årsredovisning inte är en del av det aktuella räkenskapsårets bokföring. Det finns därför skäl att inledningsvis konstatera att årsbokslut och årsredovisningar är en del av bokföringen.

Grundtanken i årsredovisningslagen och bokföringslagen är att bokföring ska ske enligt periodiseringsprincipen. Poster som är nödvändiga för att bestämma räkenskapsårets intäkter och kostnader och den finansiella ställningen på balansdagen ska då bokföras.

Av det som antecknats under Provisionsintäkter och provisionskostnader i årsredovisningens not 2 framgår att Oak tillämpade redovisningsprincipen för redovisning av intäkter för utförande av tjänsteuppdrag i enlighet med IAS 18, även om det inte finns någon uttrycklig hänvisning.

När årsredovisningen undertecknades den 10 augusti 2012 hade intäkten flutit in. Således är det uppenbart att inkomsten då kunde beräknas på ett tillförlitligt sätt och att det var sannolikt att de ekonomiska fördelarna som var förknippade med warranttransaktionerna skulle komma att tillfalla Oak.

Beräkningen av färdigställandegraden måste av nödvändighet till del vara skönsmässig och innefatta ett visst mått av osäkerhet. Inget tyder på att Olle Marcusson beräknat den felaktigt när det bokförda beloppet motsvarar 83 procent av den totala inkomsten.

Inget tyder på att det förekom några utgifter av betydelse för periodiseringen.

Tingsrätten finner således att åklagaren inte visat att bokföringsskyldigheten missköts eller åsidosatts med avseende på den genomförda periodiseringen av arvudet i enlighet med metoden för succesiv vinstavräkning.

Den *verifikation* som åklagaren framhållit som otillräcklig för att uppfylla bokföringslagens krav avser periodiseringen, dvs. det är fråga om en bokslutstransaktion och inte en redovisning av intäkter. Verifikationen innehåller uppgift om när den sammanställdes, när bokföringstransaktionen inträffade, vad den avsåg och vilket belopp den avsåg. Motpart saknas vid bokslutstransaktioner. Verifikationen uppfyller således de i bokföringslagen uppställda kraven.

Åklagaren har inte visat att Oaks bokföring varit behäftad med några brister i de avseenden han gjort gällande. Enligt tingsrättens mening är bokföringen korrekt i dessa delar. Åtalet ska därför ogillas i denna del redan på objektiv grund.

Även om tingsrätten skulle ha funnit att åklagaren styrkt att Oaks bokföring var behäftad med någon av de brister han gjort gällande torde det knappast ha kunnat leda till en fällande dom. Olle Marcusson har framhållit att hans kunskaper i



bokföring är mycket begränsade och att han vid minsta osäkerhet frågar någon med bättre kunskaper. Det finns inget i utredningen som vederlägger detta. Utredningen visar att Olle Marcusson var i kontakt med Oaks revisor i frågan om hur arvodet skulle bokföras, att han i samband med det vid flera tillfällen översände underlag till den aktuella revisionsbyrån och att revisorn lämnat synpunkter på i varje fall konteringen samt att revisorn, medveten om den stora affären, avgett en ren revisionsberättelse avseende den årsredovisning där det i not framgår att Oak tillämpade succesiv vinstavräkning. Detta leder till att åklagaren på föreliggande material inte haft möjlighet att styrka vare sig uppsåt eller oaktsamhet hos Olle Marcusson i förhållande till det som läggs honom till last som bokföringsbrott.

### **Övriga yrkanden**

Eftersom åtalet har ogillats i sin helhet ska åklagarens yrkanden om förverkande, näringsförbud, företagsbot och reseförbud ogillas. Kvarstäderna mot Alexander Ernstberger, Olle Marcusson, Johan Bergsgård, David Persson, S2 Invest och DPR Invest ska hävas.

### **Skadestånd**

Eftersom åtalet har ogillats i sin helhet ska Pensionsmyndighetens talan om skadestånd på grund av brott ogillas.

Som tingsrätten funnit angående åtalen för trolöshet mot huvudman, grovt brott, har någon skada inte styrkts genom Pensionsmyndighetens och åklagarens bevisning. Detta gäller även med tillämpning av det i civilrättsliga mål gällande beviskravet. Eftersom någon skada inte styrkts saknas möjlighet att utdöma skadestånd. Det enskilda anspråket ska därför ogillas.

**Rättegångskostnader***Inledning*

Eftersom åtalet och målsägandens skadeståndstalan ogillats har rätten, förutom att fastställa arvodet till försvararna, att pröva Allra Pensions och Olle Marcussons yrkanden om ersättning för rättegångskostnader av Pensionsmyndigheten. Allra Pension har vidare yrkat ersättning av allmänna medel med anledning av att åklagaren framställt yrkanden om kvarstad för anspråk på företagsbot. Åklagaren respektive Pensionsmyndigheten har yttrat sig över de framställda kostnadsanspråken.

När det gäller de kostnadsanspråk som framställts så kan rent allmänt konstateras att processmaterialet varit mycket omfattande och att huvudförhandlingen pågått under ca två månader. Det kan vidare konstateras att åtalen för mutbrottslighet och trolöshet mot huvudman (åtalspunkterna 1–3) varit oprecisa i det att väsentliga rekvisit i brottspåståendena inte preciserats utan istället angetts som en avskrift av lagrum och erhållit slutlig, något mer preciserad, utformning först i slutskedet av huvudförhandlingen. Pensionsmyndigheten som biträtt åtalet har för sin del gjort justeringar av gärningsbeskrivningarna i dessa delar såväl innan som under huvudförhandlingen. Till det senare ska också läggas att Pensionsmyndigheten åberopat omfattande bevisning. Detta har skett dels innan huvudförhandlingen inleddes, dels löpande under huvudförhandling på ett sätt som närmast gett intryck av att den åberopade bevisningen anpassats efter vad som kommer fram under huvudförhandlingen. Den ideligen tillkommande bevisningen har självfallet lett till betydande merkostnader. Omfattningen har också varit sådan att det kan sättas ifråga om de tilltalades rätt till en rättvis rättegång kunnat tillgodoses fullt ut.

Samtliga försvarare har yrkat förhöjt arvode för förberedelsetid inför huvudförhandlingen och för huvudförhandlingstiden enligt de principer som följer av Högsta domstolens avgörande NJA 1993 s. 237. Enligt tingsrättens mening har målet varit av sådan omfattning och art att det krävt särskilda kunskaper och för

försvvararna inneburit att de under förberedelse- och huvudförhandlingsstadiet inte kunnat åta sig klienter i normal omfattning. Tingsrätten bedömer därför att samtliga försvarare har rätt till förhöjt arvode under tiden från sommaren 2019 fram till dess huvudförhandlingen avslutades i december 2019. Det kan tilläggas att åklagaren som haft att yttra sig över försvararnas arvode inte redovisat någon uppfattning i denna fråga.

#### *Försvvararnas arvoden*

Åklagaren har gjort gällande att en tidsåtgång om ca 300 timmar från det att förundersökningen inleddes fram till dess åtal väcktes får anses skälig för var och en av de försvarare som då var förordnade. För den tidsperiod under vilken huvudförhandlingen hållits har åklagaren ansett att dubbla förhandlingstiden utgör en godtagbar tidsåtgång. Enligt åklagaren är den tid som totalt kan godtas som skäligen påkallad ca 600 timmar per tilltalad, dvs. fyra gånger förhandlingstiden, vilket ska motsvara en tumregel för vad som utgör rimlig tidsåtgång för försvarare i mål om ekonomisk brottslighet. Dock bör enligt honom ytterligare tid anses påkallad när tingsrätten förordnat två offentliga försvarare.

Åklagaren har anfört att han sammanfattningsvis av kostnadsräkningarna inte kan göra bedömningen att det för Alexander Ernstbergers del varit skäligen påkallat med mer än 900 timmars arbete, för Olle Marcussons del med mer än 900 timmars arbete, för Johan Bergsgårds del med 900 timmars arbete och för David Perssons del med 600 timmars arbete. Han har dock inte ifrågasatt att försvararna lagt ned den tid som dessa angett.

#### Carl-Johan Malmberg

Carl-Johan Malmberg har yrkat ersättning för 420 timmar nedlagt arbete enligt ordinarie timkostnadsnorm och för 910 timmar nedlagt arbete med förhöjt arvode enligt de principer som följer av tidigare redovisad praxis. Ersättning har också

yrkats för 36 timmars tidsspillan. Totalt yrkat belopp är 2 874 425 kr inklusive mervärdesskatt.

Slobodan Jovicic

Slobodan Jovicic har yrkat ersättning för 876,5 timmar nedlagt arbete enligt timkostnadsnormen och för 499,5 timmar nedlagt arbete med förhöjt arvode. Ersättning har också yrkats för 32,5 timmar tidsspillan. Totalt yrkat belopp är 2 712 204 kr inklusive mervärdesskatt.

Thomas Olsson

Thomas Olsson har yrkat ersättning för 1 040 timmar nedlagt arbete enligt timkostnadsnormen och för 380 timmar nedlagt arbete med förhöjt arvode. Totalt yrkat belopp är 2 650 470 kr inklusive mervärdesskatt.

Per E Samuelson

Per E Samuelson har yrkat ersättning för 633 timmar nedlagt arbete à 1 385 kr i timmen och för 696 timmar nedlagt arbete med förhöjt arvode. Ersättning har också yrkats för 10 timmar tidsspillan. Totalt yrkat belopp är 2 754 212 kr inklusive mervärdesskatt.

Christina Bergenstein

Christina Bergenstein har yrkat ersättning för 442 timmar nedlagt arbete à 1 385 kr i timmen och för 679 timmar nedlagt arbete med förhöjt arvode. Ersättning har också yrkats för 14 timmars tidsspillan. Totalt yrkat belopp är 2 349 050 kr inklusive mervärdesskatt.

Tobias Enochson

Tobias Enochson har yrkat ersättning för 846,5 timmar nedlagt arbete enligt timkostnadsnormen och för 314,5 timmar nedlagt arbete med förhöjt arvode. Ersättning har också yrkats för 47 timmar tidsspillan. Totalt yrkat belopp är

2 267 361 kr inklusive mervärdesskatt. Av beloppet har 625 000 kr inklusive mervärdesskatt utbetalats som förskott.

Simon Bergström

Simon Bergström har yrkat ersättning för 769,75 timmar nedlagt arbete enligt timkostnadsnormen och för 236,75 timmar nedlagt arbete med förhöjt arvode. Ersättning har också yrkats för 13 timmar tidsspillan. Totalt yrkat belopp är 1 893 176 kr inklusive mervärdesskatt.

Tingsrättens bedömning

Tingsrätten delar inte åklagarens uppfattning att det finns en tumregel om att total tid för en försvarare bör motsvara fyra gånger huvudförhandlingstiden.

En försvarare har rätt till skälig ersättning vilken ska beräknas utifrån den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning med tillämpning av den timkostnadsnorm som regeringen fastställer. Att försvararna i samtliga fall yrkat förhöjt arvode för viss del av nedlagt arbete har tingsrätten redan redogjort för ovan och där också bedömt att uppdraget varit sådant att det finns skäl att för viss tid erhålla förhöjt arvode (NJA 1993 s. 237).

Samtliga försvarare har till kostnadsräkningen bifogat en fullständig arbetsredogörelse som upptar de moment som uppdraget inneburit. Försvararna har också med ett undantag (Thomas Olsson) under respektive moment i arbetsredogörelsen specificerat antal timmar. Thomas Olssons totala antal timmar ligger dock i nivå med övriga försvarare.

Såsom redan nämnts har processmaterialet redan innan huvudförhandlingen inleddes varit omfattande och till detta har tillkommit skriftligt material som antingen åberopats som bevisning eller hänförts till sakframställningsvis vilket getts in såväl av försvararna som Pensionsmyndigheten och åklagarsidan.

Åklagaren har anfört att framför allt Alexander Ernstbergers och Olle Marcussons försvarare åberopat och gett in material som inte härrör från förundersökningen trots att materialet saknat relevans. Åklagaren har vidare uttryckt att en del av försvararnas nedlagda arbete hade kunnat undvikas om åklagarsidan fått besked tidigt om svårigheter att ta del av sidomaterialet, den s.k. slasken.

Åklagaren har inte ifrågasatt att arbetet lagts ned i den omfattning som angetts i kostnadsräkningarna och tingsrätten hyser samma uppfattning i den frågan. För tingsrätten återstår därmed att bedöma om det nedlagda arbetet varit rimligt i förhållande till målets art och omfattning. Målet har rört påståenden om allvarlig ekonomisk brottslighet med höga straffvärden och processmaterialet har som nämnts varit mycket omfattande. Till det kommer att sidomaterialet enligt uppgift varit mycket omfattande och svårtillgängligt. En inte obetydlig del av såväl bevisning som sakframställningsmaterial som försvararsidan åberopat har också hämtats ur detta material. Tingsrätten delar inte åklagarens uppfattning att detta varit utan betydelse för prövningen.

I avsaknad av andra hållpunkter finner rätten därför att det av försvararna i samtliga fall nedlagda arbetet framstår som rimligt med hänsyn till målets art och omfattning. Försvararna tillerkänns därför arvoden i yrkad omfattning, dock med en justering. Per E Samuelson och Christina Bergenstein har yrkat ersättning för arbete enligt timkostnadsnormen med 1 385 kr per timme, istället för den för år 2019 föreskrivna timkostnadsnormen om 1 380 kr per timme. Tingsrätten tillerkänner dem ersättning med 1 380 kr per timme för de timmar som de begärt 1 385 kr för.

*Allra Pensions yrkande om ersättning av allmänna medel*

Allra Pension har yrkat ersättning av allmänna medel med 298 401 kr avseende privat försvarare i samband med prövning av kvarstadsyrkande från åklagaren. Åklagaren har yrkat att rätten avvisar yrkandet på den grunden att förundersökning

mot Allra Pension avseende företagsbot fortfarande pågår. Allra Pension har inte vitsordat att det pågår någon förundersökning, i vart fall rörande den sak som kvarstadsansökan avsåg, och då yrkandet om kvarstad framställdes i detta mål (B 12440-17) så bör ersättning betalas i samband med att målet avslutas.

Enligt 31 kap. 8 § rättegångsbalken är part under vissa förhållanden ersättningsberättigad om förundersökning nedlagts eller åtal inte följt på förundersökningen. Eftersom åklagaren framställt ett yrkande om kvarstad med ändamål att trygga kommande verkställighet av talan om företagsbot så har förundersökning uppenbarligen inletts. Åklagarens uppgift att denna förundersökning ännu inte avslutats får godtas. Det saknas därför förutsättningar att med stöd av angivet lagrum *nu* tillerkänna Allra Pension ersättning av allmänna medel. Yrkandet avslås därför.

*Allra Pensions yrkande om ersättning från Staten genom Pensionsmyndigheten*

Allra Pension har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader med totalt 31 781 187 kr. Av beloppet avser 16 969 872 kr ombudsarvode som fakturerats, varvid arbete utförts fr.o.m. mars 2017, och ett belopp om 14 810 323 kr kostnad för sakkunnigbevisning (varav 1 532 000 kr avser sakkunnige Ibrahim Mardam-Bey's arbete). Till sistnämnda belopp har tillkommit översättningskostnader om 57 672 kr och från det sammanlagda beloppet har avdragits den mervärdesskatt om 56 680 kr som Allra Pension har rätt att dra av på grund av deltagande i en mervärdesskattegrupp (1 procent). Av det yrkade ombudsarvodet utgörs ca 10 000 000 kr exklusive mervärdesskatt arbete som utförts fr.o.m. mars 2018 t.o.m. huvudförhandlingens avslutande den 17 december 2019, dvs. från beslutet om intervention i målet.

Allra Pension har gjort gällande att bolaget har rätt till ersättning för allt arbete fr.o.m. mars 2017 då bolaget, i egenskap av principal, mottog skadeståndsanspråk från Pensionsmyndigheten (det anspråk som framstälts mot Alexander Ernstberger

m.fl.). Bolaget har därvid argumenterat för att Pensionsmyndigheten inte är att bedöma som målsägande och därmed inte träffas av begränsningsregeln i 31 kap. 11 § rättegångsbalken som begränsar målsägandens ersättningsskyldighet till vad som gäller för en osjälvständig intervenient. När det gäller frågan om Pensionsmyndigheten är att anse som målsägande så fann rätten – preliminärt – att Pensionsmyndigheten var att anse som målsägande avseende mutbrottet i beslut den 26 september 2019 inför huvudförhandlingen utifrån den gärningsbeskrivning som åklagaren då gjorde gällande, där SFS angavs vara huvudman för ”annan”. Pensionsmyndigheten tilläts därmed föra talan som målsägande och har agerat som sådan under huvudförhandlingens gång. Att brottsligheten inte styrkts med följd att den påstådda målsäganden varken lidit skada eller av brottet förnärmats innebär inte att Pensionsmyndigheten inte ska omfattas av begränsningsregeln. Den bestämmelsen avser just fallet när en påstådd målsägande för talan jämte åklagaren men blir ersättningsskyldig bl.a. om åtalet och målsägandens talan ogillas. I annat fall vore bestämmelsen överflödig. Begränsningsregeln ska därför tillämpas. Att åklagaren mot slutet av huvudförhandlingen justerat gärningsbeskrivningen på ett sådant sätt att Pensionsmyndigheten inte längre pekats ut som huvudman för SFS föranleder ingen bedömning, eftersom detta skett efter att Pensionsmyndigheten tillåtits biträda åtalet och inte är något som Pensionsmyndigheten eller någon annan part i målet hade kunnat räkna med.

Allra Pension har, såsom osjälvständig intervenient rätt till ersättning i den omfattning som följer av 18 kap 12 § rättegångsbalken, dvs. såsom part, dock att Pensionsmyndighetens ersättningsskyldighet är begränsad enligt tidigare anförda 31 kap. 11 § rättegångsbalken. Allra Pension har inträtt i processen som intervenient huvudsakligen grundat på att Pensionsmyndigheten våren 2017 framställt krav på skadestånd, ett krav som därefter inte följts av några ytterligare åtgärder såsom stämning m.m. Enligt tingsrättens mening leder de tidigare redovisade lagrummen till att Allra Pensions rätt till ersättning för arbete i processen begränsas till det arbete som nedlagts efter att tingsrätten tillåtit Allra Pension att inträda i processen.



Frågan är fortsättningsvis hur begränsningsregeln i 31 kap. 11 § rättegångsbalken ska tillämpas i detta mål. Bestämmelsen begränsar målsägandens ersättningsskyldighet till sådan omedelbar kostnad förorsakad av målsägandens talan men inte den tilltalades kostnader föra att värja sig mot åtalet (NJA II 1943 s. 411). I målet förs ingen ansvarstalan mot Allra Pension, låt vara att ett yrkande om kvarstad avseende företagsbot framställts i målet, varför bolaget inte har haft att värja sig mot något åtal. Pensionsmyndigheten har vidare i samband med att frågan om avskiljande av skadeståndsanspråket diskuterades under målets förberedelse uppgett att samma bevisning åberopas i såväl ansvars- som skadeståndsfrågan. Sammantaget innebär det sagda att Allra Pension har rätt till ersättning för nedlagt arbete under den tidsperiod som redogjorts för i det föregående.

Pensionsmyndigheten har utöver de invändningar som prövats ovan även invänt mot den arvodesnivå som Allra Pensions ombud tillämpat och endast vitsordat en lägre nivå motsvarande den nivå Pensionsmyndighetens ombud tillämpat. Nivån på Allra Pensions ombuds timarvoden avviker i vart fall inte från den nivå som förekommer i skadeståndsmål av motsvarande art och omfattning och ska därför anses skälig.

Sammantaget har Allra Pension rätt till yrkad ersättning för nedlagt arbete under tiden från beslutet om intervention till huvudförhandlingens avslutande (5 768 018 – 3 000 000 + 8 049 490 = 10 817 508 kr exklusive mervärdesskatt).

Nästa fråga tingsrätten har att ta ställning till är det yrkade beloppet för sakkunnigbevisning, 14 810 323 kr. Pensionsmyndigheten har till en början bestritt att kostnaden för Ibrahim Mardam-Bey 1 532 000 kr enligt Allra Pension överhuvudtaget ska vara ersättningsgill eftersom Allra Pension avstod från dennes hörande. Enligt 40 kap. 8 § rättegångsbalken ska sakkunnig höras muntligen om part begär detta. Eftersom det är fråga om sakkunnig enligt 40 kap. 19 § rättegångsbalken torde med part avses den part som åberopat sakkunnigbeviset.

Allra Pension har i och för sig varit berättigad att avstå förhör men ett sådant avstående får till följd att det skriftliga sakkunnigutlåtandet i stort sett saknar bevisvärde och bevisverkan. Någon ersättningsskyldighet bör vid sådant förhållande inte åläggas Pensionsmyndigheten. Detta förhållande förändras inte av att åklagaren – trots att han redan från när Ibrahim Mardam-Beys första sakkunnigutlåtande gavs in måste ha varit medveten om att Ibrahim Mardam-Bey på grund av sekretessförpliktelser var förhindrad att röja identiteten på sina kunder – så sent som kort före det planerade förhöret med Ibrahim Mardam-Bey särskilt framhöll att han avsåg att ställa frågor om kundernas identitet och att han tänkte yrka på häktning av Ibrahim Mardam-Bey om denne inte rörde deras identitet i strid med sina sekretessförpliktelser i enlighet med utländsk rätt.

När det sedan gäller de kvarvarande kostnaderna för sakkunnigbevisning, dvs. den sakkunnige Vikram Kapoors arbete och rapport samt utlägg för resor m.m. 13 278 323 kr så har Pensionsmyndigheten bestritt att det föreligger ersättningsskyldighet för det arbetet och under alla förhållanden endast vitsordat ett belopp om 500 000 kr som skäligt. Som grund för bestridandet av ersättningsskyldighet har bl.a. gjorts gällande att Vikram Kapoor inte är att betrakta som sakkunnig eftersom denne utfört arbetet på så sätt att han först läst in sig på aktuellt sakområde och därefter utfört (med stort bistånd av advokatbyråns biträdande jurister) en undersökning av arrangörsarvode vid likartade transaktioner som de warranttransaktioner som är ifråga i detta mål. Såsom anförts ovan vid prövningen av ansvar för påstått trolöshetsbrott har varken åklagaren eller Pensionsmyndigheten visat att skada uppkommit och i den mening skulle bevisningen kunna sägas vara onödig. Att rätten skulle komma till denna slutsats är emellertid inte givet för Allra Pension varför det varit skäligt att ta fram relevant sakkunnigbevisning. När det sedan gäller frågan om huruvida Vikram Kapoor är vederhäftig som sakkunnig eller ej kan konstateras att tingsrätten funnit att det han anført haft betydelse för bedömningen av skäligheten av Oaks arvode (åtalspunkt 3). Det kan vidare anmärkas att det av den sakkunnigbevisning som Pensionsmyndigheten lagt fram i nu angiven fråga har framgått att det saknas

sakkunniga inom riket för att uttala sig om marknadsmässig nivå på arrangörsarvode vid en investering av motsvarande storlek och utformning som den som är ifråga i detta mål. Det finns heller inget som tyder på att sådan sakkunskap finns på närmare håll (än New York) eller till en lägre kostnad. I annat fall skulle givetvis Pensionsmyndigheten ha åberopat sådan bevisning.

Sammantaget saknas anledning att inte Allra Pension ska ersättas för nu nämnda beviskostnad. Det sammanlagda beloppet som Pensionsmyndigheten ska ersätta Allra Pension uppgår därmed till arvode 13 521 885 kr (10 817 508 jämte mervärdesskatt), sakkunnigkostnad 13 278 323 kr, översättningskostnad 57 672 kr minskat med den mervärdesskatt som kan återbäras 56 680 kr. På det totala beloppet 26 801 200 kr ska ränta enligt 6 § räntelag utgå från denna dag till dess betalning sker.

*Olle Marcussons yrkande om ersättning från Staten genom Pensionsmyndigheten*

Olle Marcusson har yrkat ersättning för ombudskostnader, såvitt gäller frågan om skadestånd, med sammanlagt 6 550 000 kr inklusive mervärdesskatt avseende ombudets nedlagda arbete med 1 310 timmar á 4 000 kr exklusive mervärdesskatt.

Pensionsmyndigheten har bestritt yrkandet och endast vitsordat ett belopp om 720 000 kr som skäligt i och för sig. Som grund för bestridandet har anförts sammanfattningsvis att det inte funnits behov för ombudet att medverka under *hela brottmålet och i alla dess delar* (Sic!).

I målet har Olle Marcusson företrätts av Per E Samuelson och Christina Bergenstein, vilka båda är erfarna och skickliga försvarare med stor erfarenhet av mål som det förevarande. Sådana mål innefattar regelmässigt civilrättsliga frågeställningar t.ex. fråga om skadestånd på grund av brott alternativt på grund av kvalificerat otillbörligt förfarande. Det kan därför ifrågasättas om ett extra ombud i skadeståndsdelen erfordrats för att ta tillvara Olle Marcussons rätt. De ytterligare frågeställningar som kan aktualiseras i den del som avser skadestandsfrågan kan i

varje fall inte motivera att ombudet medverkar under hela målets förberedelse och huvudförhandling. Den omständigheten att Olle Marcussons försvar delats mellan de förordnade försvararna och ombudet utan skarp avgränsning mellan ansvars- och skadeståndsfrågan får anses ha lättat försvararnas arbetsbörda och därmed minskat den av dem debiterade tiden, dock inte i sådan omfattning att den lägre kostnaden överstiger det belopp som vitsordats som skäligt i och för sig.

Sammanfattningsvis ska Pensionsmyndigheten ersätta Olle Marcusson för ombudskostnader med 900 000 kr inklusive mervärdesskatt.

*Olle Marcussons yrkande om ersättning av allmänna medel för sakkunnigbevisning*

Olle Marcusson har yrkat ersättning av allmänna medel för sakkunnigbevisning med ett totalt belopp om 262 500 kr. Till stöd för yrkandet har åberopats fakturor från Ardentis AB avseende det arvode för sakkunnigutlåtande m.m. som Bertil Johansson fakturerat Olle Marcusson. Åklagaren har yttrat sig och bestritt att kostnaden varit skäligen påkallad. Detta eftersom Olle Marcusson delgetts misstanke om grovt bokföringsbrott redan den 10 oktober 2017 och att förundersökningsmaterialet slutdelgavs den 28 september 2018 utan erinran. Enligt åklagaren hade frågorna kunnat hanteras inom ramen för förundersökningen utan kostnad för Olle Marcusson.

Olle Marcusson har enligt ovan frikänts från ansvar för grovt bokföringsbrott. Den nu aktuella kostnaden har avsett sakkunnigbevisning till vederläggande av åtalet i den delen. Olle Marcusson är redan därför i princip berättigad till ersättning för sådan kostnad. Vidare finns det ingen anledning att tro annat än att han konsekvent nekat till gärningen och att han redan tidigt under förundersökningen redovisat samma invändningar som vid tingsrätten. Det är därför svårt att ta till sig åklagarens resonemang om att frågorna, dvs. om periodiseringen var korrekt och om verifikatet uppfyllde uppställda krav, skulle ha kunnat hanterats inom ramen för förundersökningen. Om åklagaren senast under huvudförhandlingen övertygats om

att Bertil Johanssons tolkning av bokföringslagens bestämmelser varit korrekt borde åtalet lagts ned, vilket inte skedde.

När åtal väl väckts har Olle Marcusson inte kunnat utgå från att rätten skulle komma fram till att bokföringsskyldigheten i objektiv mening inte åsidosatts utan att ha tagit intryck av Bertil Johanssons utlåtande. Olle Marcussons åberopande av sakkunnigbevisning har därför varit skäligen påkallad för att ta tillvara dennes rätt. Beloppet framgår av de åberopade fakturorna. Yrkandet om ersättning av allmänna medel ska följaktligen bifallas.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga 2 (TR-01)

Ett överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 21 februari 2020.

Joakim Munter

Henrik Lagergren

I avgörandet har rådmannen Joakim Munter, tf rådmannen Henrik Lagergren samt nämnd deltagit. Rätten är enig.

Avräkningsunderlag, se bilaga



### Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19700413-6276	Datum för dom/beslut 2020-01-31
Efternamn Bergsgård	Förnamn JOHAN Stephan

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad\* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

\*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

### Frihetsberövad

### Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-09-26	2017-10-13
------------	------------

### Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

### Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

*Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).*

Underskrift

Namnförtydligande



### Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19860402-0191	Datum för dom/beslut 2020-01-31
Efternamn Ernstberger	Förnamn Edward ALEXANDER

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad\* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

\*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

### Frihetsberövad

### Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-10-10	2017-11-30
------------	------------

### Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

### Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

*Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).*

Underskrift

Namnförtydligande



### Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19761125-0312	Datum för dom/beslut 2020-01-31
Efternamn Markusson	Förnamn Per Olov OLLE

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad\* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

\*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

### Frihetsberövad

### Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-10-10	2017-11-23
------------	------------

### Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

### Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

*Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).*

Underskrift

Namnförtydligande





## Vad påstår åklagaren?

### Åtalets omfattning

Förundersökning har pågått sedan den 18 mars 2017 avseende brott vilka misstänks vara begångna i och med koppling till vissa bolag i den så kallade Allra-koncernen. Förundersökningen har bestått av flera delar. Den ena delen avser händelser under år 2012 avseende vissa affärer med ett företag som hette Oak Capital AB. Den andra delen avser händelser under främst 2015-16 avseende vissa affärer med ett företag som hette Allra Capital Markets Ltd, Dubai.

Det åtal som nu väcks avser en del av de händelser som utspelade sig främst under våren 2012, och åtalet avser endast personer som kunnat nå under förundersökningen. De personer som nu åtalas är inte längre misstänkta för de händelser som utspelade sig under december 2012. Det är fortfarande två personer som är häktade i sin frånvaro avseende båda händelserna under 2012, och förundersökningen pågår fortfarande avseende dem.

Det pågår fortfarande förundersökning avseende händelserna 2015-16. Dessa brottsmisstankar ingår inte i det åtal som nu väcks.

### Bakgrund

Under år 2012 hade Pensionsmyndigheten ungefär sju miljarder kronor insatt i de tre värdepappersfonderna Svensk Fondservice Maximal, Svensk Fondservice Balanserad och Svensk Fondservice Försiktig. Pengarna tillhörde Pensionsmyndigheten och hade tillförts fonderna eftersom ungefär 110 000 personer hade valt att ha en del av sitt pensionssparande i de fonderna genom det så kallade premiepensionssystemet. Premiepensionssystemet fungerar på så sätt att en förlust av pengar från värdepappersfonderna leder till att den enskilde pensionsspararen får en mindre framtida pension.

Svensk Fondservice AB hade uppdraget att bestämma vilka värdepapper som skulle finnas i värdepappersfonderna. I bestämmelserna som styr värdepappersfonderna framgår att det endast fick finnas värdepapper med syfte att öka värdet av värdepappersfonderna. Alexander Ernstberger och David Persson Rothman hade som företrädare för Svensk Fondservice AB det yttersta ansvaret att se tillse att värdepappersfonderna förvaltades på det sättet. Vid den här tiden var John Bergsgård anställd av Svensk Fondservice AB med arbetsuppgiften att sköta förvaltningen av värdepappersfonderna.

Oak Capital AB var ett värdepappersbolag som fram till våren 2012 framförallt förmedlade värdepapper med hög risk till privatpersoner. Under första halvåret 2012 gick verksamheten så dåligt att många av de anställda hade blivit uppsagda. Olle Markusson var vid den här tiden verkställande direktör i Oak Capital AB.

### Brotten

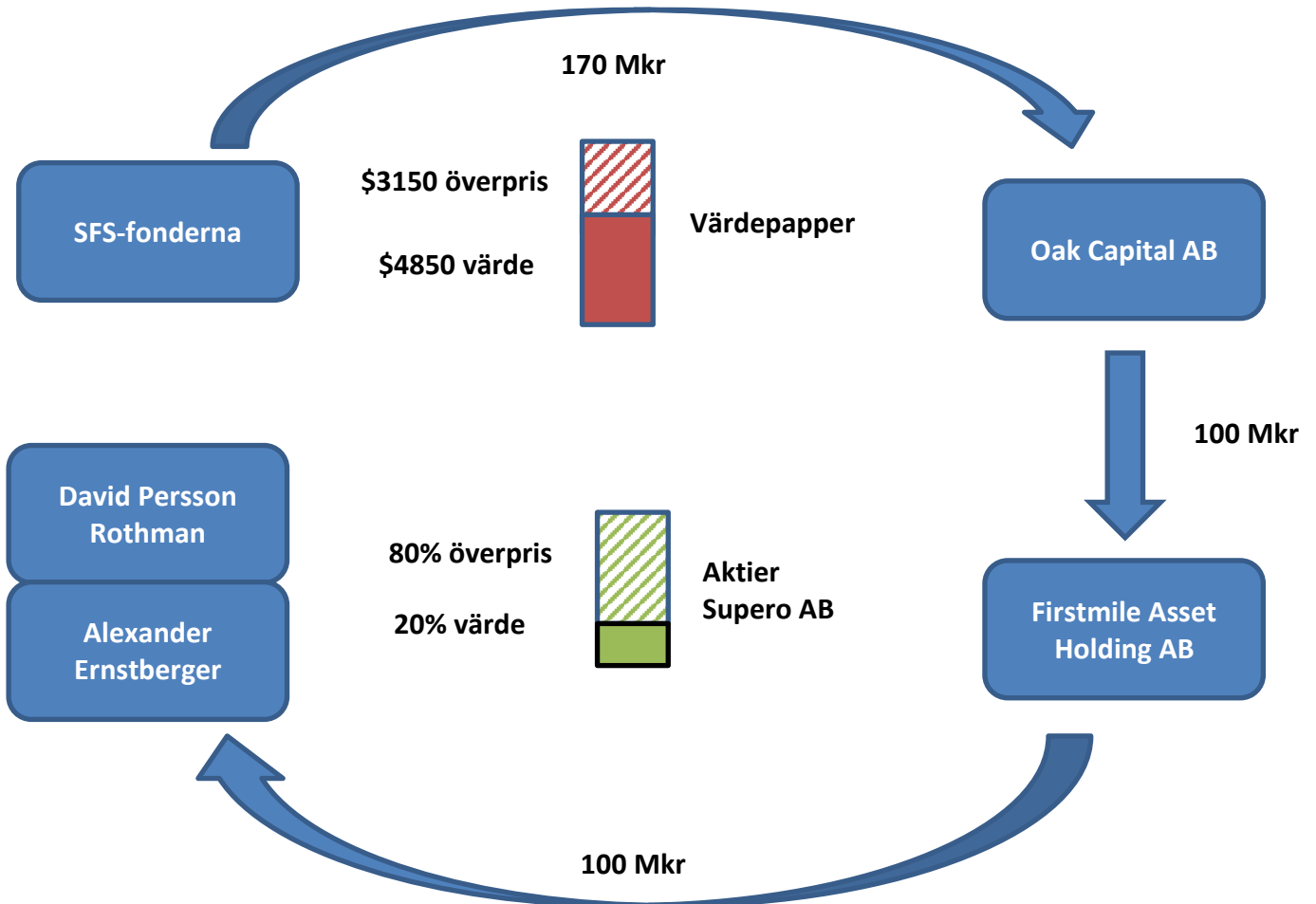
Under våren 2012 kom Alexander Ernstberger och David Persson Rothman i kontakt med företrädare för Oak Capital AB. Kontakten ledde till att Oak Capital AB erbjöd Alexander Ernstberger och David Persson Rothman pengar som ersättning för att dessa som företrädare för Svensk Fondservice AB kunde förmå värdepappersfonderna att köpa värdepapper av, eller genom Oak Capital AB. Företrädare för Oak Capital AB kom därefter överens med Alexander Ernstberger och David Persson Rothman om att Oak Capital AB skulle köpa värdepapper från olika banker för cirka 260 miljoner kronor för att därefter sälja dessa vidare till värdepappersfonderna för cirka 430 miljoner kronor. Vinsten på cirka 170 miljoner skulle delas på så sätt att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman fick cirka 50 miljoner kronor var och att Oak Capital AB fick behålla cirka 70 miljoner kronor.

Eftersom det inte är tillåtet att göra medvetet dåliga affärer med andras pengar kom de inblandade personerna överens om de måste skriva olika dokument för att dölja det som beskrivs ovan. Det upprättades därför dokument där det ser ut som att Oak Capital AB förmedlade affären från bankerna som ett så kallat kommissionsköp. På dokumenten skrevs det att Oak Capital AB för värdepappersfondernas räkning köpt in värdepappren för 8 000 dollar per styck trots att Oak Capital AB egentligen bara hade betalat 4 850 dollar per styck. På grund av att man gjorde på det sättet så gick det inte längre att på ett enkelt sätt se att värdepappersfonderna hade betalat för mycket för värdepappren.

Eftersom det inte är tillåtet att betala pengar till någon för att göra medvetet dåliga affärer med andras pengar kom de inblandade personerna överens om att de måste skriva olika dokument för att dölja även detta. Det upprättades därför dokument där det ser ut som att pengarna som betalades till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman var betalning för aktier som de båda sålde. Oak Capital AB betalade därför ut den ersättning man kommit överens om till ett annat bolag som var det bolag som kom att genomföra aktieaffären. På grund av att man gjorde på det sättet så gick det inte längre att på ett enkelt sätt se att pengar hade förts över till Alexander Ernstberger och David Persson Rothman

Mellan parterna hade man kommit överens om att Alexander Ernstberger och David Persson Rothman inte skulle sälja några aktier om det inte genomfördes något köp av värdepapper för värdepappersfondernas pengar. Man kom också överens om att för det fall Finansinspektionen skulle upptäcka affären och tvinga Oak Capital AB att betala sanktionsavgifter så skulle den ersättning som Alexander Ernstberger och David Persson Rothman utlovats minskas med samma belopp. Av samma överenskommelse följde också att om Oak Capital AB skulle tvingas betala skadestånd till värdepappersfonderna, så skulle den ersättning som Alexander Ernstberger och David Persson Rothman utlovats minska med samma belopp.

Förenklad skiss över händelseförloppet





## Hur man överklagar

### Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

#### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

#### Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

#### Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.  
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

#### Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

## Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

## När krävs det prövningstillstånd?

### Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

### Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

## Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

## När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

## Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).

## **1. MUTBROTT, GROVT BROTT (före den 1 juli 2012) och GROVT TAGANDE AV MUTA (från den 1 juli 2012) (9000-K1365-17)**

(Ernstberger och Persson)

### Gärning

Ernstberger och Persson har på grund av förtroendeställning fått uppgiften att för fondandelsägarna, pensionsspararna eller fondbolaget sköta eller övervaka den ekonomiska angelägenheten att fatta eller föreslå beslut om investeringar i investeringsfonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Offensiv och Svensk Fondservice Maximal.

Ernstberger och Persson har under våren 2012, tillsammans och i samförstånd, för utövandet av uppgiften begärt och godtagit ett löfte om att erhålla cirka 100 miljoner kronor vilket utgjort en muta eller annan otillbörlig belöning. Beloppet har tagits emot enligt följande.

Ernstberger har den 24 maj 2012 i A Ernstberger Förvaltning AB tagit emot en fordran på Firstmile Asset Holding AB om 50 765 000 kronor vilken har betalats med 48 287 500 kronor den 31 augusti 2012 och med 2 477 500 kronor den 19 april 2013.

Persson har den 24 maj 2012 i bolaget DPR Förvaltning AB tagit emot en fordran på Firstmile Asset Holding AB om 50 765 000 kronor vilken har betalats med 48 287 500 kronor den 31 augusti 2012 och med 2 477 500 kronor den 19 april 2013.

Gärningarna är att bedöma som grova särskilt med beaktande av att de innefattat missbruk av en särskilt ansvarsfull ställning, avsett betydande värde och varit av särskilt farlig art.

### Lagrum

20 kap 2 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2012 och 10 kap 5 a § och 5 c § brottsbalken

**2. BESTICKNING, GROVT BROTT** (före den 1 juli 2012) och **GROVT GIVANDE AV MUTA** (från den 1 juli 2012) (9000-K1365-17)

(Markusson)

Gärning

Markusson har, tillsammans och i samförstånd med andra, utlovat, erbjudit och lämnat den muta eller otillbörliga belöning som anges i åtalspunkten 1.

Gärningen är att bedöma som grovt brott särskilt med beaktande av att den innefattat angrepp på en särskilt ansvarsfull ställning, avsett betydande värde och varit av särskilt farlig art.

Lagrums

17 kap 7 § 2 st brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2012 och 10 kap 5 b § och 5 c § brottsbalken

### **3. TROLÖSHET MOT HUVUDMAN, GROVT BROTT och MEDHJÄLP TILL TROLÖSHET MOT HUVUDMAN, GROVT BROTT (9000-K1365-17)**

(Ernstberger, Bergsgård och Markusson)

#### Gärning

Ernstberger och Bergsgård har på grund av förtroendeställning fått uppgiften att för fondandelsägarna, pensionsspararna eller fondbolaget sköta eller övervaka den ekonomiska angelägenheten att fatta eller föreslå beslut om investeringar i investeringsfonderna Svensk Fondservice Balanserad, Svensk Fondservice Offensiv och Svensk Fondservice Maximal.

Ernstberger och Bergsgård har tillsammans och i samförstånd under maj 2012 missbrukat förtroendeställningen genom att fatta eller föreslå beslut om investeringar förmedlade genom Oak Capital Group AB som kom att medföra skada för fondandelsägarna, pensionsspararna eller fondbolaget.

Besluten eller förslagen om investeringar ledde till att det för tillgångarna i investeringsfonderna köptes värdepapper för ett pris som med minst 137 761 194 kronor överstigit det pris som annars hade behövt betalas. Detta har inneburit skada eller beaktansvärd risk för slutlig skada hos fondandelsägarna, pensionsspararna eller fondbolaget.

Markusson har främjat gärningen genom att ha konstruerat värdepapperen, genom att föreslå beslutet om investering i värdepapperen för Ernstberger och Bergsgård och genom att hantera värdepapper och pengar vid köpet.

Gärningarna är att bedöma som grova särskilt med beaktande av att det upprättats oriktiga handlingar vilka använts för att dölja den uppkomna skadan och att huvudmannen tillfogats betydande skada.

#### Lagrum

10 kap 5 § 1 st och 2 st brottsbalken och 23 kap 4 § brottsbalken



#### **4. HÄLERI, GROVT BROTT alt. PENNINGHÄLERI, GROVT BROTT (9000-K1365-17)**

(Persson)

##### Gärning

David Persson Rothman har kring den 24 maj 2012 deltagit i att upprätta avtal i samband med en överlåtelse av aktier i Supero AB mellan Firstmile Asset Holding AB och DPR Förvaltning AB och A Ernstberger Förvaltning AB med en köpeskilling om 101 530 000 kronor.

David Persson Rothman har i DPR Förvaltning AB den 31 augusti 2012 tagit emot ett belopp om 48 287 500 kronor och den 19 april 2013 ett belopp om 2 477 500 kronor. Han har då berett sig otillbörlig vinning av de brottsliga förvärv som närmare beskrivits enligt åtalspunkterna 1 och 3 och han har hävdad genom brott tillkommen fordran som uppkommit genom åtalspunkten 1.

Deltagandet i avtalen har otillbörligen främjat möjligheterna för Alexander Ernstberger och A Ernstberger Förvaltning AB att tillgodogöra sig ett belopp om 50 765 000 kronor som härrör från de brottsliga förvärv som närmare beskrivits under åtalspunkterna 1 och 3.

Gärningen är att bedöma som grovt brott särskilt med beaktande av beloppens storlek.

##### Lagrums

9 kap 6 § brottsbalken

9 kap 6 a § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2014

## 5. GROVT BOKFÖRINGSBROTT (9000-K1365-17)

(Markusson)

### Gärning

Markusson har haft ansvar för att uppfylla bokföringsskyldigheten enligt bokföringslagen i Oak Capital Group AB. Under räkenskapsåret 2011-05-01 – 2012-04-30 hade bolaget en balansomslutning på cirka 172 miljoner kronor.

För aktuellt räkenskapsår har han uppsåtligen eller av oaktsamhet misskött bokföringsskyldigheten genom att den 30 maj 2012 bokföra eller låta någon annan bokföra en upplupen intäkt på datumet 2012-04-30 om cirka 132 miljoner kronor, trots att den upplupna intäkten inte funnits då, samt genom att bokföra den upplupna intäkten utan tillräckligt underlag. Detta har medfört att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning inte i huvudsak kunnat bedömas med ledning av bokföringen.

Gärningen är ett grovt brott eftersom den avsett ett stort belopp och eftersom den lett till att cirka 100 miljoner kronor har kunnat delas ut från bolaget under bolagsstämma avseende räkenskapsåret trots att detta inte funnits tillgängligt som utdelningsbart eget kapital.

### Lagrums

11 kap 5 § brottsbalken



SVEA HOVRÄTT  
Avdelning 07  
071323

AVRÄKNINGSUNDERLAG  
2021-07-22  
Stockholm

Aktbilaga 450  
Mål nr B 2006-20

### Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid <b>19700413-6276</b>	Datum för dom/beslut <b>2021-07-22</b>
Efternamn <b>Bergsgård</b>	Förnamn <b>JOHAN Stephan</b>

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

### Frihetsberövad

### Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-09-26	2017-10-13
------------	------------

### Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

### Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

*Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).*

.....  
Christer Lundh

Dok.Id 1685334

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 670 50		måndag–fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se Webb: www.svea.se		



SVEA HOVRÄTT  
Avdelning 07  
071323

AVRÄKNINGSUNDERLAG  
2021-07-22  
Stockholm

Aktbilaga 451  
Mål nr B 2006-20

### Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid <b>19860402-0191</b>	Datum för dom/beslut <b>2021-07-22</b>
Efternamn <b>Ernstberger</b>	Förnamn <b>Edward ALEXANDER</b>

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

### Frihetsberövad

### Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-10-10	2017-11-30
------------	------------

### Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

### Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

*Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).*

.....  
Christer Lundh

Dok.Id 1685338

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 670 50		måndag–fredag 09:00–16:30
		<b>E-post:</b> svea.hovratt@dom.se		
		<b>Webb:</b> www.svea.se		



### Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid <b>19761125-0312</b>	Datum för dom/beslut <b>2021-07-22</b>
Efternamn <b>Markusson</b>	Förnamn <b>Per Olov OLLE</b>

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m.

### Frihetsberövad

### Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2017-10-10	2017-11-23
------------	------------

### Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

### Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

*Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).*

.....  
Christer Lundh



## Hur man överklagar hovrättens avgörande

---

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

### Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

### Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

### Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

### Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

### Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se [www.hogstodomstolen.se](http://www.hogstodomstolen.se)